GMINA
STARE BABICE

STRATEGIA ROZWOJU
GMINY STARE BABICE

NA LATA 2025-2035

STARE BABICE, 2025

Opracowanie:

Spis treści

Wstęp 4

1. Wprowadzenie 6

1.1 Uwarunkowania prawne 6

1.2 Metodyka opracowania strategii 8

1.3 Komplementarność 11

1.3.1 Obszary Strategicznej Interwencji 15

1.3.2 Spójność z dokumentami z zakresu prawa wodnego 17

1.4 Charakterystyka Gminy Stare Babice 22

1.5 Wnioski z diagnozy gminy 24

1.6 Analiza SWOT 39

2. Część strategiczna 41

2.1 Założenia rozwojowe 41

2.2 Wizja i misja rozwoju gminy w perspektywie 2035 roku 45

2.3 Cele strategiczne i kierunki działań podejmowanych dla ich osiągnięcia 48

2.5 Lokalne obszary strategicznej interwencji 66

2.6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy 70

2.6.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych 72

2.6.2. Główne korytarze i elementy sieci transportowych 82

2.6.3. Główne elementy infrastruktury społecznej 85

2.6.4. Główne elementy infrastruktury technicznej 88

2.6.5. System powiązań przyrodniczych 92

2.7 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej 98

2.8 Oczekiwane rezultaty planowanych działań 109

3. System wdrażania strategii 116

3.1 Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii 116

3.2 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych 121

3.3 Finansowanie strategii 123

Spis tabel i grafik 127

Załącznik nr 1. Tabela monitoringowa 128

Wstęp

Gmina Stare Babice wchodzi w dekadę 2025–2035 jako jedna z najbardziej wrażliwych, a zarazem najbardziej perspektywicznych gmin strefy metropolitalnej Warszawy. Nie jest już wyłącznie klasyczną gminą wiejską położoną przy granicy stolicy, lecz dynamicznie przekształcającą się wspólnotą metropolitalną, funkcjonującą pomiędzy presją urbanizacyjną Warszawy a wyjątkowym kapitałem przyrodniczym Puszczy Kampinoskiej. To położenie tworzy silną przewagę rozwojową, ale także zobowiązuje do odważnego, świadomego i odpowiedzialnego zarządzania zmianą. Strategia Rozwoju Gminy Stare Babice na lata 2025–2035 stanowi odpowiedź na potrzebę przejścia od bieżącego reagowania na presję wzrostu do aktywnego kształtowania przyszłości gminy: odpornej, samodzielnej funkcjonalnie, zielonej i wysokiej jakości.

Strategia rozwoju gminy jest podstawowym narzędziem zintegrowanego zarządzania rozwojem lokalnym oraz kontraktem programowym pomiędzy samorządem, mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi i partnerami instytucjonalnymi. Dokument wyznacza długookresową wizję, cele strategiczne i kierunki działań, które mają porządkować decyzje publiczne, wzmacniać przewidywalność polityki inwestycyjnej oraz koncentrować zasoby na przedsięwzięciach o najwyższej wartości rozwojowej. W tym ujęciu strategia nie jest katalogiem zamierzeń, lecz narzędziem wyboru: wskazuje, które procesy gmina będzie wzmacniać, które będzie kontrolować, a którym będzie przeciwdziałać w imię jakości życia, ładu przestrzennego i ochrony kapitału przyrodniczego.

Ambicją Strategii jest zbudowanie do 2035 roku zielonej, odpornej i samodzielnej funkcjonalnie gminy metropolitalnej: korzystającej z potencjału Warszawy, ale nie tracącej własnej tożsamości; rozwijającej usługi, gospodarkę i infrastrukturę, ale nie kosztem walorów przyrodniczo-krajobrazowych; przyjmującej nowych mieszkańców, ale równocześnie wzmacniającej spójność lokalnej wspólnoty. Dokument wyznacza więc program świadomej transformacji Gminy Stare Babice od zaplecza mieszkaniowego stolicy do modelowej gminy o wysokiej jakości życia, zielonej gospodarki i odpowiedzialnej polityki przestrzennej.

Strategia Rozwoju Gminy Stare Babice na lata 2025–2035 składa się z trzech komplementarnych części, tworzących spójny system przejścia od diagnozy do wdrożenia. Pierwsza część określa kontekst prawny, metodykę prac oraz powiązania dokumentu z politykami rozwoju szczebla krajowego, regionalnego, ponadlokalnego i lokalnego, w tym ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze. Obejmuje również syntetyczne wnioski z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej oraz przestrzenno-środowiskowej gminy. Druga część ma charakter strategiczny i przedstawia misję, wizję, cele strategiczne oraz kierunki działań rozwojowych. Uwzględniono w niej model struktury funkcjonalno-przestrzennej jako zintegrowane narzędzie planistyczne, które

syntetycznie obrazuje docelowe kierunki rozwoju przestrzennego gminy. Uzupełnieniem tej części są rekomendacje w zakresie polityki przestrzennej, stanowiące wytyczne dla przyszłych procesów planistycznych i zrównoważonego zagospodarowania terenu gminy. Trzecia część opracowania koncentruje się na operacjonalizacji strategii poprzez wskazanie mechanizmów realizacyjnych, monitorujących, ewaluacyjnych oraz ram finansowych dla zaplanowanych działań.

Proces opracowania strategii oparto na podejściu partycypacyjnym, interdyscyplinarnym i dowodowym. Dokument powstał przy aktywnym zaangażowaniu przedstawicieli Urzędu Gminy Stare Babice, lokalnych liderów, mieszkańców oraz ekspertów zewnętrznych. W procesie diagnostycznym zintegrowano metody ilościowe, obejmujące analizę danych statystycznych i badania ankietowe, oraz metody jakościowe, w tym warsztaty strategiczne i spotkania konsultacyjne. Tak zaprojektowany proces pozwolił nie tylko rozpoznać potrzeby, bariery i potencjały rozwojowe, lecz także zbudować wspólne rozumienie kierunku zmian. Efektem prac jest sformułowanie czterech celów strategicznych odpowiadających kluczowym sferom rozwoju: społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz klimatyczno-środowiskowej. Ich realizacja ma bezpośrednio służyć osiągnięciu nadrzędnego celu określonego w misji rozwoju Gminy Stare Babice: ***„Gwarantowanie wysokiej jakości życia w Gminie Stare Babice poprzez prowadzenie odważnej, odpowiedzialnej i zrównoważonej polityki przestrzennej, społecznej, gospodarczej oraz klimatyczno-środowiskowej, odpowiadającej na zmiany demograficzne, presję metropolitalną i wyzwania klimatyczne.”***

1. Wprowadzenie

1.1 Uwarunkowania prawne

Podstawę do opracowania *Strategii Rozwoju Gminy Stare Babice na lata 2025-2035* stanowi Uchwała nr IX/71/2024 Rady Gminy Stare Babice z dnia 26 września 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia projektu Strategii Rozwoju Gminy Stare Babice na lata 2025-2035 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji.

Kształt i strukturę niniejszego dokumentu definiuje przede wszystkim Ustawa z dnia marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662). Według zapisów wskazanej ustawy, strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz zawiera:

- *cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym;*
- *kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;*
- *oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia;*
- *model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni, w tym:*
    - *strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych,*
    - *system powiązań przyrodniczych,*
    - *główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych,*
    - *główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej;*
- *ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie:*
    - *zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu,*
    - *zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,*
    - *kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej,*
    - *zasad lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538),*
    - *zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego,*

  - *kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej,*
  - *zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW,*
  - *zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,*
  - *zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,*
  - *zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;*
- *obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 581 i 1535 oraz z 2026 r. poz. 252 i 451) wraz z zakresem planowanych działań;*
- *obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;*
- *system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;*
- *ramy finansowe i źródła finansowania*[1].

Z uwagi na fakt, że strategia powinna być dokumentem silnie uspołecznionym, przepisy prawne wymagają przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami gminy, sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi oraz z Dyrektorem Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w Warszawie. Ponadto projekt strategii konsultowany jest z Zarządem Województwa Mazowieckiego, który wydaje opinię dotyczącą sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie. Wymogi te wynikają z art. 6 ust. 3 Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 46 ust. 1 Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2026 r. poz. 670), przy opracowaniu strategii rozwoju wymagane jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Niniejsza strategia zawiera wszystkie obligatoryjne elementy wskazane w stosownych ustawach. Ponadto została przygotowana zgodnie z najlepszymi praktykami i wskazówkami, które zostały zawarte w dokumencie pn. *Poradnik Praktyczny. Strategia Rozwoju Gminy* opracowanym na zlecenie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

[1] Art. 10e pkt 3 Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2026 r. poz. 662).

1.2 Metodyka opracowania strategii

W celu zapewnienia wysokiej operacyjności Strategii Rozwoju Gminy Stare Babice na lata 2025–2035 w procesie jej przygotowania zastosowano zaawansowane metody badawcze oraz narzędzia analityczne. Umożliwiły one obiektywne rozpoznanie uwarunkowań, potrzeb, potencjałów i wyzwań stojących przed samorządem, a także powiązanie wniosków diagnostycznych z przyszłymi interwencjami publicznymi. Przebieg prac nad dokumentem odzwierciedla poniższy układ etapowy.

Analiza desk research

Analiza typu desk research, czyli analiza danych wtórnych, polegała na przeanalizowaniu ogólnodostępnych danych statystycznych i informacji znajdujących się w innych dokumentach diagnostycznych i strategicznych gminy, gmin ościennych, województwa mazowieckiego i Metropolii Warszawskiej, raportach oraz statystykach udostępnianych przez m.in. Główny Urząd Statystyczny, Portal Geostatystyczny i Powiatowy Urząd Pracy. Zebrane dane zostały wyselekcjonowane pod kątem przydatności do diagnozy – stanowiły podstawę do wypracowania wniosków na temat badanego obszaru. Dane statystyczne obejmują głównie lata 2019-2023 i zostały zilustrowane za pomocą wykresów (tzw. dashboardów), a niektóre informacje zawarte zostały na schematycznych mapach gminy. Tam, gdzie było to możliwe, wskaźniki zostały porównane do wartości dla powiatu i województwa, metropolii warszawskiej, a także innych gmin o podobnym profilu.

Analiza porównawcza

Gminę Stare Babice i wybrane gminy wiejskie o dużym stopniu zagęszczenia ludności znajdujące się w Warszawskim Obszarze Funkcjonalnym porównano pod kątem wybranych wskaźników, które były dostępne na Portalu Geostatystycznym. Porównano wskaźniki za 2015 r. i 2023 r. obejmujące demografię, finanse, gospodarkę i zasoby mieszkaniowe oraz porównano je do wskaźników dla całego Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego i województwa mazowieckiego. Taka analiza pozwoliła na określenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy na tle podobnych gmin podwarszawskich.

Badania ankietowe

Badaniem objęto mieszkańców Gminy Stare Babice. Zostało ono zrealizowane metodami CAWI (Computer Assisted Web Interview - ankieta w formie on-line) i PAPI (Paper And Pencil Interview - tradycyjna ankieta papierowa dystrybuowana zgodnie z potrzebami). Zakres badania obejmował kwestie społeczne, gospodarcze oraz przestrzenne i środowiskowe. Pozwoliło to na poznanie opinii lokalnej społeczności dotyczących funkcjonowania gminy, jej stanu, problemów i wyzwań identyfikowanych przez mieszkańców. Z uwagi na brak wpływu na dobór respondentów badanie

nie miało charakteru reprezentatywnego, jednakże pozwoliło na wskazanie ogólnych tendencji, zmian i pożądanych kierunków rozwoju gminy. Badanie odbyło się w lutym i marcu 2025 r., a udział w nim wzięło 835 osób.

Badania jakościowe

Badania jakościowe zrealizowano w formie warsztatów strategicznych, w których uczestniczyli przedstawiciele Urzędu Gminy Stare Babice oraz jednostek pomocniczych, a także szerokie grono interesariuszy, w tym radni Rady Gminy, reprezentanci organizacji pozarządowych oraz lokalni przedsiębiorcy. W sesji warsztatowej, przeprowadzonej 9 kwietnia 2025 r. przez ekspertów firmy Delta Partner Sp. z o.o., wzięło udział łącznie 58 osób. Punktem wyjścia do dyskusji były wyniki uprzednio przeprowadzonego badania ankietowego. Pozyskane w ten sposób informacje posłużyły do pogłębienia diagnozy uwarunkowań społeczno-gospodarczych i stanowiły istotny wkład w proces kształtowania zapisów strategii.

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem strategicznym umożliwiającym ocenę wewnętrznych zasobów i ograniczeń gminy (mocnych i słabych stron) oraz identyfikację zewnętrznych czynników sprzyjających lub utrudniających jej rozwój (szans i zagrożeń). Wyniki tej analizy stanowiły podstawę do określenia celów strategicznych oraz kierunków działań zawartych w niniejszym dokumencie.

Opracowanie misji i wizji

Misja nakreśla ogólny kierunek działań władz gminy, cel nadrzędny i jest uzasadnieniem przyjęcia określonych celów strategicznych. Wizja stanowi natomiast opis pożądanego stanu gminy w perspektywie długookresowej.

Sformułowanie celów i kierunków działań

Priorytety strategiczne oraz kierunki działań wynikają bezpośrednio z pogłębionej diagnozy sytuacji Gminy Stare Babice, łączącej wnioski z badań ilościowych, jakościowych oraz analizy SWOT. Zdefiniowana struktura celów pozwala z jednej strony mitygować bariery i odpowiadać na potrzeby mieszkańców, z drugiej zaś maksymalizować przewagi konkurencyjne gminy: położenie metropolitalne, kapitał społeczny, potencjał przyrodniczy i rosnącą atrakcyjność osiedleńczą. Układ ten zapewnia pełną spójność operacyjną z przyjętą misją i wizją rozwoju.

Opracowanie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej stanowi syntetyczną wizualizację strategicznych założeń rozwoju gminy. Prezentuje główne komponenty polityki przestrzennej, kluczowe funkcje, powiązania przyrodnicze i transportowe oraz projektowane przekształcenia. Jako narzędzie planistyczne porządkuje kierunki rozwoju Gminy Stare Babice i czyni je czytelnymi dla mieszkańców, inwestorów, partnerów publicznych oraz pozostałych interesariuszy.

Opracowanie części wdrożeniowej

Część wykonawcza dokumentu definiuje ramy operacyjne oraz procedury warunkujące skuteczne osiąganie wyznaczonych celów. Kluczowe mechanizmy zarządcze obejmują monitoring, ewaluację oraz okresową aktualizację strategii, co zapewnia systematyczną kontrolę postępów i umożliwia elastyczne reagowanie na zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze, przestrzenne i środowiskowe. W tej sekcji określono podmioty odpowiedzialne za koordynację poszczególnych zadań, precyzując ich role oraz zasady współpracy. Strukturę wdrożeniową uzupełniają wytyczne w zakresie sporządzania dokumentów wykonawczych oraz katalog potencjalnych źródeł finansowania przedsięwzięć strategicznych.

Przeprowadzenie procedury środowiskowej, opiniowanie i konsultacje społeczne

Etap ten stanowi końcową fazę prac nad dokumentem, obejmującą procedurę ustawowych opinii, uzgodnień oraz konsultacji społecznych. Projekt strategii podlega zaopiniowaniu m.in. przez Zarząd Województwa Mazowieckiego, sąsiednie gminy oraz lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych, co zapewnia spójność ustaleń z dokumentami wyższego rzędu i uwzględnia interesy zróżnicowanych grup. W ramach oceny oddziaływania na środowisko zapisy dokumentu poddawane są weryfikacji przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie. Organy te oceniają stopień uwzględnienia uwarunkowań ekologicznych oraz rozstrzygają o konieczności sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko. Równolegle projekt poddawany jest obowiązkowym konsultacjom społecznym, zapewniając mieszkańcom realny wpływ na ostateczny kształt strategii poprzez możliwość zgłaszania uwag i wniosków.

1.3 Komplementarność

Strategia Rozwoju Gminy Stare Babice na lata 2025–2035 została przygotowana z uwzględnieniem nadrzędnych dokumentów strategicznych obowiązujących na szczeblu krajowym, regionalnym, ponadlokalnym oraz lokalnym. Jej cele i kierunki działań zostały sformułowane w taki sposób, aby były spójne z priorytetami wyznaczanymi w szerszym kontekście terytorialnym, co pozwala na lepszą koordynację działań rozwojowych oraz ułatwia pozyskiwanie środków zewnętrznych. Dzięki zachowaniu komplementarności, dokument ten pełni funkcję wspierającą wobec działań zapisanych w strategicznych programach i planach, co przekłada się na zwiększenie spójności rozwoju przestrzenno-społeczno-gospodarczego w regionie. Niniejsza strategia nawiązuje do założeń zawartych w strategiach i planach takich jak m.in.:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021–2030,
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze,
- Strategia rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku,
- Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla metropolii warszawskiej 2021-2027+,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego,
- Audyt krajobrazowy województwa mazowieckiego,
- Plan zrównoważonej mobilności miejskiej dla metropolii warszawskiej 2030+,
- Wojewódzki Plan Transformacji dla Województwa Mazowieckiego na lata 2022-2026,
- Strategia Rozwoju Powiatu Warszawskiego Zachodniego na lata 2016 – 2025,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stare Babice, które obowiązuje do 30 września 2026 r., później zostanie zastąpione Planem Ogólnym.

Kluczowym punktem odniesienia przy opracowywaniu strategii rozwoju gminy jest strategia rozwoju województwa – w przypadku Gminy Stare Babice jest to *Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze*, przyjęta uchwałą nr 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego. Dokument ten określa najważniejsze wyzwania stojące przed regionem oraz cele rozwojowe, które mają zostać zrealizowane zarówno przez samorząd województwa, jak i inne zaangażowane podmioty. Strategia województwa mazowieckiego zawiera kompleksowe podejście do rozwoju Mazowsza, uwzględniając zarówno działania ogólne, jak i inicjatywy kierowane do wybranych obszarów strategicznej interwencji (tzw. OSI). Przedstawia także model struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu, który stanowi podstawę dla planowania przestrzennego i gospodarczego w podległych jednostkach samorządu terytorialnego. Nadrzędny cel strategii brzmi:

***Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwały i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska*.**

Poniżej wskazano pięć głównych celów strategicznych i przypisane do nich kierunki działań.

Tabela 1 Cele i kierunki rozwoju zawarte w strategii rozwoju województwa

Obszar	Cel szczegółowy	Kierunki rozwoju
GOSPODARKA	Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze	1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości 2. Rozwój zintegrowanego systemu sprzyjającego generowaniu i absorpcji innowacji 3. Cyfryzacja gospodarki 4. Rozwój konkurencyjnej gospodarki 5. Rozwój miast jako centrów aktywności gospodarczej 6. Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich
DOSTĘPNOŚĆ	Dostępne i mobilne Mazowsze	7. Zwiększenie dostępności transportowej i spójności przestrzennej regionu oraz udziału środków transportu przyjaznych dla środowiska, mieszkańców i przestrzeni 8. Rozwój uporządkowanej sieci osadniczej, sprzyjającej wykorzystaniu transportu zbiorowego i ruchowi niezmotoryzowanemu 9. Udrożnienie systemu tranzytowego i ograniczenie ruchu tranzytowego na pozostałych trasach
ŚRODOWISKO I ENERGETYKA	Zielone, niskoemisyjne Mazowsze	10. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska 11. Proekologiczna transformacja energetyki 12. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmiany klimatu 13. Poprawa jakości środowiska 14. Podnoszenie efektywności energetycznej
SPOŁECZEŃSTWO	Mazowsze zintegrowane społecznie	15. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego 16. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz zmniejszenie różnic w dostępie do świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych 17. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców 18. Rozwój priorytetowych dla województwa dziedzin nauki 19. Włączenie i integracja społeczna
KULTURA I DZIEDZICTWO	Mazowsze bogate kulturowo	20. Ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego 21. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego, potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju gospodarczego i promocji województwa 22. Upowszechnianie kultury i twórczości 23. Kreowanie miast i wsi jako centrów aktywności kulturalnej i turystycznej

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze.

Tabela poniżej obrazuje spójność *Strategii Rozwoju Gminy Stare Babice na lata 2025–2035* ze strategią rozwoju województwa mazowieckiego.

Tabela 2 Komplementarność strategii rozwoju gminy ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze		Strategia Rozwoju Gminy Stare Babice na lata 2025-2035
Cel 1	Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze	Cel 2. Wzmacnianie lokalnej gospodarki Gminy Stare Babice poprzez rozwój przedsiębiorczości, wspieranie innowacji oraz tworzenie przyjaznych warunków dla biznesu i turystyki
Cel 2	Dostępne i mobilne Mazowsze	Cel 3. Kształtowanie przyjaznej i nowoczesnej przestrzeni Gminy Stare Babice poprzez zintegrowane planowanie, wzmacnianie powiązań transportowych i zachowanie walorów krajobrazowych
Cel 3	Zielone, niskoemisyjne Mazowsze	Cel 4. Tworzenie zdrowego i bezpiecznego środowiska życia w Gminie Stare Babice poprzez adaptację do zmiany klimatu i ochronę walorów przyrodniczo-krajobrazowych
Cel 4	Mazowsze zintegrowane społecznie	Cel 1. Gwarantowanie wysokiej jakości życia w Gminie Stare Babice poprzez rozwijanie oferty gminnej oraz wspieranie jej kapitału ludzkiego i społecznego
Cel 5	Mazowsze bogate kulturowo	

Źródło: opracowanie własne.

Strategia Rozwoju Gminy Stare Babice na lata 2025–2035 pozostaje spójna ze Strategią rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku, przyjętą uchwałą nr 8/2025 Walnego Zgromadzenia Członków Stowarzyszenia „Metropolia Warszawa" z dnia 5 listopada 2025 roku. Dokument ten stanowi jeden z kluczowych punktów odniesienia dla kształtowania polityki rozwoju Gminy Stare Babice, ze względu na jej położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy oraz silne powiązania funkcjonalne, przestrzenne, transportowe, społeczne i gospodarcze z obszarem metropolitalnym.

Uwzględnienie założeń strategii metropolitalnej ma istotne znaczenie dla zapewnienia spójności działań podejmowanych na poziomie lokalnym z kierunkami rozwoju całej metropolii warszawskiej, w szczególności w zakresie mobilności, jakości przestrzeni, odporności klimatycznej, dostępności usług publicznych, konkurencyjności gospodarczej oraz wzmacniania współpracy samorządowej. W poniższej tabeli przedstawiono powiązania pomiędzy celami Strategii Rozwoju Gminy Stare Babice na lata 2025–2035 a celami Strategii rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku.

Tabela 3 Komplementarność strategii rozwoju gminy z opracowywaną strategią rozwoju ponadlokalnego

Strategia rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku		Strategia Rozwoju Gminy Stare Babice na lata 2025-2035	
Cel 1. Efektywne partnerstwo	Kierunki działań: • Aktywny kapitał społeczny	Cel 1. Gwarantowanie wysokiej jakości życia w Gminie Stare Babice poprzez rozwijanie oferty	Cele szczegółowe:

Strategia rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku		Strategia Rozwoju Gminy Stare Babice na lata 2025-2035	
	• Intensywna współpraca samorządowa • Rozwinięta świadomość i tożsamość metropolitalna • Skoordynowany system usług społecznych	gminnej oraz wspieranie jej kapitału ludzkiego i społecznego	1.2. Zintegrowana i zaangażowana społeczność lokalna 1.3. Elastyczna i odpowiedzialna polityka społeczna
Cel 2. Wygodna przestrzeń	Kierunki działań: • Przyjazne miejsca • Swoboda i bezpieczeństwo podróży	Cel 3. Kształtowanie przyjaznej i nowoczesnej przestrzeni Gminy Stare Babice poprzez zintegrowane planowanie, wzmacnianie powiązań transportowych i zachowanie walorów krajobrazowych	Cele szczegółowe: 3.2. Efektywny transport i komunikacja 3.4. Funkcjonalna infrastruktura społeczna
Cel 3. Elastyczna odporność	Kierunki działań: • Adaptacja i mitygacja zmiany klimatu • Bezpieczeństwo metropolitalne • Elastyczny system migracyjny • Wysoka jakość środowiska • Zrównoważony system żywnościowy	Cel 4. Tworzenie zdrowego i bezpiecznego środowiska życia w Gminie Stare Babice poprzez adaptację do zmiany klimatu i ochronę walorów przyrodniczo-krajobrazowych	Cele szczegółowe: 4.1. Wysoka jakość środowiska 4.2. Gmina odporna na zmianę klimatu
Cel 4. Konkurencyjna otwartość	Kierunki działań: • Atrakcyjność zamieszkania • Kompetencje przyszłości • Metropolitalna oferta turystyczna • Miejsce dla biznesu	Cel 2. Wzmacnianie lokalnej gospodarki Gminy Stare Babice poprzez rozwój przedsiębiorczości, wspieranie innowacji oraz tworzenie przyjaznych warunków dla biznesu i turystyki	Cele szczegółowe: 2.1. Konkurencyjność i innowacyjność lokalnych przedsiębiorstw 2.2. Atrakcyjne warunki do lokowania inwestycji **2.3.** Rozwinięte funkcje rekreacyjne i turystyczne
		3. Kształtowanie przyjaznej i nowoczesnej przestrzeni Gminy Stare Babice poprzez zintegrowane planowanie, wzmacnianie powiązań transportowych i zachowanie walorów krajobrazowych	3.1. Zrównoważony rozwój przestrzenny 3.3. Rozwinięta i nowoczesna infrastruktura techniczna

Źródło: https://um.warszawa.pl/waw/metropolia-warszawska/cele-rozwoju-i-kierunki-dzialan.

1.3.1 Obszary Strategicznej Interwencji

Według Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 z późn. zm.) obszary objęte strategiczną interwencją to: *określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne*.

W *Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze* wyróżniono OSI na poziomie krajowym takie jak: obszary zagrożone trwałą marginalizacją i miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze. Ponadto wspomniana strategia definiuje dwa typy OSI:

a) problemowe – podregiony NUTS 3:
   - w regionie Mazowieckim regionalnym: ciechanowski, ostrołęcki, płocki, radomski, siedlecki, żyrardowski,
   - w regionie Warszawskim stołecznym[2]: warszawski zachodni, warszawski wschodni i miasto Warszawa,

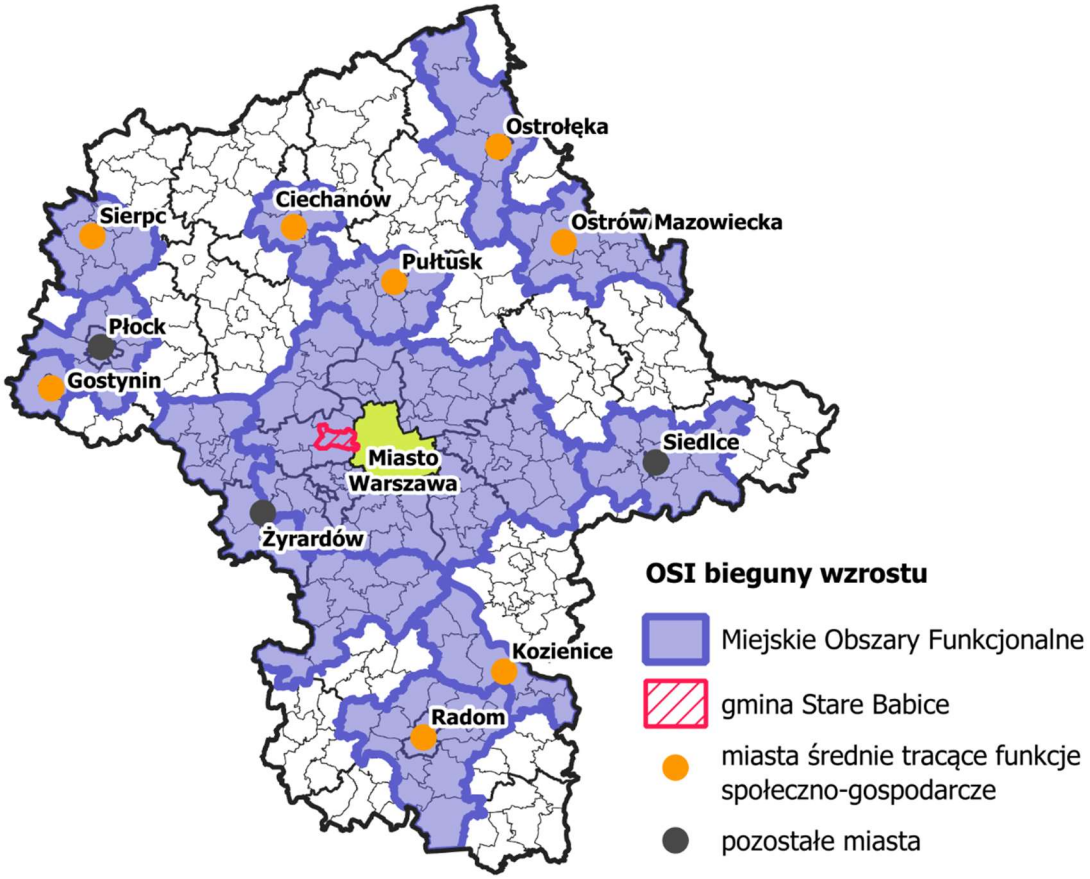
b) bieguny wzrostu – miejskie obszary funkcjonalne:
   - miejski obszar funkcjonalny Warszawy (region Warszawski stołeczny) jako istniejący biegun wzrostu,
   - miejskie obszary funkcjonalne miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz Płocka, Siedlec i Żyrardowa jako potencjalnych biegunów wzrostu.

Gmina Stare Babice wpisuje się w **OSI miejski obszar funkcjonalny Warszawy** (OSI MOF Warszawy), który pełni rolę ośrodka metropolitalnego o znaczeniu europejskim. Miasta i ich obszary funkcjonalne pełnią rolę biegunów wzrostu w województwie. W strategii województwa wskazano na współpracę w ramach MOF, która obejmuje w szczególności:

- uporządkowanie gospodarki przestrzennej i przywrócenie ładu przestrzennego,
- rozwój efektywnego systemu transportowego opartego na transporcie zbiorowym i niezmotoryzowanym,
- poprawę jakości powietrza,
- zwiększenie efektywności i dostępności do usług publicznych.

[2] Region warszawski stołeczny obejmuje Warszawę wraz z dziewięcioma powiatami: legionowskim, mińskim, nowodworskim, otwockim, wołomińskim, grodziskim, piaseczyńskim, pruszkowskim i warszawskim zachodnim.

Grafika 1 OSI bieguny wzrostu w województwie mazowieckim

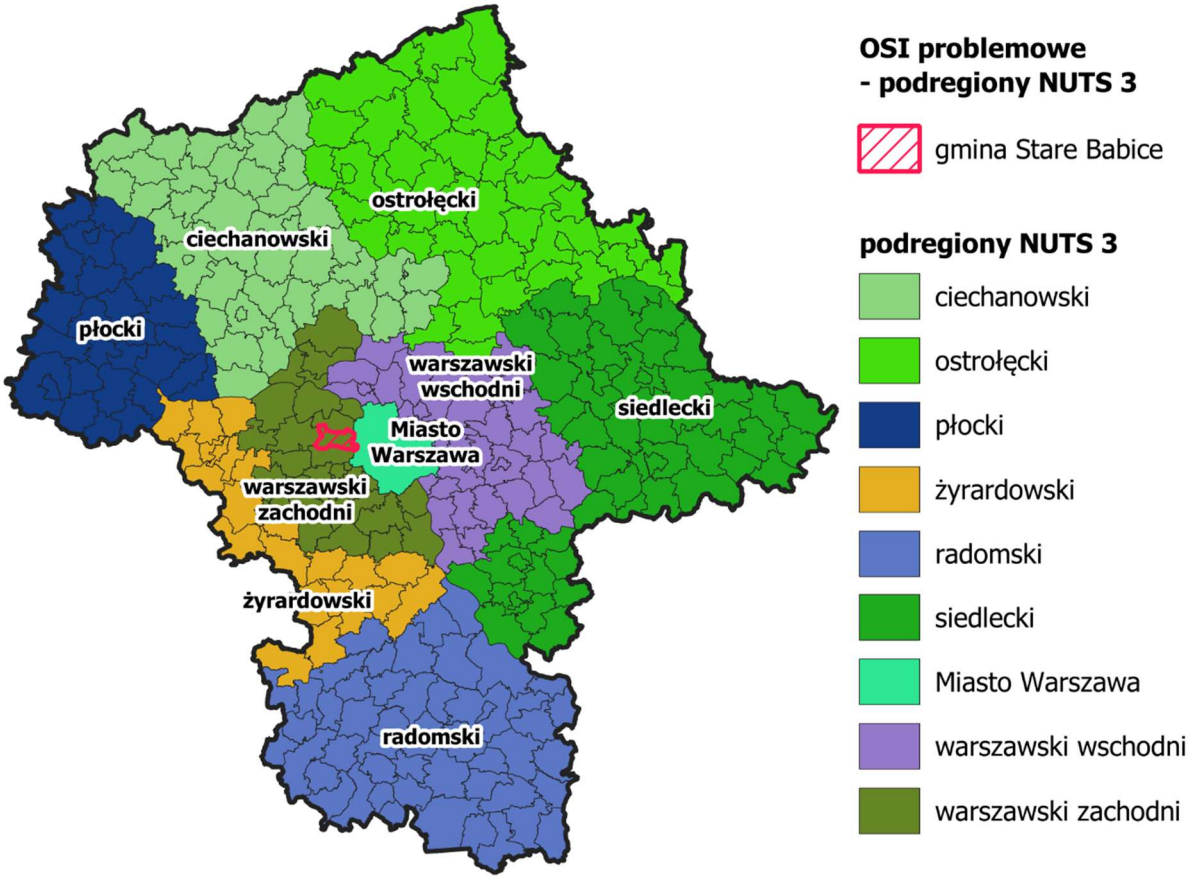

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze

Mimo silnych zależności funkcjonalnych pomiędzy gminami wchodzącymi w skład Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Warszawy, widoczne są znaczące różnice w poziomie rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego poszczególnych jednostek. Ze względu na istniejące nierówności rozwojowe w MOF Warszawy, wyróżniono OSI problemowe – Gmina Stare Babice wpisuje się w **OSI Warszawski Zachodni Obszar Strategicznej Interwencji**, którego interwencje koncentrują się na następujących aspektach:

- wsparciu zrównoważonego rozwoju poprzez: dbałość o zasoby środowiska, ochronę zasobów przyrodniczych i rolniczych przed presją antropogeniczną, rozwój oferty inwestycyjnej, rozwój strefy okołolotniskowej lotniska Warszawa-Modlin, wdrażania przyjaznych dla środowiska rozwiązań technologicznych w przedsiębiorstwach,
- poprawie dostępności do infrastruktury komunalnej i usług społecznych poprzez: rozbudowę i modernizację infrastruktury komunalnej, modernizację systemu gospodarki odpadami, poprawę dostępności do usług medycznych, edukacyjnych, pomocy społecznej, zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych.

Grafika 2 OSI problemowe w województwie mazowieckim

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze

Obszary Strategicznej Interwencji zdefiniowano także w projekcie Strategii Rozwoju Metropolii Warszawskiej do 2040 roku. Ze względu na rangę tego dokumentu wyznaczone w nim OSI mają charakter ponadlokalny. Spośród czterech wydzielonych obszarów metropolitalnych Gmina Stare Babice objęta jest zakresem OSI – Zielony Pierścień Warszawy. Zaplanowane w jego ramach interwencje koncentrują się na wsparciu funkcjonowania błękitno-zielonej infrastruktury oraz zwiększaniu różnorodności biologicznej.

1.3.2 Spójność z dokumentami z zakresu prawa wodnego

Strategia Rozwoju Gminy Stare Babice na lata 2025–2035 została opracowana z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, w szczególności art. 315 i art. 326, odnoszących się do systemu dokumentów planistycznych w zakresie gospodarowania wodami oraz obowiązku ich uwzględniania w strategiach rozwoju gmin. Zgodność z tymi regulacjami ma istotne znaczenie dla prowadzenia odpowiedzialnej polityki rozwojowej, zwłaszcza w kontekście adaptacji do zmian klimatu, ochrony zasobów wodnych, przeciwdziałania skutkom suszy, ograniczania ryzyka powodziowego oraz wzmacniania lokalnej retencji.

Dokument pozostaje tym samym spójny z kluczowymi opracowaniami krajowymi z zakresu gospodarki wodnej, takimi jak:

- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły;
- Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły;
- Plan przeciwdziałania skutkom suszy

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły stanowi najważniejszy dokument z zakresu gospodarowania zasobami wodnymi. Gmina Stare Babice leży w obszarze dorzecza Wisły, w regionie wodnym Środkowej Wisły. W poniższym zestawieniu zostały ujęte informacje wynikające z II aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły[3], przedstawiające wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) zlokalizowanych na terenie gminy. Zapisy planu dostępne są na stronach Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Tabela 4 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Stare Babice

Kod JCWP	Nazwa	Typologia/status	Stan ogólny	Stan ekologiczny i chemiczny
RW2000152729639	Łasica do Kanału Zaborowskiego	Potok lub struga w dolinie o dużym udziale torfowisk/naturalna część wód	zły	umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW200010272849	Kanał Ożarowski	Potok lub strumień nizinny piaszczysty/naturalna część wód	zły	słaby stan ekologiczny

Źródło: opracowanie na podstawie: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje

Gmina położona jest w obrębie dwóch części wód podziemnych (JCWPd), z których jedna cechuje się dobrym stanem ogólnym, a druga złym.

Tabela 5 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Stare Babice.

Kod JCWPd	Stan ogólny	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
GW200065	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
GW200064	słaby	słaby	słaby	zagrożona chemicznie

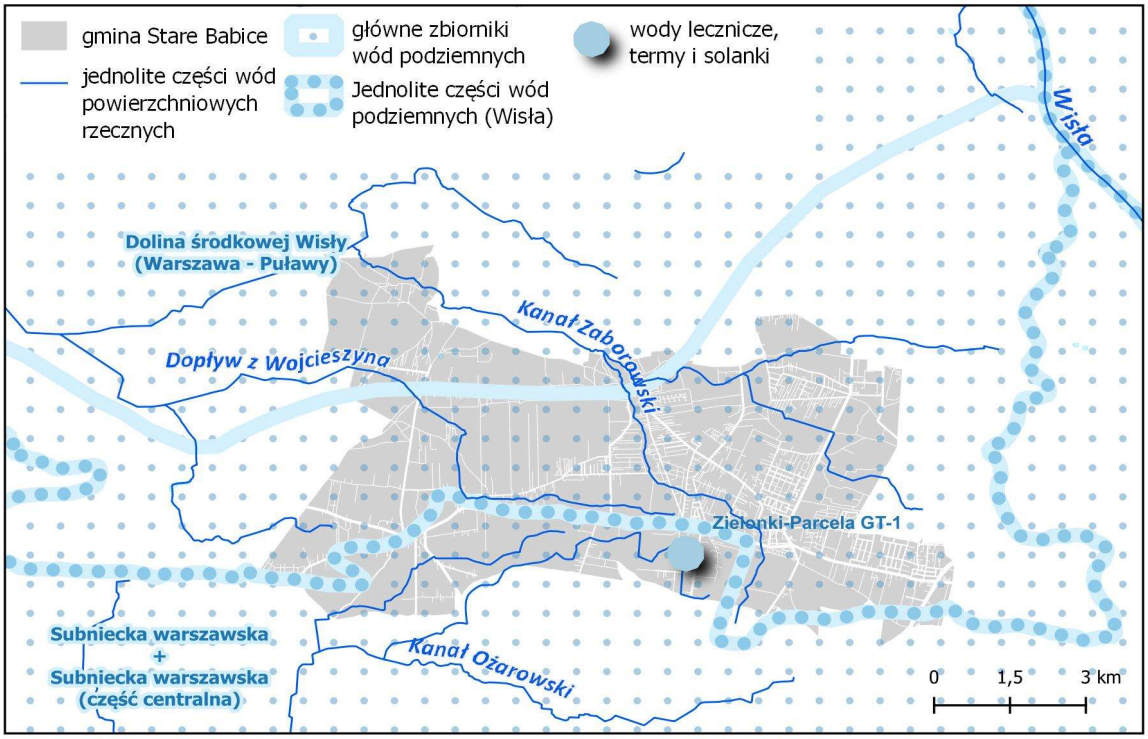
Źródło: opracowanie na podstawie: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje

Na terenie Gminy Stare Babice występują urządzenia melioracji wodnej tj. sieć drenarska oraz rowy melioracyjne, których utrzymanie należy do właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej działającej na terenie gminy lub związku spółek wodnych, w którym jest

[3] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. 2023 poz. 335)

zrzeszona spółka wodna działająca na terenie gminy – do tej spółki lub tego związku spółek wodnych. Obowiązek ten obejmuje eksploatację, konserwację oraz remont w celu zachowania funkcji urządzeń wodnych[4]. Gmina znajduje się w obrębie dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: GZWP nr 215 Subniecka Warszawska, 2151 Subniecka warszawska część centralna oraz nr 222 Dolina Środkowej Wisły (Warszawa-Puławy).

Grafika 3 JCWP i JCWPd na terenie gminy

Źródło: opracowanie własne.

Poniższe zestawienie obejmuje działania podstawowe określone w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, przypisane do jednolitych części wód powierzchniowych oraz jednolitych części wód podziemnych zlokalizowanych w granicach Gminy Stare Babice. Ich uwzględnienie w strategii ma znaczenie dla zapewnienia spójności lokalnej polityki rozwoju z celami środowiskowymi w zakresie ochrony i racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi.

Tabela 6 Działania podstawowe przypisane do poszczególnych JCWP i JCWPd w IIaPGW znajdujących się na terenie Gminy Stare Babice

Kod JCWP	Działania podstawowe
RW2000152729639	• Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność. • Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.

[4] Zgodnie z zapisami art. 205 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2026 r. poz. 445 ze zm..).

	• Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń. • Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych. • Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych zależnych od hydromorfologii (wg celów środowiskowych: wymogów rzek włosienicznikowych, wylewy Q50). • Rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta. • Renaturyzacja JCWP z uwzględnieniem celów środowiskowych JCWP
RW200010272849	• Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność. • Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.
Kod JCWPd	
GW200065	• Reambulacja dokumentacji hydrogeologicznej określającej warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszarów ochronnych głównego zbiornika wód podziemnych
GW200064	

Źródło: opracowanie na podstawie: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje

Kolejnym kluczowym dokumentem o charakterze ponadlokalnym jest Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (PZRP). Jego głównym celem jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków zjawisk powodziowych dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej poprzez realizację działań minimalizujących zidentyfikowane zagrożenia. Zgodnie z art. 173 ust. 19 ustawy Prawo wodne PZRP podlega obligatoryjnej aktualizacji co 6 lat. Obecnie obowiązujący dokument, stanowiący aktualizację poprzednich założeń, został przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 2739) i wszedł w życie 23 marca 2023 roku.

W wyznaczonym horyzoncie planistycznym PZRP określa trzy cele główne:

1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego;
2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego;
3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Zgodnie z obowiązującymi Mapami zagrożenia powodziowego[5] i Mapami ryzyka powodziowego[6], Gmina Stare Babice nie jest zagrożona wystąpieniem powodzi.

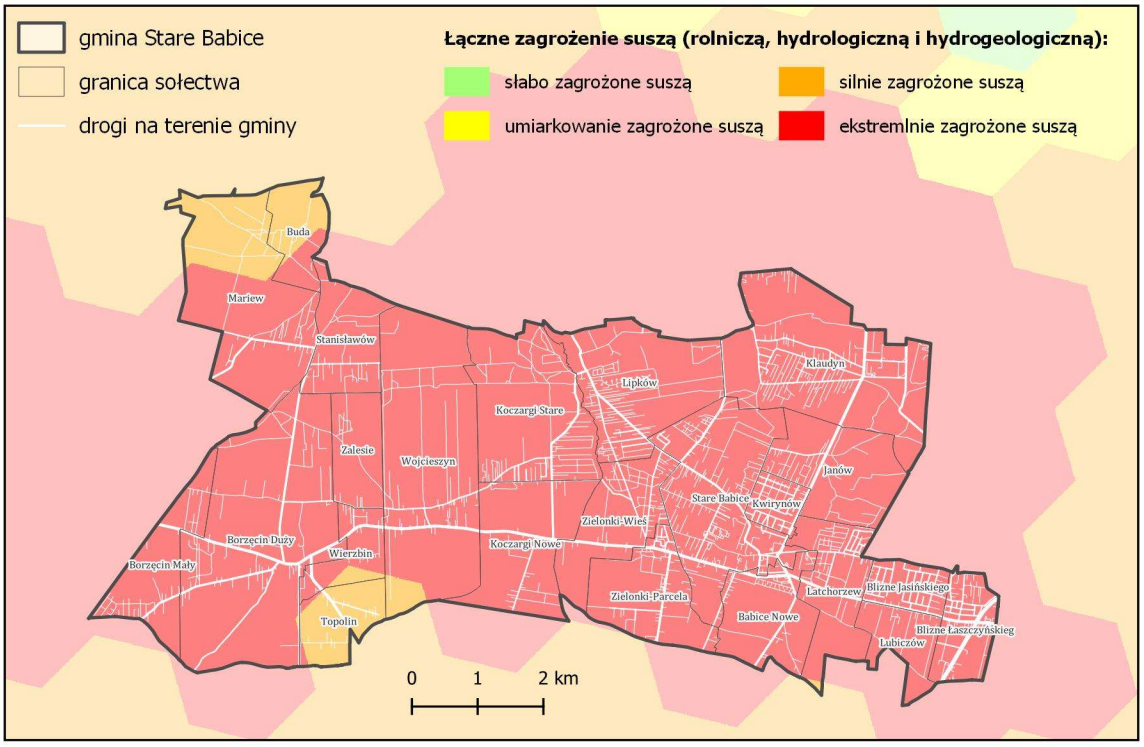
Komplementarnym instrumentem z zakresu gospodarki wodnej jest Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS). Do kluczowych założeń dokumentu należą skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi, rozwój retencji, edukacja społeczna, zintegrowane zarządzanie ryzykiem suszy oraz formalizacja mechanizmów realizacyjnych i finansowych. W ujęciu lokalnym klasyfikacja poziomów zagrożenia suszą dla obszaru Gminy Stare Babice kształtuje się następująco:

[5] https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpMZP
[6] https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpMRP

- zagrożenie suszą hydrogeologiczną – klasa II (umiarkowanie zagrożone);
- zagrożenie suszą hydrologiczną – klasa III (silnie zagrożone);
- zagrożenie suszą rolniczą – klasa IV (ekstremalnie zagrożone);
- zagrożenie suszą atmosferyczną – klasa IV (ekstremalnie zagrożone).

W klasyfikacji łącznego poziomu ryzyka Gmina Stare Babice charakteryzuje się ekstremalnym zagrożeniem wystąpieniem suszy. Uwzględniając postępujące zmiany klimatu, należy prognozować, że dotkliwość tego zjawiska będzie w przyszłości wzrastać. W związku z tym kluczowym kierunkiem interwencji na obszarze gminy staje się realizacja inwestycji w zakresie błękitno-zielonej infrastruktury, ze szczególnym uwzględnieniem systemów retencjonowania i zagospodarowania wód opadowych.

Grafika 4 Łączne zagrożenie suszą na terenie Gminy Stare Babice

Źródło: opracowanie własne.

1.4 Charakterystyka Gminy Stare Babice

Gmina Stare Babice jest gminą wiejską położoną w województwie mazowieckim, w powiecie warszawskim zachodnim, stanowiąc integralną część Obszaru Metropolitalnego Warszawy. Od wschodu obszar gminy bezpośrednio sąsiaduje ze stolicą, natomiast pozostałe granice dzieli z gminami: Izabelin, Leszno i Ożarów Mazowiecki. Jednostka charakteryzuje się rozproszoną strukturą osadniczą obejmującą 23 sołectwa: Babice Nowe, Blizne Jasińskiego, Blizne Łaszczyńskiego, Borzęcin Duży, Borzęcin Mały, Janów, Klaudyn, Koczargi Nowe, Koczargi Nowe–Bugaj, Koczargi Stare, Kwirynów, Latchorzew, Lipków, Lubiczów, Mariew, Stanisławów, Stare Babice, Topolin, Wierzbin, Wojcieszyn, Zalesie, Zielonki-Parcela oraz Zielonki Wieś. Siedzibą władz samorządowych i centrum administracyjnym gminy jest miejscowość Stare Babice. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego populacja gminy wykazuje silną dynamikę wzrostową, osiągając na koniec 2024 roku poziom 23 230 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały.

Grafika 5 Położenie Gminy Stare Babice na tle regionu

Źródło: opracowanie własne.

Gmina Stare Babice wyróżnia się strategicznym położeniem geograficznym, bezpośrednio sąsiadując z m.st. Warszawą. Przez jej obszar przebiegają kluczowe arterie komunikacyjne, w tym droga ekspresowa S8 oraz drogi wojewódzkie nr 580, 718 i 898. Mimo braku wewnętrznej linii kolejowej gmina posiada relatywnie łatwy dostęp do infrastruktury szynowej, której najbliższe stacje zlokalizowane są w Ożarowie Mazowieckim oraz Warszawie. Dostępność transportowa, połączona z bliskością największego rynku pracy w kraju, generuje wysoką atrakcyjność osadniczą gminy, lecz równocześnie wzmacnia presję na układ drogowy, infrastrukturę techniczną i system usług publicznych.

W ujęciu fizycznogeograficznym obszar gminy leży w obrębie makroregionu Niziny Środkowomazowieckiej. Północna część Gminy Stare Babice wchodzi w skład Kampinoskiego Parku Narodowego, natomiast strefa centralna i północna objęte są granicami Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Wysokie walory przyrodnicze w połączeniu z bliskością stolicy determinują silną atrakcyjność osadniczą i turystyczną tego terenu. Choć jednostka posiada formalny status gminy wiejskiej, intensywne procesy suburbanizacji przekształciły ją w dynamiczną strefę podmiejską z dominującą funkcją mieszkaniową. Tradycyjne użytkowanie rolnicze koncentruje się głównie w części południowej, natomiast pozostały obszar podlega sukcesywnej transformacji w podmiejskie zespoły osadnicze zintegrowane z lokalnymi centrami usługowymi.

1.5 Wnioski z diagnozy gminy

Przeprowadzona diagnoza uwarunkowań rozwojowych stanowi podstawę do sformułowania syntetycznych wniosków obrazujących kluczowe potencjały, bariery i wyzwania stojące przed Gminą Stare Babice. Konkluzje te wynikają z kompleksowej analizy danych statystycznych, dokumentów strategicznych, informacji źródłowych oraz szerokich konsultacji społecznych. Mają charakter przekrojowy i odnoszą się do sfery społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz środowiskowej, wskazując jednocześnie obszary, w których samorząd powinien przejść od działań reaktywnych do proaktywnego zarządzania zmianą.

Sfera społeczna

Wzrost liczby mieszkańców

Gmina Stare Babice znajduje się w fazie dynamicznego wzrostu demograficznego, stanowiącego jeden z kluczowych czynników determinujących jej rozwój społeczny, przestrzenny i infrastrukturalny. Dane statystyczne potwierdzają trwałą tendencję wzrostową, w latach 2014–2023 liczba ludności zwiększyła się o blisko 30%. Należy jednak podkreślić, że rzeczywista skala tego procesu może być istotnie wyższa niż wynika to z danych meldunkowych, ze względu na rozbieżność między oficjalną ewidencją ludności a faktyczną liczbą osób zamieszkujących gminę.

Zjawisko to ma bezpośrednie konsekwencje dla polityki rozwojowej samorządu. Niedoszacowanie liczby mieszkańców utrudnia racjonalne planowanie infrastruktury technicznej i społecznej, w tym usług edukacyjnych, opiekuńczych, zdrowotnych, transportowych oraz komunalnych. W warunkach silnej presji suburbanizacyjnej związanej z bliskością Warszawy, planowanie rozwoju gminy nie może opierać się wyłącznie na konserwatywnych prognozach demograficznych.

Prognozy GUS przewidują dalszy **wzrost populacji o około 5,8% do 2035 roku** w odniesieniu do bazy z 2024 r. Skala i tempo dotychczasowych zmian wskazują jednak, że dynamika napływu ludności może być wyższa niż zakładana w modelach prognostycznych. Potwierdza to fakt, że już w 2023 roku Gmina Stare Babice osiągnęła poziom zaludnienia przewidywany w prognozie z 2017 roku dopiero na rok 2040. Oznacza to konieczność prowadzenia wyprzedzającej, elastycznej i odpornej na zmienność prognoz polityki inwestycyjnej oraz przestrzennej, uwzględniającej realne obciążenie infrastruktury i usług publicznych.

W perspektywie 2035 roku wzrost demograficzny powinien być traktowany nie tylko jako wyzwanie organizacyjne, lecz także jako strategiczny impuls rozwojowy. Warunkiem jego efektywnego wykorzystania będzie zdolność gminy do równoważenia atrakcyjności osiedleńczej z ochroną ładu przestrzennego, jakości życia, dostępności usług oraz walorów przyrodniczo-krajobrazowych.

Ograniczone zjawisko starzenia się lokalnej społeczności

Struktura demograficzna Gminy Stare Babice pozostaje relatywnie korzystna na tle powiatu warszawskiego zachodniego oraz województwa mazowieckiego. Udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności jest stosunkowo niski, co świadczy o utrzymywaniu się potencjału demograficznego i społecznego gminy. Choć proces starzenia się lokalnej społeczności postępuje, jego tempo jest wyraźnie wolniejsze niż w przypadku wielu jednostek samorządowych w regionie, w tym części gmin wiejskich położonych w strefie oddziaływania Warszawy.

Taka sytuacja stanowi istotny atut rozwojowy, jednak wymaga równoczesnego przygotowania gminy na stopniowy wzrost potrzeb związanych z polityką senioralną. W perspektywie 2035 roku konieczne będzie rozwijanie elastycznego systemu wsparcia osób starszych, obejmującego usługi opiekuńcze, zdrowotne, aktywizacyjne, kulturalne i integracyjne. Szczególnego znaczenia nabierze tworzenie oferty umożliwiającej seniorom jak najdłuższe zachowanie samodzielności, aktywności społecznej oraz wysokiej jakości życia w miejscu zamieszkania.

Wysoka atrakcyjność osiedleńcza

Gmina Stare Babice należy do najbardziej atrakcyjnych osiedleńczo gmin wiejskich w bezpośrednim otoczeniu Warszawy. W ostatnich latach wzrost liczby mieszkańców był w znacznym stopniu determinowany wysokim dodatnim saldem migracji, przewyższającym średnie wartości odnotowywane zarówno w powiecie warszawskim zachodnim, jak i w województwie mazowieckim. Dominujący udział osób przenoszących się z Warszawy potwierdza silne oddziaływanie procesów suburbanizacyjnych oraz rosnącą rolę gminy jako miejsca zamieszkania dla ludności poszukującej wyższej jakości życia w dobrze skomunikowanej strefie metropolitalnej.

Atrakcyjność osiedleńcza Gminy Stare Babice wynika z połączenia kilku kluczowych przewag: bezpośredniego sąsiedztwa stolicy, dostępności do największego rynku pracy w kraju, wysokich walorów przyrodniczo-krajobrazowych, rozwijającej się infrastruktury oraz kameralnego, podmiejskiego charakteru zabudowy. W tym ujęciu migracje stanowią nie tylko efekt presji metropolitalnej, lecz także potwierdzenie konkurencyjnej pozycji gminy na tle innych jednostek położonych w otoczeniu Warszawy.

Jednocześnie wysoka dynamika napływu ludności generuje istotne konsekwencje dla polityki przestrzennej, infrastrukturalnej i społecznej. Z jednej strony wzrost liczby mieszkańców wzmacnia lokalny potencjał gospodarczy, zwiększa bazę dochodową gminy oraz popyt na usługi. Z drugiej jednak strony nasila presję na infrastrukturę techniczną i społeczną, w szczególności układ drogowy, transport publiczny, placówki edukacyjne, opiekę żłobkową, tereny rekreacyjne oraz system usług codziennych.

Rosnące zainteresowanie osiedlaniem się na terenie gminy przekłada się również na wzrost popytu na nieruchomości, intensyfikację zabudowy mieszkaniowej oraz zwiększoną presję na tereny dotychczas niezurbanizowane. W perspektywie 2035 roku kluczowym wyzwaniem będzie więc utrzymanie atrakcyjności osiedleńczej przy jednoczesnym przeciwdziałaniu niekontrolowanej suburbanizacji, przeciążeniu infrastruktury oraz utracie walorów środowiskowych i krajobrazowych, które stanowią jeden z podstawowych czynników przewagi rozwojowej Gminy Stare Babice.

Ujemny przyrost naturalny

Od 2020 roku Gmina Stare Babice odnotowuje ujemny przyrost naturalny, co oznacza, że liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń. Już we wcześniejszych latach wartość tego wskaźnika utrzymywała się na bardzo niskim poziomie, zbliżonym do zera, co nie zapewniało pełnej zastępowalności pokoleń. Zjawisko to wpisuje się w szersze procesy demograficzne obserwowane w skali kraju, obejmujące spadek dzietności, zmianę modelu rodziny oraz przesuwanie decyzji prokreacyjnych na późniejsze etapy życia.

Ujemny przyrost naturalny występuje również w powiecie warszawskim zachodnim, województwie mazowieckim oraz wielu gminach podwarszawskich objętych analizą porównawczą. Oznacza to, że wyzwania demograficzne Gminy Stare Babice nie mają wyłącznie charakteru lokalnego, lecz są elementem szerszego trendu społecznego i strukturalnego. Jednocześnie, w przypadku gminy o wysokiej atrakcyjności osiedleńczej, ubytek naturalny jest częściowo kompensowany dodatnim saldem migracji.

W perspektywie strategicznej zjawisko to wymaga jednak szczególnej uwagi. Utrzymywanie się ujemnego przyrostu naturalnego może wpływać na strukturę wieku mieszkańców, zapotrzebowanie na usługi publiczne oraz długofalową stabilność demograficzną gminy. Dlatego istotne znaczenie prowadzenie polityki rozwoju sprzyjającej rodzinom, obejmującej dostęp do żłobków i przedszkoli, wysoką jakość edukacji, bezpieczne przestrzenie publiczne, ofertę czasu wolnego, dostępność usług społecznych oraz warunki mieszkaniowe i transportowe ułatwiające codzienne funkcjonowanie rodzin.

Priorytetem samorządu powinno być zatem wzmacnianie jakości życia rodzin nie poprzez działania doraźne, lecz poprzez konsekwentne budowanie gminy przyjaznej do zamieszkania, wychowywania dzieci i łączenia życia zawodowego z rodzinnym.

Zmiana potrzeb w zakresie pomocy społecznej

W analizowanym okresie odnotowano spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej, co może świadczyć o poprawie sytuacji bytowej części mieszkańców oraz zmieniającym się profilu lokalnych potrzeb społecznych. Jednocześnie coraz większego znaczenia nabierają świadczenia i usługi

o charakterze niepieniężnym, w szczególności kierowane do osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz osób wymagających długoterminowego wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Zmiana ta wskazuje na stopniowe przesuwanie ciężaru lokalnej polityki społecznej z interwencji socjalnej o charakterze materialnym w kierunku usług opiekuńczych, specjalistycznych, aktywizacyjnych i środowiskowych. W perspektywie 2035 roku kluczowym wyzwaniem będzie rozwój systemu wsparcia odpowiadającego na potrzeby starzejącej się społeczności, rodzin sprawujących opiekę nad osobami zależnymi oraz mieszkańców wymagających indywidualnych form pomocy.

Istotną barierą pozostaje brak całodobowego domu pomocy społecznej oraz niewystarczająco rozwinięta oferta mieszkalnictwa wspomaganego, obejmującego wspomagane społeczności mieszkaniowe, mieszkania treningowe i mieszkania wspomagane. Rozwój tego typu rozwiązań powinien stanowić jeden z ważnych kierunków polityki społecznej gminy, pozwalający na wzmacnianie samodzielności mieszkańców, ograniczanie instytucjonalizacji opieki oraz tworzenie bardziej elastycznego systemu wsparcia.

Utworzenie w 2023 roku Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego dla osób z niepełnosprawnościami stanowi istotny krok w kierunku budowy nowoczesnego zaplecza usług społecznych. Nie wyczerpuje jednak rosnących potrzeb w tym zakresie. Konieczne będzie dalsze zwiększanie dostępności usług opiekuńczych, specjalistycznych i wytchnieniowych, a także rozwijanie programów wsparcia dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin i opiekunów.

Deficyty ochrony zdrowia

Dostępność usług zdrowotnych należy do najniżej ocenianych przez mieszkańców aspektów funkcjonowania Gminy Stare Babice. Pomimo odnotowanego w ostatnich latach wzrostu liczby podmiotów działających w sektorze ochrony zdrowia, lokalna oferta medyczna pozostaje niewystarczająca wobec skali potrzeb wynikających z dynamicznego wzrostu liczby mieszkańców oraz zmieniającej się struktury demograficznej gminy.

Największe deficyty dotyczą zarówno dostępności do podstawowej opieki zdrowotnej, jak i świadczeń specjalistycznych. Ograniczenia te są szczególnie odczuwalne dla osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi oraz mieszkańców wymagających regularnej diagnostyki lub ciągłości leczenia. W praktyce część mieszkańców zmuszona jest do korzystania z usług medycznych poza gminą, przede wszystkim w Warszawie, co obniża komfort życia i zwiększa zależność od infrastruktury metropolitalnej.

Problem ten wpisuje się w szersze uwarunkowania systemowe, w tym niedobór personelu medycznego oraz ograniczoną dostępność świadczeń w publicznym systemie ochrony zdrowia. Nie zmienia to jednak

faktu, że w perspektywie 2035 roku rozwój lokalnego zaplecza zdrowotnego powinien stanowić jeden z istotnych elementów polityki podnoszenia jakości życia mieszkańców.

Kluczowe znaczenie będzie miało wzmacnianie dostępności podstawowych usług medycznych, rozwijanie profilaktyki zdrowotnej, wspieranie usług rehabilitacyjnych i opiekuńczych, a także tworzenie warunków do rozwoju prywatnych i publicznych inicjatyw zdrowotnych odpowiadających na realne potrzeby lokalnej społeczności. W gminie o wysokiej atrakcyjności osiedleńczej i rosnącej liczbie mieszkańców dostępność opieki zdrowotnej powinna być traktowana jako jeden z podstawowych komponentów bezpieczeństwa społecznego i konkurencyjności osiedleńczej.

Kapitał społeczny

Kapitał społeczny stanowi jeden z kluczowych zasobów rozwojowych Gminy Stare Babice, szczególnie w warunkach dynamicznego wzrostu liczby mieszkańców oraz napływu nowych rezydentów. W ostatnich latach gmina intensyfikowała współpracę z organizacjami pozarządowymi, grupami nieformalnymi oraz podmiotami trzeciego sektora, wzmacniając aktywność obywatelską i zdolność lokalnej społeczności do współtworzenia rozwoju gminy.

Istotnym narzędziem budowania społeczeństwa obywatelskiego pozostaje fundusz sołecki, pełniący funkcję lokalnego mechanizmu partycypacyjnego. Umożliwia on mieszkańcom bezpośredni wpływ na przeznaczenie części środków budżetowych, a tym samym wzmacnia odpowiedzialność za najbliższe otoczenie, integruje wspólnoty sołeckie oraz zwiększa identyfikację mieszkańców z miejscem zamieszkania.

Ważną rolę w rozwijaniu dialogu społecznego pełnią również Gminna Rada Seniorów oraz Młodzieżowa Rada Gminy Stare Babice. Ich działalność pozwala lepiej uwzględniać potrzeby różnych grup wiekowych w procesach decyzyjnych, wzmacnia reprezentację seniorów i młodzieży oraz sprzyja budowaniu współpracy międzypokoleniowej.

W perspektywie 2035 roku szczególnego znaczenia nabierze dalsze wzmacnianie kapitału społecznego jako czynnika spójności lokalnej. W gminie o rosnącej liczbie mieszkańców kluczowym wyzwaniem będzie nie tylko rozwój infrastruktury i usług, lecz także budowanie trwałych więzi społecznych, aktywizacja nowych mieszkańców oraz tworzenie przestrzeni do współdziałania, dialogu i współodpowiedzialności za przyszłość Gminy Stare Babice.

Aktywność seniorów

Gmina Stare Babice prowadzi aktywną politykę senioralną, ukierunkowaną nie tylko na wsparcie osób starszych, lecz także na wzmacnianie ich samodzielności, uczestnictwa społecznego i roli w życiu lokalnej wspólnoty. W ostatnich latach rozwijano liczne inicjatywy skierowane do najstarszych

mieszkańców, obejmujące warsztaty, zajęcia edukacyjne, wydarzenia kulturalne, działania integracyjne oraz instrumenty wspierające codzienne funkcjonowanie seniorów, w tym Starobabicką Kartę Seniora.

Ważnym elementem lokalnej polityki senioralnej jest Starobabicka Senioriada, stanowiąca cykliczne wydarzenie promujące aktywność, integrację i widoczność seniorów w przestrzeni publicznej. Istotną funkcję pełni również Centrum Dojrzałego Człowieka w Borzęcinie Dużym, które tworzy przestrzeń spotkań, aktywizacji oraz współpracy międzypokoleniowej.

Potencjał aktywności senioralnej wzmacniają także lokalne organizacje i inicjatywy społeczne, w tym Stowarzyszenie Starobabicki Uniwersytet Trzeciego Wieku, kluby seniora, fundacje oraz organizacje kulturalne. Ich działalność poszerza ofertę edukacyjną, społeczną, kulturalną i rekreacyjną, umożliwiając osobom starszym aktywne uczestnictwo w życiu gminy.

W perspektywie 2035 roku rozwój polityki senioralnej powinien koncentrować się na budowaniu spójnego systemu aktywnego i zdrowego starzenia się. Oznacza to konieczność dalszego rozwijania miejsc spotkań, oferty edukacyjno-kulturalnej, działań profilaktycznych, usług wspierających samodzielność oraz rozwiązań przeciwdziałających samotności i wykluczeniu społecznemu osób starszych.

Potencjał turystyczny

Potencjał turystyczny Gminy Stare Babice wynika z jej szczególnego położenia w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy oraz w otoczeniu wysokiej jakości zasobów przyrodniczo-krajobrazowych, w tym Kampinoskiego Parku Narodowego. Bliskość stolicy, dostępność komunikacyjna, obecność terenów rekreacyjno-sportowych oraz rozwijająca się baza hotelowa i gastronomiczna tworzą podstawy do wzmacniania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i wypoczynkowej gminy.

Gmina posiada szczególne predyspozycje do rozwoju turystyki krótkoterminowej, w tym jednodniowej i weekendowej, skierowanej zarówno do mieszkańców Warszawy i obszaru metropolitalnego, jak i do lokalnej społeczności. Istotne znaczenie mają tu możliwości rozwoju turystyki pieszej, rowerowej, konnej, rodzinnej, przyrodniczej oraz aktywności związanych ze zdrowym stylem życia. W tym ujęciu Gmina Stare Babice może pełnić funkcję zielonego zaplecza wypoczynkowego metropolii warszawskiej, łączącego dostępność dużego miasta z walorami krajobrazu, przyrody i spokojnej rekreacji.

Jednocześnie potencjał ten nie jest jeszcze w pełni wykorzystany. Barierę stanowi brak spójnej marki turystycznej gminy oraz niewystarczająco skoordynowana promocja jej zasobów jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku, aktywności i kontaktu z przyrodą. Szczególnie niewykorzystanym atutem

pozostaje sąsiedztwo Kampinoskiego Parku Narodowego, które powinno stanowić jeden z głównych elementów budowania rozpoznawalności gminy w obszarze turystyki i rekreacji.

Dalszy rozwój funkcji turystycznej wymaga wzmocnienia infrastruktury towarzyszącej, w szczególności poprawy dostępności do terenów rekreacyjnych i przyrodniczych, rozwoju parkingów buforowych, rozbudowy sieci tras rowerowych i pieszych, czytelnego systemu informacji przestrzennej i turystycznej oraz lepszego powiązania oferty lokalnych usług z potencjałem przyrodniczym gminy. W perspektywie 2035 roku turystyka powinna być traktowana nie jako funkcja marginalna, lecz jako jeden z elementów lokalnej gospodarki czasu wolnego, wzmacniający atrakcyjność gminy, wspierający przedsiębiorczość oraz budujący markę Starych Babic jako zielonej, aktywnej i dostępnej części metropolii warszawskiej.

Sfera gospodarcza

Lokalna gospodarka

Gmina Stare Babice funkcjonuje w bezpośrednim otoczeniu Warszawy, w jednym z najsilniejszych gospodarczo obszarów kraju. Przynależność do metropolii warszawskiej zapewnia dostęp do największego rynku pracy, kapitału, usług specjalistycznych oraz sieci powiązań biznesowych, jednocześnie kształtując specyfikę lokalnej gospodarki. W przeciwieństwie do Warszawy, gdzie koncentrują się duże przedsiębiorstwa i instytucje o znaczeniu krajowym oraz międzynarodowym, gospodarka gmin podwarszawskich opiera się przede wszystkim na mikro-, małych i średnich podmiotach gospodarczych.

Struktura przedsiębiorczości Gminy Stare Babice ma wyraźnie lokalny i usługowy charakter. Dominującą grupę stanowią mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników, które odpowiadają za niemal 98% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. W ostatnich latach liczba przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie gminy wzrosła, co potwierdza rosnącą aktywność gospodarczą mieszkańców oraz atrakcyjność gminy jako miejsca prowadzenia działalności.

Najliczniej reprezentowaną branżą pozostaje handel i naprawa pojazdów samochodowych, co wskazuje na znaczenie usług codziennych oraz działalności obsługującej potrzeby lokalnej i metropolitalnej populacji. Jednocześnie istotną pozycję zajmują podmioty prowadzące działalność profesjonalną, naukową i techniczną. Obecność tego sektora świadczy o wysokim potencjale kompetencyjnym mieszkańców oraz o koncentracji specjalistów związanych m.in. z zarządzaniem, rachunkowością, prawem, doradztwem, architekturą, inżynierią i działalnością badawczo-rozwojową.

Ważnym elementem lokalnej gospodarki jest również sektor usługowy i kreatywny, obejmujący działalności związane ze sztuką, reklamą, projektowaniem, modą, komunikacją, kulturą i usługami wyspecjalizowanymi. Potencjał ten tworzy podstawy do wzmacniania gospodarki opartej na wiedzy, kompetencjach i przedsiębiorczości indywidualnej, a nie wyłącznie na tradycyjnych formach działalności gospodarczej.

W perspektywie 2035 roku kluczowym wyzwaniem będzie stworzenie warunków do dalszego rozwoju lokalnej przedsiębiorczości przy zachowaniu równowagi między funkcjami gospodarczymi, mieszkaniowymi i przyrodniczymi. Szczególne znaczenie powinno mieć wspieranie branż niskoemisyjnych, usług profesjonalnych, działalności kreatywnych, zielonych technologii oraz inicjatyw gospodarczych komplementarnych wobec wysokiej jakości życia i środowiska przyrodniczego Gminy Stare Babice.

Potencjał inwestycyjny

Gmina Stare Babice posiada potencjał inwestycyjny wynikający z położenia w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy, dostępności do drogi ekspresowej S8 oraz rosnącej atrakcyjności osiedleńczej i gospodarczej. Na jej terenie występują obszary predysponowane do rozwoju funkcji inwestycyjnych, w szczególności w rejonie trasy S8 oraz w miejscowości Klaudyn. Jednocześnie tereny te nie są w pełni zagospodarowane, a gmina nie wyznaczyła dotychczas formalnie zorganizowanej strefy inwestycyjnej.

Ze względu na mieszkaniowy charakter gminy, wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz sąsiedztwo obszarów objętych ochroną przyrody, rozwój gospodarczy powinien mieć charakter selektywny i jakościowy. Oznacza to preferowanie działalności nieuciążliwych, niskoemisyjnych, usługowych, specjalistycznych i innowacyjnych, przy jednoczesnym wykluczeniu funkcji przemysłowych mogących generować konflikty przestrzenne, środowiskowe lub społeczne.

Istotnym zasobem rozwojowym gminy jest obecność licznych podmiotów otoczenia biznesu, zwłaszcza związanych z obsługą rynku nieruchomości oraz działalnością finansową. Jednocześnie zauważalny pozostaje deficyt instytucji i inicjatyw ukierunkowanych bezpośrednio na wzmacnianie lokalnej przedsiębiorczości, wspieranie mikro-, małych i średnich firm, doradztwo gospodarcze, sieciowanie przedsiębiorców oraz rozwój kompetencji biznesowych mieszkańców.

Diagnoza wskazuje, że Gmina Stare Babice posiada szczególne predyspozycje do rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, zwłaszcza w sektorach usługowych, zdrowotnych, rehabilitacyjnych, opiekuńczych, profesjonalnych oraz technologicznych. Potencjał ten może być rozwijany również w obszarach zgodnych z inteligentnymi specjalizacjami województwa mazowieckiego, w tym w zakresie nowoczesnych technologii, zielonych rozwiązań, efektywności energetycznej, usług dla starzejącego się społeczeństwa oraz gospodarki opartej na wiedzy.

W perspektywie 2035 roku polityka inwestycyjna gminy powinna koncentrować się nie na ilościowym przyciąganiu inwestycji, lecz na świadomym wyborze przedsięwzięć wzmacniających lokalną gospodarkę, tworzących miejsca pracy wysokiej jakości i pozostających w zgodzie z mieszkaniowo-przyrodniczym profilem gminy. Planowane inwestycje drogowe oraz poprawa dostępności komunikacyjnej mogą dodatkowo zwiększyć atrakcyjność wybranych obszarów, pod warunkiem ich powiązania z zasadami ładu przestrzennego, ochrony środowiska oraz ograniczania uciążliwości dla mieszkańców.

Rynek pracy

Rynek pracy mieszkańców Gminy Stare Babice jest silnie powiązany z Warszawą, która pozostaje głównym ośrodkiem zatrudnienia i oferuje szeroki wachlarz możliwości zawodowych. Bliskość stolicy stanowi istotny atut rozwojowy, zapewniając mieszkańcom dostęp do największego i najbardziej zróżnicowanego rynku pracy w kraju. Jednocześnie wzmacnia ona funkcjonalną zależność gminy od metropolii oraz wpływa na codzienne przepływy komunikacyjne, model mobilności i zapotrzebowanie na sprawny transport publiczny.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że blisko jedna trzecia pracujących mieszkańców zatrudniona jest w mikroprzedsiębiorstwach zatrudniających do 5 pracowników, co potwierdza znaczenie małych podmiotów gospodarczych oraz elastycznych form aktywności zawodowej. Dane dla powiatu warszawskiego zachodniego wskazują natomiast na istotną rolę sektorów takich jak przetwórstwo przemysłowe, handel i naprawa pojazdów samochodowych, transport oraz gospodarka magazynowa.

Ocena lokalnego rynku pracy przez mieszkańców jest zróżnicowana, co wynika przede wszystkim z faktu, że znaczna część aktywnych zawodowo osób realizuje swoją karierę poza gminą, głównie w Warszawie. Najwięcej ocen negatywnych dotyczyło możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy na terenie Gminy Stare Babice, co wskazuje na ograniczoną podaż lokalnych miejsc pracy odpowiadających kwalifikacjom i aspiracjom mieszkańców.

W perspektywie 2035 roku kluczowym wyzwaniem będzie stopniowe wzmacnianie lokalnego rynku pracy, nie poprzez rozwój działalności uciążliwych lub przemysłowych, lecz poprzez tworzenie warunków dla usług profesjonalnych, działalności kreatywnych, sektora zdrowia, rehabilitacji, edukacji, zielonych technologii oraz mikro- i małej przedsiębiorczości. Taki kierunek pozwoli ograniczać jednostronną zależność od Warszawy, skracać codzienne dojazdy, wzmacniać lokalną gospodarkę oraz budować bardziej samodzielną funkcjonalnie gminę metropolitalną.

Sfera przestrzenno-środowiskowa i klimatyczna

Lokalizacja gminy

Gmina Stare Babice, położona w centralnej Polsce, bezpośrednio graniczy z Warszawą i stanowi integralną część metropolii warszawskiej. Jej lokalizacja w strefie bezpośredniego oddziaływania stolicy jest jednym z kluczowych czynników determinujących kierunki rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego. Bliskość Warszawy zapewnia mieszkańcom dostęp do największego rynku pracy w kraju, rozwiniętej oferty edukacyjnej, usług specjalistycznych, kultury oraz infrastruktury metropolitalnej.

Położenie gminy łączy atuty życia w spokojnym, podmiejskim środowisku z możliwością korzystania z potencjału wielkiego miasta. Dzięki temu Gmina Stare Babice pozostaje atrakcyjnym miejscem

zamieszkania dla osób poszukujących wysokiej jakości życia, kontaktu z przyrodą oraz dogodnych powiązań z Warszawą. Jednocześnie codzienne dojazdy mieszkańców do pracy, szkół i usług w stolicy wzmacniają znaczenie sprawnego systemu transportowego oraz dobrej dostępności komunikacyjnej. Sąsiedztwo Warszawy tworzy również korzystne warunki dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, zwłaszcza w sektorze usługowym, profesjonalnym, kreatywnym i specjalistycznym. W perspektywie 2035 roku lokalizacja gminy powinna być wykorzystywana nie tylko jako przewaga osiedleńcza, lecz także jako impuls do budowania bardziej samodzielnej funkcjonalnie gminy metropolitalnej, zdolnej do łączenia wysokiej jakości życia, aktywności gospodarczej i odpowiedzialnego gospodarowania przestrzenią.

Deficyty infrastruktury komunikacyjnej

Układ komunikacyjny Gminy Stare Babice tworzą droga ekspresowa S8, stanowiąca element ponadregionalnego systemu transportowego, trzy drogi wojewódzkie nr 580, 718 i 898 oraz sieć dróg powiatowych i gminnych. Położenie w strefie bezpośredniego oddziaływania Warszawy sprawia, że infrastruktura ta obsługuje nie tylko ruch lokalny, lecz także znaczące potoki ruchu tranzytowego i dojazdowego generowane przez mieszkańców gminy oraz sąsiednich jednostek samorządowych.

Dynamiczny wzrost liczby mieszkańców, postępująca suburbanizacja oraz rosnące wykorzystanie samochodu jako podstawowego środka transportu doprowadziły do narastającej presji na istniejącą infrastrukturę drogową. Obecny układ komunikacyjny nie jest w pełni dostosowany do skali natężenia ruchu, czego konsekwencją są ograniczona przepustowość dróg, lokalne zatory komunikacyjne oraz obniżenie efektywności codziennych dojazdów, szczególnie w godzinach szczytu.

Istotnym problemem pozostaje również niepełne wyposażenie części odcinków drogowych w infrastrukturę pieszą i rowerową. Brak chodników, bezpiecznych przejść, ciągów pieszo-rowerowych oraz spójnych powiązań między miejscowościami ogranicza bezpieczeństwo niechronionych uczestników ruchu i obniża komfort codziennego przemieszczania się po gminie. Wzrost ruchu samochodowego generuje ponadto deficyty parkingowe, zwiększoną emisję hałasu komunikacyjnego oraz presję na przestrzeń publiczną.

W perspektywie 2035 roku kluczowym wyzwaniem będzie przejście od modelu infrastruktury podporządkowanej głównie ruchowi samochodowemu do zintegrowanego systemu mobilności lokalnej. Powinien on łączyć poprawę przepustowości i bezpieczeństwa dróg z rozwojem transportu zbiorowego, infrastruktury pieszej i rowerowej, parkingów buforowych oraz rozwiązań ograniczających uciążliwości ruchu tranzytowego. Tylko takie podejście pozwoli wzmacniać dostępność komunikacyjną gminy bez pogłębiania chaosu transportowego i degradacji jakości życia mieszkańców.

Niedostateczna oferta transportu zbiorowego

Gmina Stare Babice, dzięki korzystnemu położeniu w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy, posiada relatywnie dobre warunki do rozwoju powiązań transportowych z obszarem metropolitalnym.

Potwierdza to rosnąca liczba biletów sprzedawanych przez Zarząd Transportu Miejskiego w Warszawie wśród mieszkańców gminy, wskazująca na zwiększające się znaczenie transportu zbiorowego w codziennych dojazdach. Układ komunikacyjny uzupełniają linie autobusowe obsługiwane przez Związek Grodziskie Przewozy Autobusowe.

Mimo tych powiązań oferta transportu zbiorowego pozostaje niewystarczająca wobec potrzeb mieszkańców oraz dynamiki rozwoju osiedleńczego gminy. Wyniki badań ankietowych wskazują na deficyty w zakresie częstotliwości kursowania autobusów, szczególnie w weekendy, poza godzinami szczytu oraz w relacjach między miejscowościami. Ograniczona liczba połączeń zmniejsza realną dostępność komunikacyjną i utrwala zależność mieszkańców od transportu indywidualnego.

Istotnym problemem pozostaje również komfort i efektywność podróży. Przepełnienie autobusów, wydłużony czas przejazdu oraz okrężny przebieg części tras obniżają atrakcyjność transportu zbiorowego jako alternatywy dla samochodu. W konsekwencji komunikacja publiczna, mimo rosnącego znaczenia, nie pełni jeszcze w pełni roli podstawowego narzędzia codziennej mobilności mieszkańców.

Szczególną szansą rozwojową dla gminy będzie uruchomienie kolejnych stacji II linii warszawskiego metra — Lazurowa, Chrzanów i Karolin — położonych w bezpośrednim sąsiedztwie granic Gminy Stare Babice. Ich dostępność może istotnie poprawić powiązania transportowe ze stolicą, zwiększyć atrakcyjność mieszkaniową i inwestycyjną gminy oraz stworzyć impuls do przebudowy lokalnego modelu mobilności.

W perspektywie 2035 roku kluczowe będzie zintegrowanie lokalnych połączeń autobusowych z systemem metra, transportem warszawskim oraz siecią tras pieszych i rowerowych. Priorytetem powinno być zwiększenie częstotliwości kursów, skrócenie czasu przejazdu, poprawa komfortu podróży oraz rozwój rozwiązań dowozowych do węzłów przesiadkowych. Tylko tak zaprojektowany system transportu zbiorowego może realnie ograniczać presję samochodową, poprawiać dostępność usług i wzmacniać metropolitalną spójność Gminy Stare Babice.

Konieczność rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury

Postępująca urbanizacja Gminy Stare Babice zwiększa jej podatność na negatywne skutki zmian klimatu, w szczególności na fale upałów, susze, podtopienia oraz przeciążenia systemów odprowadzania wód opadowych podczas deszczy nawalnych. Wzrost udziału powierzchni uszczelnionych, wynikający z intensyfikacji zabudowy i rozwoju infrastruktury, ogranicza naturalną zdolność gruntu do infiltracji wód, osłabia lokalną retencję oraz przyczynia się do pogarszania warunków mikroklimatycznych. Jednoczesne zmniejszanie udziału terenów zieleni i powierzchni biologicznie czynnych może potęgować efekt miejskiej wyspy ciepła oraz obniżać odporność przestrzeni zurbanizowanych na ekstremalne zjawiska pogodowe.

Zgodnie z kierunkami wskazywanymi dla Warszawy i jej obszaru metropolitalnego, w kolejnych latach należy spodziewać się wzrostu częstotliwości i intensywności fal upałów oraz występowania opadów

nawalnych. Zjawiska te będą szczególnie odczuwalne na terenach o wyższym stopniu zabudowy, ograniczonej przepuszczalności gruntu oraz niewystarczającym udziale zieleni. W przypadku Gminy Stare Babice oznacza to konieczność traktowania adaptacji do zmian klimatu jako jednego z kluczowych wymiarów polityki przestrzennej, inwestycyjnej i środowiskowej.

Priorytetem powinien być rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, rozumianej jako spójny system terenów zieleni, powierzchni biologicznie czynnych, korytarzy ekologicznych, urządzeń retencyjnych, rowów, zbiorników, ogrodów deszczowych, rozwiązań infiltracyjnych oraz innych form zagospodarowania wód opadowych. System ten powinien pełnić jednocześnie funkcje klimatyczne, hydrologiczne, ekologiczne, rekreacyjne i społeczne, wzmacniając odporność gminy na skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych.

W perspektywie 2035 roku rozwój gminy powinien być prowadzony w sposób ograniczający dalsze uszczelnianie powierzchni oraz wzmacniający naturalną retencję. Oznacza to konieczność utrzymywania racjonalnych proporcji między terenami zabudowanymi a zielenią, ochrony powierzchni biologicznie czynnych, rozwoju małej retencji, modernizacji systemów melioracyjnych oraz wprowadzania standardów zagospodarowania opartych na zatrzymywaniu wody w miejscu opadu. Zieleń powinna być traktowana nie jako uzupełnienie zabudowy, lecz jako strategiczna infrastruktura warunkująca bezpieczeństwo klimatyczne, komfort życia mieszkańców i długofalową jakość przestrzeni gminy.

Rozwój dróg rowerowych

Sieć dróg rowerowych w Gminie Stare Babice stanowi ważny element lokalnego systemu mobilności, jednak jej obecny zakres nie odpowiada w pełni potrzebom mieszkańców ani potencjałowi wynikającemu z położenia gminy w metropolii warszawskiej. Z diagnozy wynika, że w latach 2019–2023 długość dróg rowerowych nie uległa znaczącej zmianie i według danych GUS w 2023 roku wynosiła 21,5 km. Wskaźnik długości dróg rowerowych w relacji do powierzchni gminy pozostaje stosunkowo korzystny na tle powiatu warszawskiego zachodniego i województwa mazowieckiego, jednak nie przekłada się jeszcze na pełną funkcjonalność i spójność systemu.

Wyniki badań ankietowych wskazują, że połowa respondentów negatywnie ocenia dostępność dróg rowerowych, co potwierdza potrzebę dalszego rozwoju infrastruktury rowerowej nie tylko w ujęciu ilościowym, lecz przede wszystkim jakościowym. Kluczowe znaczenie ma tworzenie ciągłej, bezpiecznej i logicznie powiązanej sieci tras, łączącej miejscowości gminy z ośrodkami usługowymi, szkołami, terenami rekreacyjnymi, przystankami transportu zbiorowego oraz węzłami przesiadkowymi w kierunku Warszawy.

Rozwój infrastruktury rowerowej powinien być traktowany jako jeden z filarów zrównoważonej mobilności lokalnej. Spójna sieć dróg i tras rowerowych może ograniczać zależność mieszkańców od samochodu w codziennych dojazdach, zmniejszać natężenie ruchu na drogach lokalnych, poprawiać

bezpieczeństwo niechronionych uczestników ruchu oraz wspierać aktywny i zdrowy styl życia. Ma również znaczenie klimatyczne, ponieważ wzmacnia niskoemisyjne formy przemieszczania się i ogranicza presję transportu indywidualnego na środowisko.

W perspektywie 2035 roku priorytetem powinno być nie tylko zwiększanie długości dróg rowerowych, ale przede wszystkim budowa kompletnego systemu mobilności rowerowej. Obejmuje to rozwój tras o funkcji komunikacyjnej i rekreacyjnej, powiązanie ich z systemem transportu publicznego, zapewnienie bezpiecznych przejazdów przez drogi wyższych kategorii, tworzenie miejsc postojowych dla rowerów oraz integrację infrastruktury gminnej z siecią rowerową Warszawy i sąsiednich gmin. Dzięki temu rower może stać się realną alternatywą dla części codziennych podróży, a nie jedynie narzędziem rekreacji.

Intensywna urbanizacja

Położenie Gminy Stare Babice w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy generuje silną presję urbanizacyjną, widoczną przede wszystkim w dynamicznym wzroście liczby mieszkań i budynków mieszkalnych. W ostatnich latach rozwój zabudowy koncentrował się głównie wokół budownictwa jednorodzinnego, jednak coraz większe znaczenie zyskują również formy zabudowy segmentowej i wielorodzinnej. Proces ten wzmacnia atrakcyjność osiedleńczą gminy, ale jednocześnie prowadzi do stopniowego przekształcania jej dotychczasowego charakteru z wiejskiego w podmiejski i metropolitalny.

Intensyfikacja zabudowy wywiera istotną presję na lokalną infrastrukturę techniczną i komunikacyjną, w szczególności sieci wodno-kanalizacyjne, system elektroenergetyczny, układ drogowy, transport zbiorowy oraz infrastrukturę społeczną. Tempo rozwoju przestrzennego w wielu przypadkach wyprzedza możliwości równoległej rozbudowy infrastruktury, co może prowadzić do pogorszenia jakości życia mieszkańców, przeciążenia usług publicznych oraz wzrostu kosztów obsługi nowych terenów inwestycyjnych.

Szczególnym wyzwaniem pozostaje presja zabudowy na tereny zieleni, powierzchnie biologicznie czynne oraz obszary położone w sąsiedztwie kompleksów leśnych. Choć znaczna część gminy została przeznaczona pod funkcje mieszkaniowe, dalszy rozwój zabudowy nie może prowadzić do nadmiernego uszczelniania powierzchni, fragmentacji układów przyrodniczych ani utraty lokalnych walorów krajobrazowych. W wielu miejscach niedostateczny udział terenów zieleni ogranicza zdolność przestrzeni do retencji wód, regulacji temperatury, rekreacji oraz zapewniania komfortu życia mieszkańcom.

W perspektywie 2035 roku kluczowe znaczenie będzie miało przejście od rozwoju ilościowego do rozwoju jakościowego. Oznacza to konieczność konsekwentnego porządkowania struktury

przestrzennej, przeciwdziałania rozpraszaniu zabudowy, ochrony terenów zieleni i korytarzy ekologicznych oraz powiązania nowych inwestycji mieszkaniowych z realną dostępnością infrastruktury technicznej, społecznej i transportowej.

Rosnąca popularność gminy jako miejsca zamieszkania wskazuje, że presja inwestycyjna będzie się utrzymywać. Dlatego polityka przestrzenna Gminy Stare Babice powinna mieć charakter wyprzedzający i selektywny — ukierunkowany na ochronę ładu przestrzennego, wzmacnianie odporności klimatycznej oraz zachowanie tych cech, które stanowią o przewadze konkurencyjnej gminy: wysokiej jakości środowiska, kameralnej skali zabudowy, bliskości przyrody i dobrych powiązań z Warszawą.

Wysokie walory przyrodnicze

Wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe należą do najważniejszych zasobów rozwojowych Gminy Stare Babice. W jej granicach znajduje się część Kampinoskiego Parku Narodowego, będącego jednym z polskich Światowych Rezerwatów Biosfery UNESCO, a także fragment Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Obecność tych form ochrony przyrody nadaje gminie szczególną pozycję w strukturze metropolii warszawskiej, łącząc funkcje mieszkaniowe, rekreacyjne, klimatyczne i ekologiczne.

Zasoby środowiskowe stanowią jeden z kluczowych czynników atrakcyjności osiedleńczej i turystycznej gminy. Przyciągają zarówno nowych mieszkańców poszukujących wysokiej jakości życia w spokojnym, zielonym otoczeniu, jak i osoby korzystające z walorów Kampinoskiego Parku Narodowego oraz terenów rekreacyjnych w sąsiedztwie Warszawy. W tym ujęciu przyroda jest nie tylko elementem krajobrazu, lecz także istotnym komponentem lokalnej tożsamości, jakości życia i przewagi konkurencyjnej gminy.

Jednocześnie obecność obszarów chronionych wprowadza określone ograniczenia dla rozwoju przestrzennego i inwestycyjnego, w szczególności w zakresie lokalizacji funkcji uciążliwych, intensywnej zabudowy oraz przedsięwzięć mogących negatywnie oddziaływać na środowisko. Ograniczenia te należy jednak traktować nie jako barierę, lecz jako ramę odpowiedzialnego rozwoju, wymuszającą wyższy standard planowania, selektywność inwestycji oraz poszanowanie zasobów przyrodniczych.

W perspektywie 2035 roku ochrona wysokich walorów przyrodniczych powinna stanowić jeden z fundamentów polityki rozwoju Gminy Stare Babice. Kluczowe będzie zachowanie ciągłości systemu przyrodniczego, ochrona powierzchni biologicznie czynnych, wzmacnianie błękitno-zielonej infrastruktury, rozwój funkcji rekreacyjnych o niskiej presji środowiskowej oraz przeciwdziałanie

fragmentacji krajobrazu. Tylko takie podejście pozwoli utrzymać unikalny charakter gminy i jednocześnie wykorzystać jej potencjał jako zielonego zaplecza metropolii warszawskiej.

Niska jakość powietrza

Jakość powietrza w Gminie Stare Babice ulega stopniowej poprawie, co potwierdzają raporty Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska z lat 2019–2023. Pomimo pozytywnego trendu, nadal występują przekroczenia i problemy związane z nadmierną emisją pyłów zawieszonych PM2,5 i PM10, które bezpośrednio wpływają na zdrowie mieszkańców, komfort życia oraz postrzeganą jakość środowiska.

Głównym źródłem zanieczyszczeń pozostaje sektor komunalno-bytowy, w szczególności tzw. niska emisja wynikająca z ogrzewania budynków mieszkalnych przy użyciu przestarzałych źródeł ciepła oraz paliw niskiej jakości. Na jakość powietrza wpływają również emisje transportowe, związane z rosnącym ruchem samochodowym, a także emisje pochodzące z działalności gospodarczej i przemysłowej w szerszym otoczeniu funkcjonalnym gminy.

Problem jakości powietrza ma wymiar nie tylko środowiskowy, lecz także zdrowotny i społeczny. Mieszkańcy wskazują na uciążliwości związane ze smogiem oraz oczekują bardziej konsekwentnych działań w zakresie ograniczania źródeł emisji, kontroli przestrzegania obowiązujących przepisów oraz egzekwowania odpowiedzialności wobec podmiotów i osób przyczyniających się do pogarszania jakości powietrza.

W perspektywie 2035 roku poprawa jakości powietrza powinna pozostać jednym z priorytetów polityki klimatyczno-środowiskowej gminy. Kluczowe znaczenie będzie miało dalsze ograniczanie niskiej emisji, wspieranie wymiany nieefektywnych źródeł ciepła, rozwój odnawialnych źródeł energii, poprawa efektywności energetycznej budynków, ograniczanie presji transportu samochodowego oraz wzmacnianie systemu monitoringu i kontroli. Skuteczna polityka antysmogowa powinna być prowadzona równolegle z edukacją mieszkańców i wspieraniem rozwiązań, które realnie poprawiają jakość życia oraz bezpieczeństwo zdrowotne lokalnej społeczności.

1.6 Analiza SWOT

Analiza SWOT została wykorzystana jako narzędzie syntezy strategicznej, służące uporządkowaniu kluczowych wniosków wynikających z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej Gminy Stare Babice. Jej celem jest identyfikacja czynników wewnętrznych, obejmujących potencjały i ograniczenia rozwojowe gminy, oraz czynników zewnętrznych, które mogą wzmacniać lub ograniczać realizację przyjętych kierunków rozwoju w perspektywie 2035 roku.

W ramach analizy wskazano mocne i słabe strony gminy, a także szanse i zagrożenia wynikające z jej otoczenia funkcjonalnego, metropolitalnego, demograficznego, gospodarczego i środowiskowego. Tak ujęta analiza stanowi pomost pomiędzy częścią diagnostyczną a częścią strategiczną dokumentu, umożliwiając przełożenie rozpoznanych uwarunkowań na cele strategiczne, kierunki działań oraz priorytety interwencji publicznej.

Zestawienie opracowano na podstawie wyników diagnozy strategicznej, obejmującej analizę danych statystycznych, informacje pozyskane od pracowników Urzędu Gminy Stare Babice, a także wnioski z badań ankietowych, warsztatów strategicznych i innych działań jakościowych prowadzonych z udziałem interesariuszy lokalnych.

Mocne strony	Słabe strony
• Położenie gminy – bliskość Warszawy, zapewniającej łatwy dostęp do miejskich usług, pracy, edukacji i rozrywki, • Wysoka atrakcyjność osiedleńcza – wzrost liczby mieszkańców o niemal 30% w latach 2014-2023, • Ograniczone zjawisko starzenia się lokalnej ludności z uwagi na utrzymujące się wysokie saldo migracji, • Walory przyrodnicze – obecność Kampinoskiego Parku Narodowego i innych form ochrony przyrody, • Dobrze rozwinięta infrastruktura wodno-kanalizacyjna i gazowa, • Kapitał społeczny – obecność Gminnej Rady Seniorów i Młodzieżowej Rady Gminy Stare Babice	• Deficyty infrastruktury drogowej – wąskie drogi nieprzystosowane do coraz większego ruchu samochodowego, brak chodników wzdłuż niektórych ulic, • Intensywna urbanizacja – powodująca znaczne obciążenie dla lokalnych sieci technicznych, głównie wodno-kanalizacyjnych i dróg, • Presja urbanizacyjna na tereny zieleni, • Niewystarczająca oferta usług transportu zbiorowego, • Brak całodobowego domu pomocy społecznej, mieszkań treningowych i wspomaganych,

wspierających aktywność obywatelską mieszkańców,
- Oferta kulturalna – dobrze oceniana przez ankietowanych mieszkańców,
- Potencjał turystyczny gminy wynikający z jej położenia,
- Gmina w pełni pokryta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego,
- Dostępność atrakcyjnych terenów inwestycyjnych,
- Duże rezerwy terenów przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe,
- Obecność Komendy Powiatowej Policji w Starych Babicach, Straży Gminnej i dwóch jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej,
- Rozwój monitoringu gminnego.

- Niedostatecznie rozwinięta oferta usług opiekuńczych skierowana do seniorów i osób z niepełnosprawnościami,
- Niedostatecznie rozwinięta sieć dróg rowerowych,
- Niska jakość powietrza – wynikająca głównie z tzw. niskiej emisji,
- Niski dostęp do usług lekarzy specjalistów,
- Deficyty z zakresu infrastruktury kulturalnej ograniczające dalszy rozwój oferty kulturalno-rozrywkowej,
- Niska dostępność opieki żłobkowej – brak publicznych żłobków,
- Niedostateczna liczba miejsc integracji i spędzania czasu wolnego.

Szanse

- Rozwój gospodarczy Polski,
- Stabilna koniunktura gospodarcza w Polsce i krajach Unii Europejskiej,
- Współpraca w ramach metropolii warszawskiej – wspólna realizacja przedsięwzięć rozwojowych, wymiana doświadczeń, pozyskanie dofinansowania z funduszy europejskich na realizację różnych przedsięwzięć,
- Pozyskanie nowych inwestorów, dywersyfikujących lokalną gospodarkę i zwiększających liczbę miejsc pracy na terenie gminy,
- Programy krajowe i europejskie aktywizujące zawodowo, wspierające rozwój małych i średnich przedsiębiorstw,
- Geotermia – potwierdzenie występowania złóż wód geotermalnych nadających się do m.in. ogrzewania budynków użyteczności publicznej,
- Budowa alternatywnej drogi dojazdowej do Warszawy – Warszawska-BIS,
- Budowa drogi K-Z komunikującej północną część gminy z trasą S7,

Zagrożenia

- Niepewna sytuacja geopolityczna związana z konfliktem zbrojnym na Ukrainie,
- Niskie tempo rozwoju gospodarczego Polski,
- Niska jakość polityki prowadzonej na szczeblu centralnym i nadmierna biurokracja – brak wzorców prowadzenia profesjonalnej polityki rozwoju, rozproszenie odpowiedzialności, decyzyjności jednostek samorządu terytorialnego i innych podmiotów, częste zmiany prawa,
- Niekorzystna sytuacja polityczno-ekonomiczna i społeczna kraju – zmiana modelu rodziny (niski poziom dzietności, pogłębianie się problemów demograficznych – starzenie się lokalnej społeczności,
- Postępująca suburbanizacja, przeludnienie obszarów wiejskich i związana z nim niewydolność infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i drogowej,

• Utworzenie zajezdni tramwajowej na terenie gminy, • Budowa szkoły ponadpodstawowej, • Otwarcie nowych stacji metra linii M2: Lazurowa, Chrzanów i Karolin, • Wzrastająca atrakcyjność gmin podwarszawskich jako miejsc tańszych i spokojniejszych do zamieszkania, • Zmiana modeli wykonywania pracy w związku z postępującą cyfryzacją i po doświadczeniach pandemii.	• Nadmierna presja urbanizacyjna i związana z nią nieodwracalna degradacja przestrzeni, • Zmiany klimatyczne zwiększające ryzyko wystąpienia ekstremalnych zjawisk pogodowych – suszy, powodzi, silnych wiatrów, • Krajowy problem z dostępem do usług medycznych wynikający m.in. z niedostatecznej liczby lekarzy, • Wzrost liczby chorób cywilizacyjnych i nowych zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi, • Wzrost przestępczości związany z niedofinansowaniem służb porządkowych.

2. Część strategiczna

2.1 Założenia rozwojowe

Wyniki prac diagnostycznych stanowiły podstawę do sformułowania syntetycznych wniosków dotyczących aktualnej oraz prognozowanej sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej Gminy Stare Babice. Ich analiza pozwoliła zidentyfikować kluczowe uwarunkowania rozwojowe, które powinny determinować kierunki polityki lokalnej w perspektywie 2035 roku.

Zdiagnozowane czynniki wskazują zarówno na znaczące potencjały gminy, wynikające m.in. z jej położenia metropolitalnego, atrakcyjności osiedleńczej, wysokich walorów przyrodniczo-krajobrazowych i aktywności społecznej, jak również na wyzwania związane z presją demograficzną, urbanizacyjną, infrastrukturalną oraz klimatyczno-środowiskową. Ich właściwe rozpoznanie ma kluczowe znaczenie dla określenia założeń dalszej polityki rozwojowej oraz dla wyznaczenia priorytetów interwencji publicznej.

Wśród najważniejszych czynników warunkujących rozwój Gminy Stare Babice w perspektywie 2035 roku należy wskazać:

Pozytywne czynniki	Negatywne czynniki
Strategiczne położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy zapewniające dostęp do największego rynku pracy w kraju, rozwiniętej oferty edukacyjnej, usług specjalistycznych, infrastruktury metropolitalnej oraz szerokiego zaplecza gospodarczego.	**Niekorzystne zmiany struktury demograficznej** obejmujące postępujące starzenie się społeczności lokalnej, ujemny przyrost naturalny oraz brak pełnej zastępowalności pokoleń, które mimo napływu nowych mieszkańców mogą w dłuższej perspektywie wpływać na strukturę potrzeb społecznych, rynek pracy, system usług publicznych oraz politykę senioralną.
Dynamiczny wzrost liczby mieszkańców i wysoka atrakcyjność osiedleńcza potwierdzające silną pozycję Gminy Stare Babice jako miejsca zamieszkania w strefie metropolitalnej oraz tworzące potencjał dla rozwoju kapitału ludzkiego, społecznego i lokalnej przedsiębiorczości.	**Trudna do kontrolowania dynamika wzrostu liczby mieszkańców** wynikająca z intensywnej suburbanizacji i niedoszacowania rzeczywistej populacji gminy, co utrudnia prognozowanie przyszłych potrzeb oraz prowadzi do przeciążenia infrastruktury społecznej, technicznej, komunikacyjnej i usługowej.
Wybitne walory przyrodniczo-krajobrazowe wynikające z położenia części gminy w obrębie Kampinoskiego Parku Narodowego oraz Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, stanowiące fundament jakości życia, atrakcyjności rekreacyjnej, odporności klimatycznej i tożsamości przestrzennej gminy.	**Narastająca presja urbanizacyjna na tereny zieleni i obszary biologicznie czynne** skutkująca ryzykiem nadmiernego uszczelniania powierzchni, fragmentacji układów przyrodniczych, ograniczania retencji naturalnej oraz stopniowej utraty walorów krajobrazowych, które stanowią jeden z kluczowych zasobów rozwojowych Gminy Stare Babice.
Rozwinięta baza przedsiębiorstw i silny sektor usługowy tworzące podstawy lokalnego potencjału gospodarczego, szczególnie w zakresie mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, usług profesjonalnych, działalności specjalistycznych oraz branż komplementarnych wobec mieszkaniowo-przyrodniczego charakteru gminy.	**Pogarszająca się jakość środowiska oraz rosnąca podatność na skutki zmian klimatu** obejmujące m.in. problemy jakości powietrza, wzrost ryzyka suszy, podtopień, deszczy nawalnych i fal upałów, a także konieczność zwiększenia odporności przestrzeni zurbanizowanych poprzez rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, retencji i działań adaptacyjnych.

Kluczowym czynnikiem determinującym dotychczasowy i przyszły rozwój Gminy Stare Babice jest jej położenie w metropolii warszawskiej, w tym w Warszawskim Obszarze Funkcjonalnym, należącym do najbardziej dynamicznych obszarów rozwoju społeczno-gospodarczego w kraju. Bezpośrednie sąsiedztwo Warszawy silnie oddziałuje na sytuację społeczną, gospodarczą, przestrzenną i funkcjonalną gminy, wzmacniając jej powiązania z rynkiem pracy, systemem usług, edukacją, transportem oraz procesami inwestycyjnymi zachodzącymi w stolicy i jej otoczeniu.

Gmina Stare Babice, mimo formalnego statusu gminy wiejskiej, w praktyce pełni funkcje typowe dla obszaru podmiejskiego i metropolitalnego. Jej rozwój w znacznym stopniu zależy od czynników

zewnętrznych, w tym polityki rozwojowej regionu, przekształceń struktury gospodarczej Warszawy, trendów migracyjnych oraz intensywności procesów suburbanizacyjnych. Oznacza to konieczność prowadzenia polityki lokalnej, która nie będzie jedynie reakcją na presję rozwojową, lecz świadomym i wyprzedzającym kształtowaniem pozycji gminy w strukturze metropolii warszawskiej.

W ostatnich dwóch dekadach Gmina Stare Babice doświadczyła głębokiej transformacji społeczno-przestrzennej. Wzrost jakości życia, rozwój infrastruktury, poprawa dostępności usług oraz atrakcyjne warunki zamieszkania przyczyniły się do gwałtownego napływu nowych mieszkańców. Proces ten potwierdza wysoką atrakcyjność osiedleńczą gminy, ale jednocześnie generuje rosnące zapotrzebowanie na usługi publiczne, infrastrukturę techniczną, transport, edukację, kulturę, opiekę, rekreację oraz ofertę spędzania czasu wolnego.

Jednym z najistotniejszych wyzwań pozostaje określenie rzeczywistej skali potrzeb mieszkańców. Część osób faktycznie zamieszkujących gminę nie dokonuje meldunku, co prowadzi do rozbieżności między oficjalnymi danymi statystycznymi a realną populacją korzystającą z lokalnej infrastruktury i usług. Zjawisko to wpływa na niedoszacowanie zapotrzebowania na usługi komunalne, w tym dostarczanie wody, odbiór odpadów, odprowadzanie ścieków, a także na planowanie edukacji, transportu, opieki i infrastruktury społecznej. Jednocześnie ogranicza potencjalne dochody budżetowe gminy, w szczególności z udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych.

W warunkach utrzymującego się wzrostu liczby mieszkańców kluczowego znaczenia nabiera odpowiedzialna i wyprzedzająca polityka przestrzenna. Gmina powinna zapewniać warunki do wysokiej jakości życia obecnym i przyszłym mieszkańcom, przy jednoczesnym powiązaniu rozwoju zabudowy z realną dostępnością infrastruktury technicznej, społecznej i transportowej. Oznacza to konieczność racjonalnego wskazywania terenów rozwojowych, przeciwdziałania rozpraszaniu zabudowy, ograniczania kosztów obsługi nowych obszarów oraz ochrony ładu przestrzennego.

Rozwój osiedleńczy nie może odbywać się kosztem zasobów, które stanowią o wyjątkowości i przewadze konkurencyjnej Gminy Stare Babice. Szczególne znaczenie mają wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe, wynikające z położenia w sąsiedztwie Kampinoskiego Parku Narodowego oraz Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Dostępność terenów zieleni, kompleksów leśnych, przestrzeni otwartych oraz spokojnego środowiska życia jest jednym z głównych czynników atrakcyjności osiedleńczej, turystycznej i rekreacyjnej gminy.

Z tego względu ochrona walorów przyrodniczych, krajobrazowych i klimatycznych powinna stanowić jeden z fundamentów dalszej polityki rozwojowej. Gmina Stare Babice powinna rozwijać się jako nowoczesna, zielona i dobrze zarządzana gmina metropolitalna, która łączy dostępność Warszawy z wysoką jakością życia, ochroną środowiska, kameralną skalą zabudowy oraz

odpowiedzialnym gospodarowaniem przestrzenią. Strategicznym wyzwaniem do 2035 roku będzie zachowanie równowagi między presją urbanizacyjną a ochroną zasobów przyrodniczych, przy równoczesnym zapewnieniu mieszkańcom dostępu do usług publicznych, infrastruktury i przestrzeni wspólnych odpowiadających standardom nowoczesnej gminy podmiejskiej.

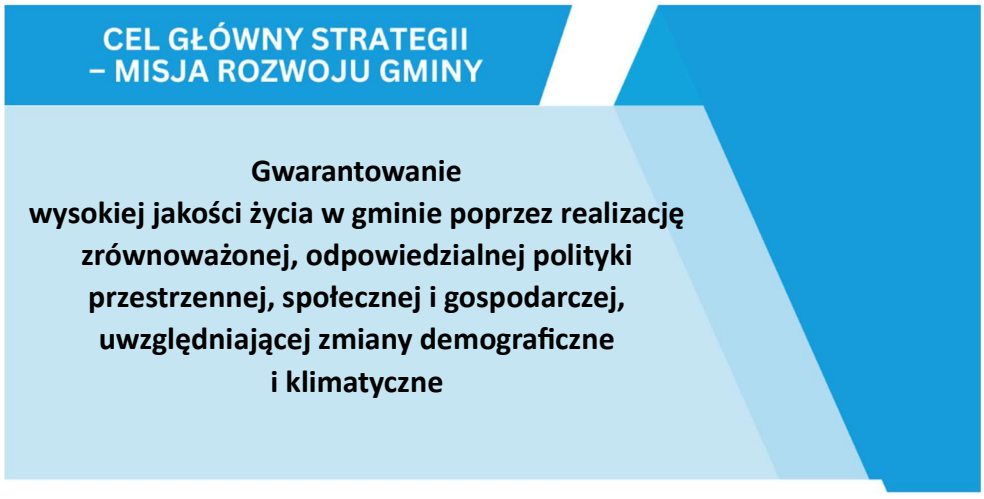
2.2 Wizja i misja rozwoju gminy w perspektywie 2035 roku

W odpowiedzi na zidentyfikowane uwarunkowania, potrzeby i potencjały rozwojowe określono strategiczny kierunek interwencji Gminy Stare Babice w perspektywie 2035 roku. Przyjęte założenia nie ograniczają się do reagowania na zachodzące procesy demograficzne, przestrzenne, gospodarcze i klimatyczno-środowiskowe, lecz zakładają ich świadome kształtowanie oraz wykorzystywanie szans wynikających z położenia gminy w metropolii warszawskiej, wysokiej atrakcyjności osiedleńczej, walorów przyrodniczo-krajobrazowych, aktywności społecznej oraz potencjału lokalnej przedsiębiorczości.

Strategia rozwoju Gminy Stare Babice opiera się na założeniu przejścia od modelu gminy reagującej na presję suburbanizacyjną do modelu gminy aktywnie zarządzającej własnym rozwojem. Oznacza to konieczność podejmowania decyzji wyprzedzających, wzmacniających jakość życia mieszkańców, odporność klimatyczną, ład przestrzenny, dostępność usług publicznych oraz zdolność gminy do zachowania własnej tożsamości w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu metropolitalnym.

W celu określenia nadrzędnego kierunku polityki rozwojowej sformułowano misję, która wyraża podstawowy sens działań samorządu, lokalnej społeczności oraz partnerów zaangażowanych w rozwój gminy. Misja stanowi strategiczną deklarację wartości, intencji i odpowiedzialności, wskazując, w jaki sposób Gmina Stare Babice zamierza kształtować swój rozwój społeczny, gospodarczy, przestrzenny i środowiskowy w perspektywie najbliższej dekady.

Wizja natomiast określa pożądany obraz Gminy Stare Babice w 2035 roku — jako nowoczesnej, zielonej, odpornej i dobrze zarządzanej gminy metropolitalnej, która łączy bliskość Warszawy z wysoką jakością życia, ochroną zasobów przyrodniczych, odpowiedzialną polityką przestrzenną oraz silną wspólnotą lokalną.

Realizacja nadrzędnego celu określonego w misji będzie prowadzić do wielowymiarowego rozwoju Gminy Stare Babice, obejmującego sferę społeczną, gospodarczą, przestrzenną oraz klimatyczno-środowiskową. Aby doprecyzować oczekiwane rezultaty interwencji strategicznej, dla kluczowych obszarów rozwoju określono wizję gminy w perspektywie 2035 roku.

Poszczególne elementy wizji wskazują pożądany stan docelowy, do którego powinny prowadzić działania samorządu i partnerów lokalnych w najbliższej dekadzie. Wyznaczają one jednocześnie główne kierunki polityki rozwojowej, pozwalając przełożyć ogólną misję na konkretne ambicje, priorytety oraz standardy funkcjonowania Gminy Stare Babice w 2035 roku.

WIZJA GMINY STARE BABICE W 2035 ROKU – OBRAZ GMINY W WYNIKU REALIZACJI ZAŁOŻEŃ STRATEGII ROZWOJU

Gmina wysokiej jakości życia, silnej wspólnoty i nowoczesnych usług publicznych

W 2035 roku Gmina Stare Babice jest miejscem zapewniającym wysoką jakość życia, opartą na dostępnej, nowoczesnej i dobrze skoordynowanej ofercie usług publicznych, odpowiadającej na potrzeby mieszkańców na różnych etapach życia. Odpowiedzialna polityka rozwojowa pozwala skutecznie łączyć wzrost liczby mieszkańców z rozwojem infrastruktury społecznej, edukacyjnej, opiekuńczej, kulturalnej i rekreacyjnej.

Gmina tworzy przyjazne warunki do życia dla rodzin, dzieci i młodzieży, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz nowych mieszkańców. Rozwinięta infrastruktura społeczna, aktywne instytucje kultury, organizacje pozarządowe, rady społeczne i inicjatywy lokalne wzmacniają integrację, aktywność obywatelską oraz współodpowiedzialność za rozwój gminy. Stare Babice są wspólnotą mieszkańców świadomych swojej tożsamości, dumnych z lokalnego dziedzictwa i aktywnie uczestniczących w życiu społecznym.

Gmina przedsiębiorcza, innowacyjna i otwarta na gospodarkę przyszłości

W 2035 roku Gmina Stare Babice jest gminą przyjazną dla przedsiębiorczości, innowacji i inwestycji zgodnych z jej mieszkaniowo-przyrodniczym charakterem. Lokalna gospodarka opiera się na silnej sieci mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, usług profesjonalnych, działalności kreatywnych, sektora zdrowia, rehabilitacji, turystyki, rekreacji oraz zielonych technologii.

Gmina świadomie wykorzystuje swoje położenie w Warszawskim Obszarze Funkcjonalnym, budując przewagę konkurencyjną poprzez dobrą dostępność komunikacyjną, wysoką jakość życia, kapitał ludzki oraz współpracę z instytucjami otoczenia biznesu, środowiskiem naukowym i partnerami metropolitalnymi. Rozwój gospodarczy ma charakter selektywny i jakościowy — wspiera działalności nieuciążliwe, innowacyjne, niskoemisyjne i komplementarne wobec lokalnych zasobów.

Istotnym elementem gospodarki gminy jest również rozwinięta oferta turystyczna, rekreacyjna i czasu wolnego, bazująca na walorach przyrodniczo-krajobrazowych oraz bliskości Kampinoskiego Parku Narodowego. Stare Babice są rozpoznawalne jako zielone, aktywne i dostępne zaplecze metropolii warszawskiej.

WIZJA GMINY STARE BABICE W 2035 ROKU – OBRAZ GMINY W WYNIKU REALIZACJI ZAŁOŻEŃ STRATEGII ROZWOJU

Gmina harmonijnej przestrzeni, dobrej mobilności i odpowiedzialnego rozwoju

W 2035 roku Gmina Stare Babice jest miejscem zapewniającym wysoką jakość życia, opartą na dostępnej, nowoczesnej i dobrze skoordynowanej ofercie usług publicznych, odpowiadającej na potrzeby mieszkańców na różnych etapach życia. Odpowiedzialna polityka rozwojowa pozwala skutecznie łączyć wzrost liczby mieszkańców z rozwojem infrastruktury społecznej, edukacyjnej, opiekuńczej, kulturalnej i rekreacyjnej.

Gmina tworzy przyjazne warunki do życia dla rodzin, dzieci i młodzieży, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz nowych mieszkańców. Rozwinięta infrastruktura społeczna, aktywne instytucje kultury, organizacje pozarządowe, rady społeczne i inicjatywy lokalne wzmacniają integrację, aktywność obywatelską oraz współodpowiedzialność za rozwój gminy. Stare Babice są wspólnotą mieszkańców świadomych swojej tożsamości, dumnych z lokalnego dziedzictwa i aktywnie uczestniczących w życiu społecznym.

Gmina odporna klimatycznie, zielona i odpowiedzialna środowiskowo

W 2035 roku Gmina Stare Babice jest wzorem zielonej gminy, rozwijającej się w harmonii z naturą i konsekwentnie wzmacniającej swoją odporność na skutki zmian klimatu. Ochrona zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i wodnych stanowi jeden z fundamentów lokalnej polityki rozwoju, a działania samorządu, mieszkańców, przedsiębiorców i partnerów instytucjonalnych są ukierunkowane na zachowanie bioróżnorodności, ograniczanie presji urbanizacyjnej oraz odpowiedzialne gospodarowanie przestrzenią.

Gmina rozwija błękitno-zieloną infrastrukturę, wzmacnia lokalną retencję, ogranicza emisję zanieczyszczeń i wspiera rozwiązania niskoemisyjne. Dzięki temu skuteczniej przeciwdziała skutkom ekstremalnych zjawisk pogodowych, takim jak fale upałów, susze, deszcze nawalne i lokalne podtopienia. Tereny zieleni, powierzchnie biologicznie czynne, połączenia przyrodnicze oraz systemy retencjonowania wód opadowych tworzą spójny układ wspierający bezpieczeństwo klimatyczne, zdrowie mieszkańców i jakość przestrzeni.

Stare Babice są miejscem zdrowym, bezpiecznym i odpornym na wyzwania środowiskowe przyszłości, gminą, która nie traktuje przyrody jako ograniczenia rozwoju, lecz jako strategiczny zasób budujący jakość życia, atrakcyjność osiedleńczą i długofalową przewagę w metropolii warszawskiej.

2.3 Cele strategiczne i kierunki działań podejmowanych dla ich osiągnięcia

Urzeczywistnienie wizji Gminy Stare Babice w perspektywie 2035 roku wymaga konsekwentnego, zintegrowanego i długofalowego działania, prowadzonego przez samorząd lokalny we współpracy z mieszkańcami, organizacjami społecznymi, przedsiębiorcami, instytucjami publicznymi oraz partnerami metropolitalnymi. Przyjęta misja rozwoju stanowi nadrzędną deklarację odpowiedzialności za przyszłość gminy — jej jakość życia, ład przestrzenny, odporność środowiskową, kapitał społeczny i zdolność do wykorzystania szans wynikających z położenia w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy.

Podstawowym założeniem Strategii jest przejście od zarządzania bieżącymi skutkami presji suburbanizacyjnej do aktywnego, wyprzedzającego i świadomego kształtowania rozwoju gminy. Oznacza to, że działania podejmowane w najbliższej dekadzie nie mogą ograniczać się wyłącznie do reagowania na wzrost liczby mieszkańców, deficyty infrastrukturalne czy skutki zmian klimatu. Powinny one prowadzić do budowy nowoczesnej, zielonej i funkcjonalnej gminy metropolitalnej, która potrafi łączyć atrakcyjność osiedleńczą z ochroną zasobów przyrodniczych, rozwój gospodarczy z jakością przestrzeni, a wzrost demograficzny z dostępnością usług publicznych.

Nadrzędnym kierunkiem polityki rozwojowej pozostaje zapewnienie wysokiej jakości życia obecnym i przyszłym mieszkańcom Gminy Stare Babice. Cel ten wymaga prowadzenia odpowiedzialnej polityki społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej, uwzględniającej zarówno lokalne potrzeby, jak i szersze uwarunkowania metropolitalne. Szczególne znaczenie mają tu zmiany demograficzne, rosnąca presja inwestycyjna, konieczność ochrony powierzchni biologicznie czynnych, rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, poprawa mobilności oraz wzmacnianie odporności gminy na ekstremalne zjawiska pogodowe.

Realizacji misji służy układ celów strategicznych i szczegółowych, które porządkują priorytety interwencji publicznej oraz wskazują główne kierunki działań i przedsięwzięć. Cele zostały sformułowane w ramach czterech wzajemnie powiązanych sfer planowania strategicznego: społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz klimatyczno-środowiskowej. Ich wyodrębnienie ma charakter porządkujący, jednak w praktyce rozwój gminy powinien być traktowany jako proces zintegrowany, w którym decyzje przestrzenne wpływają na jakość życia, działania klimatyczne warunkują bezpieczeństwo mieszkańców, a rozwój gospodarczy powinien pozostawać spójny z charakterem środowiskowym i społecznym gminy.

Cele strategiczne wyznaczają długofalowe ambicje rozwojowe Gminy Stare Babice, natomiast cele szczegółowe oraz przypisane im kierunki działań określają sposób ich operacjonalizacji. Ich realizacja będzie wymagała nie tylko podejmowania inwestycji infrastrukturalnych, lecz także wzmacniania zdolności organizacyjnej samorządu, rozwijania partnerstw, skutecznego pozyskiwania środków zewnętrznych, monitorowania efektów oraz elastycznego reagowania na zmieniające się uwarunkowania społeczne, gospodarcze i środowiskowe.

W perspektywie 2035 roku działania strategiczne powinny prowadzić do ukształtowania Gminy Stare Babice jako samodzielnej funkcjonalnie, dobrze zarządzanej i odpornej gminy metropolitalnej. Oznacza to gminę, która nie pełni wyłącznie roli mieszkaniowego zaplecza Warszawy, lecz rozwija własną ofertę usług, wzmacnia lokalną gospodarkę, tworzy atrakcyjne przestrzenie publiczne, chroni zasoby przyrodnicze i konsekwentnie podnosi standard życia mieszkańców. Taki model rozwoju wymaga odwagi decyzyjnej, selektywności inwestycyjnej oraz konsekwencji w ochronie tych wartości, które stanowią o unikalnej tożsamości Starych Babic.

Przyjęty układ celów i kierunków działań tworzy ramę interwencji strategicznej, która ma zapewnić równowagę między rozwojem a ochroną, wzrostem a jakością, atrakcyjnością osiedleńczą a odpowiedzialnym gospodarowaniem przestrzenią. W tym ujęciu Strategia nie jest jedynie dokumentem planistycznym, lecz narzędziem zarządzania zmianą — wskazującym, w jaki sposób Gmina Stare Babice może wykorzystać swój potencjał, ograniczać ryzyka rozwojowe i budować trwałą przewagę jako zielona, nowoczesna i wysokojakościowa część metropolii warszawskiej.

Sfera	Społeczna	Gospodarcza	Przestrzenna	Klimatyczno-środowiskowa
	↓	↓	↓	↓
Cele strategiczne	**1. Gwarantowanie wysokiej jakości życia w Gminie Stare Babice poprzez rozwijanie oferty gminnej oraz wspieranie jej kapitału ludzkiego i społecznego**	**2. Wzmacnianie lokalnej gospodarki Gminy Stare Babice poprzez rozwój przedsiębiorczości, wspieranie innowacji oraz tworzenie przyjaznych warunków dla biznesu i turystyki**	**3. Kształtowanie przyjaznej i nowoczesnej przestrzeni Gminy Stare Babice poprzez zintegrowane planowanie, wzmacnianie powiązań transportowych i zachowanie walorów krajobrazowych**	**4. Tworzenie zdrowego i bezpiecznego środowiska życia w Gminie Stare Babice poprzez adaptację do zmiany klimatu i ochronę walorów przyrodniczo-krajobrazowych**
	↓	↓	↓	↓
Cele szczegółowe	**1.1.** Wysokiej jakości oferta usług publicznych	**2.1.** Konkurencyjność i innowacyjność lokalnych przedsiębiorstw	**3.1.** Zrównoważony rozwój przestrzenny	**4.1.** Wysoka jakość środowiska
	1.2. Zintegrowana i zaangażowana społeczność lokalna	**2.2.** Atrakcyjne warunki do lokowania inwestycji	**3.2.** Efektywny transport i komunikacja	**4.2.** Gmina odporna na zmianę klimatu
	1.3. Elastyczna i odpowiedzialna polityka społeczna	**2.3.** Rozwinięte funkcje rekreacyjne i turystyczne	**3.3.** Rozwinięta i nowoczesna infrastruktura techniczna	
		2.4. Silna, rozpoznawalna marka gminy Stare Babice	**3.4.** Funkcjonalna infrastruktura społeczna	

Sfera społeczna

Sfera społeczna obejmuje kluczowe uwarunkowania jakości życia mieszkańców oraz mechanizmy budowania silnej, zintegrowanej i odpornej wspólnoty lokalnej. Koncentruje się na dostępności, jakości i elastyczności usług publicznych, w szczególności edukacji, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, kultury, sportu, rekreacji oraz bezpieczeństwa.

W perspektywie 2035 roku szczególnego znaczenia nabiera zdolność gminy do odpowiadania na zmieniające się potrzeby mieszkańców wynikające z dynamicznego wzrostu liczby ludności, przemian demograficznych, napływu nowych mieszkańców oraz rosnących oczekiwań wobec standardu usług publicznych. Sfera społeczna obejmuje również działania wzmacniające integrację, aktywność obywatelską, współpracę międzypokoleniową, włączenie społeczne oraz poczucie współodpowiedzialności za rozwój Gminy Stare Babice.

Jej rozwój powinien prowadzić do tworzenia gminy przyjaznej rodzinom, dzieciom i młodzieży, osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami oraz wszystkim mieszkańcom, którzy oczekują wysokiej jakości życia, dostępnych usług i silnych więzi społecznych.

Cel 1.	→	**Gwarantowanie wysokiej jakości życia w Gminie Stare Babice poprzez rozwijanie oferty gminnej oraz wspieranie jej kapitału ludzkiego i społecznego**

Pierwszy cel strategiczny koncentruje się na zapewnieniu wysokiej jakości życia mieszkańców poprzez rozwój nowoczesnej, dostępnej i elastycznej oferty usług publicznych, odpowiadającej na dynamicznie zmieniające się potrzeby lokalnej społeczności. Szczególne znaczenie ma tu postępująca transformacja Gminy Stare Babice z obszaru o charakterze wiejskim w nowoczesną gminę podmiejską, silnie powiązaną funkcjonalnie z metropolią warszawską. Proces ten generuje rosnące oczekiwania wobec jakości edukacji, opieki, ochrony zdrowia, kultury, sportu, rekreacji, bezpieczeństwa oraz możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego.

Kluczowym wyzwaniem w tej sferze jest dostosowanie infrastruktury społecznej oraz zakresu usług publicznych do obecnego i prognozowanego zapotrzebowania. Polityka rozwojowa gminy powinna uwzględniać zarówno dalszy wzrost liczby mieszkańców, jak i ogólnokrajowe tendencje demograficzne, w tym starzenie się społeczeństwa oraz ujemny przyrost naturalny. W tym kontekście szczególnego znaczenia nabiera rozwijanie polityki senioralnej, usług opiekuńczych, zdrowotnych i aktywizacyjnych, a jednocześnie wzmacnianie warunków sprzyjających rodzinom, dzieciom i młodzieży.

Istotnym kierunkiem działań powinno być również wspieranie kapitału ludzkiego, zwłaszcza młodych mieszkańców i rodzin, tak aby Gmina Stare Babice była postrzegana jako miejsce trwałego związania życiowego, a nie wyłącznie jako podmiejska lokalizacja mieszkaniowa. Zachęcanie mieszkańców faktycznie zamieszkujących gminę do meldunku oraz budowania długofalowej więzi z miejscem zamieszkania ma znaczenie nie tylko społeczne, lecz także finansowe i organizacyjne, ponieważ wpływa na dochody budżetowe oraz trafniejsze planowanie usług publicznych.

Wobec rosnącego zapotrzebowania na usługi społeczne konieczne jest zabezpieczenie odpowiedniej infrastruktury, zasobów organizacyjnych i kadrowych. Dotyczy to w szczególności rozwoju placówek edukacyjnych i wychowawczych, zwiększania dostępności miejsc w żłobkach, przedszkolach i szkołach, wzmacniania oferty medycznej i rehabilitacyjnej, a także rozwijania usług opiekuńczych kierowanych zarówno do dzieci, jak i osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.

Ważnym elementem pierwszego celu strategicznego jest również integracja społeczna. Dynamiczny napływ nowych mieszkańców oraz zmiany struktury demograficznej powodują, że jednym z priorytetów polityki społecznej powinno być budowanie spójnej wspólnoty lokalnej, otwartej na różne grupy wiekowe, społeczne i kulturowe. Gmina powinna tworzyć warunki do aktywnego uczestnictwa mieszkańców w życiu społecznym, obywatelskim, kulturalnym, sportowym i rekreacyjnym, wzmacniając jednocześnie poczucie przynależności oraz współodpowiedzialności za rozwój lokalny.

Szczególne znaczenie w tym procesie ma kształtowanie tożsamości lokalnej opartej na dziedzictwie historycznym, kulturowym i przestrzennym Gminy Stare Babice. Elementy takie jak Radiostacja Babice mogą pełnić funkcję symbolicznych punktów odniesienia dla budowania dumy lokalnej, edukacji historycznej oraz integracji mieszkańców wokół wspólnych wartości. Wzmacnianie świadomości dziedzictwa sprzyja tworzeniu trwalszych więzi społecznych i pogłębia identyfikację mieszkańców z miejscem zamieszkania.

Realizacja celu wymaga także rozwijania mechanizmów partycypacji społecznej, dialogu obywatelskiego oraz współpracy z organizacjami pozarządowymi, grupami nieformalnymi, radami społecznymi i lokalnymi liderami. Zaangażowanie mieszkańców w procesy decyzyjne zwiększa trafność podejmowanych działań, wzmacnia przejrzystość polityki publicznej oraz buduje zaufanie do samorządu. Istotne będzie również wzmacnianie współpracy z gminami Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego, zwłaszcza w zakresie integracji społecznej, kultury, sportu, rekreacji oraz usług o znaczeniu ponadlokalnym.

Zakłada się, że realizacja pierwszego celu strategicznego przyczyni się do zrównoważonego rozwoju Gminy Stare Babice w wymiarze społecznym, a pośrednio również gospodarczym i przestrzenno-

funkcjonalnym. Rozwój oferty usług publicznych, wzmacnianie kapitału ludzkiego i społecznego oraz budowanie silnej wspólnoty lokalnej pozwolą podnieść jakość życia obecnych i przyszłych mieszkańców. W efekcie Gmina Stare Babice będzie wzmacniać swoją pozycję w regionie nie jako zaplecze mieszkaniowe Warszawy, lecz jako pełnowartościowa, samodzielna funkcjonalnie i atrakcyjna gmina metropolitalna — dobre miejsce do życia, pracy, rozwoju osobistego i realizacji aspiracji mieszkańców.

Cel szczegółowy 1.1.	**Wysokiej jakości oferta usług publicznych**

Kierunki działań	• Zwiększanie dostępności usług publicznych oraz poprawa jakości obsługi mieszkańców między innymi w zakresie:
	  ○ wdrażania rozwiązań cyfrowych (e-usług, elektronicznej obsługi interesanta itp.)
	  ○ poprawy standardu infrastruktury Urzędu Gminy Stare Babice oraz jednostek organizacyjnych Gminy
	  ○ stałego podnoszenia kompetencji pracowników Urzędu Gminy Stare Babice oraz jednostek organizacyjnych Gminy
	• Podnoszenie jakości i atrakcyjności oferty edukacyjnej, w tym poprzez:
	  ○ podnoszenie standardu obiektów i infrastruktury oświaty
	  ○ inwestycje w infrastrukturę zwiększającą komfort i bezpieczeństwo uczniów
	  ○ doposażanie szkół w nowoczesne multimedialne pomoce dydaktyczne
	  ○ rozwijanie włączającego systemu kształcenia i zapewnianie szerokiego dostępu do edukacji bez dyskryminacji, na zasadach równych szans, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności
	  ○ działania ukierunkowane na zwiększenie dostępu do specjalistycznego wsparcia, poradnictwa oraz terapii dla dzieci i młodzieży ze szczególnymi potrzebami
	• Rozwijanie oferty przedszkolnej i współpraca w tym zakresie z innymi podmiotami
	• Rozwój oferty kulturalno-rozrywkowej w gminie poprzez wspieranie i tworzenie instytucji kultury
	• Tworzenie miejsc wielopokoleniowych spotkań z niezbędną infrastrukturą
	• Działania ukierunkowane na zwiększenie dostępu do podstawowych i specjalistycznych usług medycznych
	• Rozwijanie oferty usług zdrowotnych i wspierających dedykowanych dla mieszkańców, w tym także seniorom i osobom ze szczególnymi potrzebami

Cel szczegółowy 1.2.	**Zintegrowana i zaangażowana społeczność lokalna**
Kierunki działań	• Wspieranie oddolnych inicjatyw społecznych oraz wspieranie lokalnych liderów w zakresie aktywizacji społeczności i wspierania uczestnictwa w życiu gminy • Organizacja wydarzeń integrujących lokalną społeczność, podejmowanie działań i wspieranie inicjatyw służących budowaniu tożsamości lokalnej, współodpowiedzialności, więzi, wspólnoty i patriotyzmu • Rozwój społeczeństwa obywatelskiego, wzmacnianie poczucia wspólnotowości mieszkańców poprzez wzmacnianie dialogu samorządu z mieszkańcami, podnoszenie kompetencji społecznych oraz wspólne z interesariuszami poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań problemów gminnych • Wspieranie i promocja wolontariatu i aktywności społecznej

	• Inicjowanie i wspieranie nawiązywania porozumień (sieci) partnerów społecznych i organizacji pozarządowych • Wsparcie działalności organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej • Prowadzenie działań z zakresu edukacji obywatelskiej, dotyczących zasad działania JST oraz praw i obowiązków obywatelskich mieszkańców • przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i zwiększenie poziomu integracji społecznej • Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie funkcjonowania i charakteru gminy oraz realizacja działań ukierunkowanych na zachowanie specyfiki gminy
Cel szczegółowy 1.3.	**Elastyczna i odpowiedzialna polityka społeczna**
Kierunki działań	• Rozwijanie oferty zajęć pozalekcyjnych oraz kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży, między innymi: zajęć wyrównawczych, podnoszących poziom wiedzy, przygotowujących do egzaminów, rozwijających zainteresowania, stymulujących rozwój umiejętności, kompetencji kluczowych • Utworzenie miejsca przeznaczonego między innymi do edukacji dzieci i młodzieży z obszaru nauk ścisłych i humanistycznych z wykorzystaniem historycznego dziedzictwa Radiostacji Babice we współpracy z zainteresowanymi podmiotami • Wspieranie młodych osób w osiąganiu niezależności poprzez rozwój polityki mieszkaniowej oraz udzielanie pomocy przy wkraczaniu na rynek pracy • Zapewnianie bezpieczeństwa publicznego, tym poprzez rozwój infrastruktury miejsc strategicznych na wypadek sytuacji kryzysowych • Promocja i upowszechnianie idei uczenia się przez całe życie, nieograniczającego się wyłącznie do edukacji formalnej • Realizacja działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie profilaktyki zdrowia, pierwszej pomocy oraz promowanie zdrowego, aktywnego trybu życia • Systematyczny rozwój, doskonalenie systemu profitów dla zameldowanych mieszkańców • Ograniczanie negatywnych zjawisk społecznych, w tym zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego, przemocy w rodzinie, alkoholizmowi i narkomanii • Wspieranie osób w trudnej sytuacji życiowej, w tym przede wszystkim zapewnianie wsparcia pedagogicznego, psychologicznego i psychiatrycznego, a także szkoleniowego, transportowego i wytchnieniowego skierowanego do osób z niepełnosprawnościami • Zwiększanie dostępności usług i infrastruktury publicznej dla osób z niepełnosprawnościami, w tym przede wszystkim budynków, transportu, technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych

Sfera gospodarcza

Sfera gospodarcza obejmuje uwarunkowania, potencjały i kierunki rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, rynku pracy, usług, turystyki, rekreacji oraz działalności inwestycyjnej. Jej znaczenie wykracza poza samą aktywność ekonomiczną — wpływa bezpośrednio na dochody budżetowe gminy, jakość życia mieszkańców, dostępność miejsc pracy, strukturę usług lokalnych oraz atrakcyjność inwestycyjną obszaru.

W przypadku Gminy Stare Babice szczególne znaczenie ma wykorzystanie położenia w metropolii warszawskiej oraz bliskości największego rynku pracy w kraju, przy jednoczesnym wzmacnianiu własnej samodzielności funkcjonalnej. Rozwój gospodarczy powinien koncentrować się na działalnościach zgodnych z charakterem gminy — usługach profesjonalnych, zdrowotnych, rehabilitacyjnych, opiekuńczych, turystycznych, rekreacyjnych, kreatywnych, niskoemisyjnych oraz innowacyjnych.

Celem działań w tej sferze jest tworzenie warunków dla rozwoju mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, wspieranie lokalnej aktywności gospodarczej, wzmacnianie współpracy z instytucjami otoczenia biznesu oraz selektywne przyciąganie inwestycji, które nie generują konfliktów przestrzennych i środowiskowych. Tak rozumiana gospodarka ma wspierać rozwój gminy jako miejsca nie tylko do zamieszkania, ale również do pracy, świadczenia usług, realizacji inicjatyw biznesowych i budowania nowoczesnej marki lokalnej.

Cel 2.	→	**Wzmacnianie lokalnej gospodarki Gminy Stare Babice poprzez rozwój przedsiębiorczości, wspieranie innowacji oraz tworzenie przyjaznych warunków dla biznesu i turystyki**

Gospodarka Gminy Stare Babice opiera się przede wszystkim na mikro-, małych i średnich przedsiębiorstwach oraz dynamicznie rozwijającym się sektorze usługowym, profesjonalnym i kreatywnym, silnie powiązanym z rynkiem warszawskim. Położenie w metropolii warszawskiej, dostęp do największego rynku pracy w kraju, wysoki potencjał kompetencyjny mieszkańców oraz sąsiedztwo Kampinoskiego Parku Narodowego tworzą unikalne warunki do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, usługach wysokiej jakości, innowacjach, turystyce, rekreacji i rozwiązaniach przyjaznych środowisku.

W perspektywie 2035 roku rozwój gospodarczy Gminy Stare Babice powinien mieć charakter selektywny i jakościowy. Oznacza to wspieranie tych form działalności, które wzmacniają lokalną przedsiębiorczość, tworzą atrakcyjne miejsca pracy, odpowiadają na potrzeby mieszkańców i pozostają zgodne z mieszkaniowo-przyrodniczym charakterem gminy. Szczególne znaczenie będą miały usługi profesjonalne, zdrowotne, rehabilitacyjne, opiekuńcze, edukacyjne, rekreacyjne, turystyczne, kreatywne, a także działalności związane z zielonymi technologiami, efektywnością energetyczną, gospodarką obiegu zamkniętego i inteligentnym zarządzaniem zasobami.

Planowane działania powinny koncentrować się na wzmacnianiu lokalnego ekosystemu przedsiębiorczości, obejmującego wsparcie samozatrudnienia, promocję lokalnych firm i produktów, rozwój nowoczesnych usług, doradztwo gospodarcze, sieciowanie przedsiębiorców oraz tworzenie warunków do wdrażania innowacji. Wysoki poziom aktywności zawodowej mieszkańców stanowi istotny zasób rozwojowy, który wymaga lepszego wykorzystania poprzez integrację środowiska

biznesowego, wzmacnianie współpracy między firmami oraz rozwój inicjatyw podnoszących konkurencyjność lokalnych przedsiębiorstw na rynku regionalnym i metropolitalnym.

Jednym z kluczowych kierunków interwencji jest budowa gospodarki opartej na wiedzy i współpracy. Gmina powinna inicjować i wspierać projekty łączące przedsiębiorców, instytucje otoczenia biznesu, organizacje pozarządowe, sektor nauki oraz partnerów metropolitalnych. Szczególne znaczenie może mieć rozwijanie współpracy z warszawskimi uczelniami, jednostkami badawczo-rozwojowymi i środowiskiem innowacyjnym, w celu transferu wiedzy, testowania nowych rozwiązań oraz tworzenia warunków dla rozwoju firm działających w branżach przyszłości.

Równolegle istotnym filarem rozwoju gospodarczego powinno być pełniejsze wykorzystanie potencjału turystycznego i rekreacyjnego gminy. Walory przyrodniczo-krajobrazowe, spokojny charakter przestrzeni, bliskość Kampinoskiego Parku Narodowego oraz dostępność dla mieszkańców Warszawy i całej metropolii tworzą dogodne warunki do rozwoju turystyki jednodniowej, weekendowej, rodzinnej, rowerowej, pieszej, konnej, przyrodniczej oraz zdrowotnej. Funkcje te powinny być rozwijane w sposób zrównoważony, z poszanowaniem pojemności środowiska, krajobrazu oraz jakości życia mieszkańców.

Dla skutecznego wykorzystania tego potencjału konieczna będzie rozbudowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, w tym sieci tras pieszych i rowerowych, miejsc odpoczynku, punktów informacji, parkingów buforowych, infrastruktury towarzyszącej oraz oferty gastronomicznej i noclegowej. Równie ważne będzie stworzenie spójnej marki Gminy Stare Babice jako zielonej, spokojnej, aktywnej i dostępnej części metropolii warszawskiej — miejsca wysokiej jakości życia, rekreacji, wypoczynku i odpowiedzialnej przedsiębiorczości.

Realizacja drugiego celu strategicznego wymagać będzie aktywnej współpracy w ramach Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego. Szczególne znaczenie ma tu wspólna promocja potencjału gospodarczego i turystycznego, wykorzystanie zaplecza badawczo-rozwojowego stolicy, rozwijanie powiązań między samorządami oraz budowanie ponadlokalnej oferty rekreacyjnej i inwestycyjnej. Gmina Stare Babice, wraz z sąsiednimi jednostkami, może współtworzyć konkurencyjny obszar zielonej gospodarki metropolitalnej, atrakcyjny dla mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów i odwiedzających.

Efektem realizacji działań w ramach tego celu będzie zwiększenie atrakcyjności gospodarczej, inwestycyjnej i turystycznej Gminy Stare Babice, rozwój lokalnego rynku pracy, wzmocnienie przedsiębiorczości oraz stopniowe budowanie większej samodzielności funkcjonalnej gminy. Rozwój ten powinien odbywać się przy zachowaniu wysokiej jakości życia mieszkańców, ochronie walorów przyrodniczych oraz selektywnym wspieraniu tych działalności, które wzmacniają nowoczesny, zielony i metropolitalny charakter gminy.

Cel szczegółowy 2.1	**Konkurencyjność i innowacyjność lokalnych przedsiębiorstw**

Kierunki działań	• Promowanie i rozwijanie postaw przedsiębiorczości i samozatrudnienia wśród mieszkańców
	• Wspieranie aktywności zawodowej i rozwijanie lokalnego rynku pracy we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego
	• Wspieranie współpracy lokalnych przedsiębiorstw ze środowiskiem naukowym w zakresie badań i rozwoju technologii w celu podnoszenia ich innowacyjności i konkurencyjności na rynku
	• Wzmacnianie lokalnego patriotyzmu gospodarczego, między innymi poprzez:
	  ○ promocję lokalnych przedsiębiorstw, produktów i usług
	  ○ budowę targowiska produktów lokalnych
	• Wzmacnianie dialogu i współpracy samorządu z lokalnymi przedsiębiorcami
	• Dążenie do współpracy międzysektorowej, sieciowanie przedsiębiorców, wspieranie wymiany doświadczeń itp.
	• Wspieranie rolnictwa i rozwoju lokalnych producentów żywności i sektora przetwórstwa rolno-spożywczego
	• Współpraca i wspieranie w zakresie rozwoju inkubatorów przedsiębiorczości i centrów start-upowych,
	• Wspieranie współpracy lokalnych przedsiębiorstw z Instytucjami Otoczenia Biznesu w celu wzmocnienia ich konkurencyjności i zapewnienia warunków do rozwoju
	• Wspieranie działań w obszarze podmiotów ekonomii społecznej

Cel szczegółowy 2.2	**Atrakcyjne warunki do lokowania inwestycji**
Kierunki działań	• Tworzenie dogodnych warunków do lokalizowania inwestycji w gminie poprzez rozwój niezbędnej infrastruktury – sieci uzbrojenia terenu, infrastruktury drogowej, obiektów i terenów inwestycyjnych • Dążenie do rozwoju systemu lokalnych ulg podatkowych i preferencyjnych warunków dla nowych firm lub inwestycji w gminie • Przygotowanie i promocja kompleksowej oferty inwestycyjnej gminy • Tworzenie przestrzeni dla działań innowacyjnych, inkubacyjnych • Zapewnienie wsparcia przedsiębiorcom, zapewnienie informacji o programach, dotacjach, formach dofinansowania, w tym poprzez utworzenie w gminie punktu obsługi inwestora/przedsiębiorcy
Cel szczegółowy 2.3	**Rozwinięte funkcje rekreacyjne i turystyczne**
Kierunki działań	• Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-sportowej i wypoczynkowej tworzącej warunki dla rozwoju turystyki jednodniowej i weekendowej, w tym rozbudowa sieci ścieżek, szlaków i tras pieszych i rowerowych • Budowa oferty turystycznej, komplementarnej wobec oferty pozostałych gmin WOF, z uwzględnieniem dziedzictwa kulturalnego i historycznego charakteru gminy • Wspieranie rozwoju zaplecza gastronomicznego i noclegowego odpowiedniego dla skali gminy, tj. gospodarstw agroturystycznych, małych i średnich obiektów noclegowych oraz pensjonatów

	• Pakietowanie regionalnych produktów i usług turystycznych we współpracy z sąsiednimi gminami, w ramach WOF • Inicjowanie i współpraca przy prowadzeniu badań marketingowych i monitorujących rozwój turystyki w gminie i regionie
Cel szczegółowy 2.4	**Silna, rozpoznawalna marka gminy Stare Babice**
Kierunki działań	• Kształtowanie pozytywnego wizerunki gminy Stare Babice oraz budowa jej marki jako zielonej, wypoczynkowej i rekreacyjnej gminy • Realizacja działań promocyjnych, w tym m.in. udostępnianie materiałów promocyjnych w formie tradycyjnej i elektronicznej (m.in. wydawnictwa promocyjne, foldery, mapy, przewodniki, aplikacja mobilna, działalność w mediach społecznościowych) • Wzmocnienie i uatrakcyjnienie wizerunku gminy na bazie jej potencjału gospodarczego, inwestycyjnego, przyrodniczego, turystycznego i kulturowego, w tym m.in. z wykorzystaniem dziedzictwa historii Radiostacji Babice • Prowadzenie gospodarczych działań promocyjnych związanych z pozyskiwaniem inwestorów • Bieżący monitoring potrzeb i oczekiwań lokalnej społeczności co do dalszych działań rozwojowych gminy • Utrzymywanie i pogłębianie zaufania mieszkańców do samorządu lokalnego • Współpraca z inwestorami i przedsiębiorcami w zakresie działań promocyjnych i wizerunkowych

Sfera przestrzenna

Sfera przestrzenna obejmuje organizację i sposób kształtowania przestrzeni Gminy Stare Babice, w tym strukturę zagospodarowania terenów, układ osadniczy, system komunikacyjny, infrastrukturę techniczną, rozwój mieszkaniowy oraz jakość przestrzeni publicznych. Jest to jeden z kluczowych obszarów polityki rozwojowej, ponieważ decyzje przestrzenne determinują koszty funkcjonowania gminy, dostępność usług, komfort życia mieszkańców, atrakcyjność inwestycyjną oraz możliwość ochrony zasobów przyrodniczych i krajobrazowych.

W warunkach silnej presji urbanizacyjnej wynikającej z położenia w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy, szczególnego znaczenia nabiera prowadzenie odpowiedzialnej, wyprzedzającej i selektywnej polityki przestrzennej. Jej celem powinno być równoważenie potrzeb mieszkaniowych i infrastrukturalnych z ochroną ładu przestrzennego, lokalnej skali zabudowy, powierzchni biologicznie czynnych, krajobrazu oraz dziedzictwa kulturowego.

Dobrze zaplanowana przestrzeń powinna sprzyjać spójności społecznej i gospodarczej, skracać codzienne dystanse, wzmacniać dostępność usług, tworzyć bezpieczne i atrakcyjne miejsca spotkań oraz ograniczać konflikty funkcjonalne między zabudową mieszkaniową, usługami, rekreacją, transportem i terenami przyrodniczymi. W perspektywie 2035 roku rozwój przestrzenny Gminy Stare

Babice powinien prowadzić do ukształtowania nowoczesnej, funkcjonalnej i estetycznej gminy metropolitalnej, która rozwija się bez utraty własnej tożsamości krajobrazowej i przyrodniczej.

Cel 3.	→	**Kształtowanie przyjaznej i nowoczesnej przestrzeni Gminy Stare Babice poprzez zintegrowane planowanie, wzmacnianie powiązań transportowych i zachowanie walorów krajobrazowych**

Gmina Stare Babice, położona w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy, stanowi dynamicznie rozwijający się obszar metropolitalny o wysokiej atrakcyjności osiedleńczej. Dogodna lokalizacja, dostępność do stołecznego rynku pracy i usług oraz wysoka jakość środowiska przyrodniczego sprawiają, że gmina przyciąga nowych mieszkańców i podlega intensywnym procesom suburbanizacyjnym. W tych warunkach jednym z kluczowych zadań polityki rozwojowej jest takie kształtowanie przestrzeni, aby wzrost demograficzny i inwestycyjny nie prowadził do utraty ładu przestrzennego, przeciążenia infrastruktury oraz degradacji walorów środowiskowych i krajobrazowych.

Celem strategicznym gminy w sferze przestrzennej jest zapewnienie zrównoważonego, kontrolowanego i wysokiej jakości rozwoju przestrzennego, łączącego potrzeby mieszkaniowe, infrastrukturalne, komunikacyjne i społeczne z ochroną zasobów przyrodniczych oraz zachowaniem wysokiego standardu życia mieszkańców. Oznacza to konieczność prowadzenia polityki przestrzennej o charakterze wyprzedzającym, selektywnym i odpowiedzialnym — ukierunkowanej nie tylko na umożliwienie rozwoju, lecz także na jego porządkowanie, ograniczanie rozpraszania zabudowy oraz ochronę tych cech gminy, które stanowią o jej atrakcyjności i tożsamości.

Ze względu na położenie Gminy Stare Babice w Warszawskim Obszarze Funkcjonalnym, istotnym elementem polityki przestrzennej pozostaje wzmacnianie powiązań metropolitalnych oraz integracja społeczna, gospodarcza, transportowa i funkcjonalna z Warszawą oraz sąsiednimi gminami. Szczególnego znaczenia nabiera współpraca w zakresie rozwoju infrastruktury komunikacyjnej, organizacji transportu publicznego, powiązań pieszo-rowerowych oraz systemów przesiadkowych. Działania strategiczne powinny koncentrować się na modernizacji układu drogowego, zwiększaniu bezpieczeństwa ruchu, usprawnieniu transportu zbiorowego oraz lepszym powiązaniu lokalnego systemu mobilności z infrastrukturą i ofertą transportową stolicy.

Priorytetem powinien być rozwój zintegrowanego systemu mobilności, który ograniczy nadmierną zależność mieszkańców od samochodu i zmniejszy presję na układ drogowy. Obejmuje to rozwój transportu publicznego, infrastruktury rowerowej, bezpiecznych ciągów pieszych, systemów Park&Ride

oraz rozwiązań umożliwiających sprawne dojazdy do węzłów metropolitalnych, w tym planowanych stacji metra położonych w sąsiedztwie granic gminy. Tak rozumiana mobilność powinna służyć nie tylko poprawie dostępności komunikacyjnej, ale również podnoszeniu jakości życia, ograniczaniu hałasu, emisji i konfliktów przestrzennych związanych z ruchem samochodowym.

W warunkach dynamicznych zmian demograficznych szczególnego znaczenia nabiera również wydolność infrastruktury technicznej i społecznej. Obecne wyposażenie terenów inwestycyjnych w podstawową infrastrukturę sieciową stanowi istotny potencjał rozwojowy, jednak wzrost liczby mieszkańców ujawnia narastające problemy związane z przepustowością układu drogowego oraz wydolnością systemów wodno-kanalizacyjnych i komunalnych. Ryzyko przeciążenia infrastruktury może bezpośrednio wpływać na obniżenie komfortu życia, bezpieczeństwo świadczenia usług publicznych oraz koszty dalszego rozwoju przestrzennego.

Z tego względu modernizacja, rozbudowa i adaptacja infrastruktury do aktualnych oraz prognozowanych potrzeb powinny stanowić jeden z głównych kierunków interwencji w sferze przestrzennej. Planowanie inwestycji musi uwzględniać nie tylko oficjalne prognozy demograficzne, lecz także rzeczywistą skalę zamieszkania i potencjalne niedoszacowanie liczby mieszkańców. Infrastruktura publiczna powinna być projektowana w sposób elastyczny, umożliwiający zmianę lub rozszerzenie funkcji w zależności od przyszłych potrzeb, w szczególności w zakresie usług edukacyjnych, opiekuńczych, zdrowotnych, kulturalnych i społecznych.

Ważnym wymiarem polityki przestrzennej jest także tworzenie przyjaznych, dostępnych i wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych, sprzyjających integracji mieszkańców, aktywności społecznej, rekreacji oraz budowaniu lokalnej tożsamości. Przestrzenie te powinny odpowiadać na potrzeby różnych grup wiekowych i społecznych, pełniąc funkcje miejsc spotkań, odpoczynku, aktywności fizycznej, kultury i codziennego życia lokalnej wspólnoty. Ich rozwój ma szczególne znaczenie w gminie, która doświadcza napływu nowych mieszkańców i potrzebuje silnych mechanizmów integracji społecznej.

Jednocześnie rozwój przestrzenny gminy musi być prowadzony z poszanowaniem ładu przestrzennego, lokalnej skali zabudowy, terenów zieleni, powierzchni biologicznie czynnych oraz walorów krajobrazowych. Ograniczanie nadmiernej urbanizacji kosztem środowiska przyrodniczego powinno stanowić jedną z podstawowych zasad polityki przestrzennej. Gmina Stare Babice nie powinna tracić swojego kameralnego, zielonego i spokojnego charakteru, który jest jednym z głównych czynników jej atrakcyjności osiedleńczej oraz istotnym elementem przewagi konkurencyjnej wobec innych obszarów podmiejskich.

Zakłada się, że realizacja trzeciego celu strategicznego pozwoli ukształtować Gminę Stare Babice jako nowoczesną, funkcjonalną i harmonijnie rozwijającą się gminę metropolitalną, oferującą mieszkańcom wysokiej jakości przestrzeń do życia, sprawną komunikację, dostęp do infrastruktury technicznej i społecznej oraz atrakcyjne przestrzenie publiczne. Jednocześnie będzie to gmina zachowująca swoje lokalne wartości, dziedzictwo kulturowe, walory krajobrazowe i zasoby środowiskowe — rozwijająca się w sposób uporządkowany, odpowiedzialny i odporny na presję niekontrolowanej suburbanizacji.

Cel szczegółowy 3.1	**Zrównoważony rozwój przestrzenny**

Kierunki działań	• Zachowanie ładu przestrzennego oraz dostosowywanie infrastruktury do zmieniających się funkcji obiektów i terenów
	• Podnoszenie standardu przestrzeni publicznych i zwiększanie ich dostępności, w tym poprzez:
	  ○ Podnoszenie jakości istniejących terenów zielonych i parkowych, pielęgnowanie zieleni, uzupełnianie przestrzeni o elementy małej architektury
	  ○ Zagospodarowywanie nowych terenów zielonych, budowę parków oraz miejsc odpoczynku
	• Uzupełnianie przestrzeni publicznej o elementy małej architektury
	• Opracowanie i wdrożenie zasad i warunków sytuowania w przestrzeni publicznej elementów zagospodarowania krajobrazu
	• Dążenie do wdrożenia najlepszych standardów i nowoczesnych rozwiązań w zakresie realizacji obiektów użyteczności publicznej z uwzględnieniem dbałości o środowisko i potrzeb społecznych
	• Wdrażanie i wspieranie inicjatyw z zakresu edukacji i podnoszenia świadomości społecznej dotyczącej współodpowiedzialności za wspólną przestrzeń, infrastrukturę publiczną i środowisko
	• Wzmacnianie powiązań funkcjonalno-przestrzennych między wszystkimi miejscowościami gminy oraz terenami oddziałującymi pośrednio i bezpośrednio na obszar gminy
	• Ochrona terenów przyrodniczych przed nadmierną presją urbanizacyjną oraz niekontrolowana zabudową

Cel szczegółowy 3.2	**Efektywny transport i komunikacja**
Kierunki działań	• Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg gminnych wraz z infrastrukturą okołodrogową oraz poprawa ich standardu technicznego • Dążenie do realizacji lokalnych i ponadlokalnych połączeń uwzględniających poprawę komunikacji zbiorowej i potrzeby wszystkich uczestników ruchu drogowego • Dążenie do uporządkowania kluczowych sieci komunikacyjnych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym • Współpraca w zakresie rozwoju połączeń transportu publicznego i dążenie do optymalizacji oferty • Wdrażanie rozwiązań sprzyjających korzystaniu z transportu publicznego, w tym Park&Ride, Park&Bike, centrów przesiadkowych • Rozwój sieci dróg dla rowerów wraz z niezbędną infrastrukturą do obsługi ruchu rowerowego, systemu wypożyczalni rowerów i innych pojazdów

	• Poprawa poziomu bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu drogowego • Podejmowanie działań na rzecz zmniejszenia udziału samochodowego transportu indywidualnego w strukturze przejazdów poprzez aktywną promocję korzystania z alternatywnych środków lokomocji
Cel szczegółowy 3.3	**Rozwinięta i nowoczesna infrastruktura techniczna**
Kierunki działań	• Budowa i modernizacja sieci oraz urządzeń wodno-kanalizacyjnych • Rozwój racjonalnego i efektywnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz wspieranie recyklingu odpadów poprzez rozbudowę zaplecza technicznego i infrastruktury dla gospodarki odpadami • Dążenie do zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa i samowystarczalności gminy • Wspieranie przedsięwzięć zapewniających jak największy dostęp do sieci teleinformatycznej na terenie gminy • Sukcesywny rozwój sieci oświetlenia gminnego oraz wymiana istniejącego oświetlenia na energooszczędne • Dążenie do dywersyfikacji źródeł energii w gminie, w tym poprzez rozwój OZE (fotowoltaika, geotermia itp.)
Cel szczegółowy 3.4	**Funkcjonalna infrastruktura społeczna**
Kierunki działań	• Rozwój lokalnych centrów infrastruktury społecznej oraz terenów rekreacyjno-wypoczynkowych • Modernizacja i rozbudowa istniejących oraz budowa nowej bazy sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej oraz jej wykorzystanie do organizacji wydarzeń i udostępnianie zainteresowanym • Gospodarowanie gminnym zasobem mieszkaniowym i zwiększanie dostępności do mieszkań komunalnych i socjalnych oraz rozwój mieszkalnictwa wspomaganego, w tym mieszkań treningowych i wspomaganych • Rozwój infrastruktury i obiektów użyteczności publicznej • Wsparcie lokalowe organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej

Sfera klimatyczno-środowiskowa

Sfera klimatyczno-środowiskowa obejmuje działania ukierunkowane na ochronę zasobów naturalnych, wzmacnianie odporności gminy na skutki zmian klimatu oraz ograniczanie negatywnego wpływu działalności człowieka na środowisko. Jest to jeden z kluczowych wymiarów polityki rozwojowej Gminy Stare Babice, ponieważ jakość środowiska, dostępność terenów zieleni, czyste powietrze, zasoby wodne i bioróżnorodność bezpośrednio wpływają na zdrowie, bezpieczeństwo i jakość życia mieszkańców.

W warunkach postępującej urbanizacji szczególnego znaczenia nabiera ochrona powierzchni biologicznie czynnych, ograniczanie uszczelniania gruntów, poprawa jakości powietrza i wód, zachowanie ciągłości systemów przyrodniczych oraz rozwój błękitno-zielonej infrastruktury. Działania w tej sferze powinny obejmować zarówno adaptację do zmian klimatu, w tym przeciwdziałanie skutkom suszy, fal upałów, deszczy nawalnych i lokalnych podtopień, jak również mitygację poprzez ograniczanie emisji, poprawę efektywności energetycznej oraz wspieranie rozwiązań niskoemisyjnych.

Sfera klimatyczno-środowiskowa powinna być traktowana nie jako obszar działań uzupełniających, lecz jako fundament długofalowej odporności gminy. To od jakości zarządzania zasobami przyrodniczymi, zielenią, wodą i przestrzenią zależeć będzie zdolność Gminy Stare Babice do zachowania atrakcyjności osiedleńczej, bezpieczeństwa klimatycznego, dobrostanu mieszkańców oraz unikalnego charakteru zielonej gminy metropolitalnej.

Cel 4.	→	**Tworzenie zdrowego i bezpiecznego środowiska życia w Gminie Stare Babice poprzez adaptację do zmiany klimatu i ochronę walorów przyrodniczo-krajobrazowych**

Obecność Kampinoskiego Parku Narodowego oraz innych form ochrony przyrody w granicach i bezpośrednim otoczeniu Gminy Stare Babice stanowi jeden z kluczowych czynników determinujących jej potencjał przyrodniczo-krajobrazowy, atrakcyjność osiedleńczą, rekreacyjną i turystyczną. Jednocześnie dynamiczny wzrost liczby mieszkańców, intensywna urbanizacja oraz narastająca presja inwestycyjna generują istotne wyzwania w zakresie ochrony zasobów środowiskowych, racjonalnego gospodarowania wodą, poprawy jakości powietrza oraz wzmacniania odporności gminy na skutki zmian klimatu.

Celem strategicznym Gminy Stare Babice w sferze klimatyczno-środowiskowej jest budowanie zdrowego, bezpiecznego i odpornego środowiska życia poprzez ochronę zasobów przyrodniczych, poprawę jakości komponentów środowiska, rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz konsekwentną adaptację do zmian klimatu. Oznacza to konieczność prowadzenia polityki rozwojowej, która traktuje przyrodę, wodę, zieleń i krajobraz jako strategiczną infrastrukturę gminy, warunkującą jakość życia mieszkańców, bezpieczeństwo klimatyczne oraz długofalową atrakcyjność osiedleńczą.

Ponadprzeciętne walory przyrodniczo-krajobrazowe Gminy Stare Babice są jednym z jej najważniejszych zasobów i przewag rozwojowych. Ich ochrona powinna stanowić trwały fundament polityki przestrzennej, środowiskowej i inwestycyjnej. Szczególnego znaczenia nabiera utrzymanie zielonego, spokojnego i kameralnego charakteru gminy, który wyróżnia ją w strukturze metropolii warszawskiej oraz wzmacnia jej wizerunek jako miejsca zdrowego, przyjaznego mieszkańcom i oferującego wysoką jakość wypoczynku w bezpośrednim sąsiedztwie stolicy.

Realizacja tego celu wymaga kompleksowego podejścia, łączącego działania ochronne, adaptacyjne, regeneracyjne i edukacyjne. Gmina powinna nie tylko ograniczać negatywne skutki urbanizacji i zmian klimatu, lecz także aktywnie wzmacniać zasoby przyrodnicze, odbudowywać zdolność retencyjną przestrzeni oraz poprawiać jakość środowiska na terenach zurbanizowanych. Szczególnym kierunkiem interwencji będzie rozwój błękitno-zielonej infrastruktury, obejmującej m.in. systemy retencji i zagospodarowania wód opadowych, ogrody deszczowe, zieleń wysoką, korytarze ekologiczne, powierzchnie biologicznie czynne, tereny rekreacyjne oraz rozwiązania oparte na naturze.

Działania te powinny zwiększać odporność gminy na ekstremalne zjawiska pogodowe, w tym fale upałów, susze, deszcze nawalne i lokalne podtopienia. Równocześnie będą one przyczyniać się do poprawy mikroklimatu, ograniczania zanieczyszczeń, zwiększania bioróżnorodności oraz podnoszenia komfortu życia mieszkańców. W tym ujęciu błękitno-zielona infrastruktura nie jest elementem uzupełniającym zagospodarowanie, lecz jednym z podstawowych narzędzi zarządzania rozwojem gminy w warunkach zmian klimatu.

Utrzymanie wysokiej jakości środowiska wymaga również konsekwentnego kształtowania systemu zieleni oraz przeciwdziałania degradacji przestrzeni przyrodniczej. Systematyczne nasadzenia drzew i krzewów, ochrona istniejącej zieleni, ograniczanie uszczelniania gruntów oraz zachowanie ciągłości układów przyrodniczych będą sprzyjać retencji, stabilizacji mikroklimatu, ochronie gleb i przeciwdziałaniu fragmentacji siedlisk. Szczególne znaczenie ma ograniczanie presji inwestycyjnej na tereny zieleni, obszary biologicznie czynne oraz przestrzenie pełniące funkcje ekologiczne, krajobrazowe i rekreacyjne.

Istotnym elementem polityki klimatyczno-środowiskowej pozostaje także edukacja ekologiczna oraz wzmacnianie odpowiedzialności mieszkańców, przedsiębiorców i instytucji za jakość wspólnej przestrzeni. Podnoszenie świadomości w zakresie ochrony przyrody, retencji wód, ograniczania niskiej emisji, gospodarowania odpadami i adaptacji do zmian klimatu powinno wspierać trwałą zmianę postaw oraz zwiększać skuteczność działań inwestycyjnych i organizacyjnych. Uzupełnieniem tych działań powinien być monitoring środowiskowy, umożliwiający bieżącą ocenę stanu powietrza, wód, gleb i zieleni oraz wczesne identyfikowanie zagrożeń.

Ze względu na ponadlokalny charakter wyzwań środowiskowych i klimatycznych, skuteczna realizacja celu wymaga współpracy z partnerami zewnętrznymi, w szczególności Warszawą, gminami Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego, instytucjami regionalnymi, zarządcami obszarów chronionych oraz organizacjami społecznymi. Współpraca ta powinna obejmować zarówno ochronę systemów przyrodniczych i korytarzy ekologicznych, jak również działania na rzecz poprawy jakości powietrza, retencji, edukacji klimatycznej i ograniczania presji urbanizacyjnej w skali metropolitalnej.

Efektem realizacji celu strategicznego będzie wzmocnienie odporności klimatycznej Gminy Stare Babice oraz stworzenie zdrowego, bezpiecznego i wysokiej jakości środowiska życia dla obecnych i przyszłych mieszkańców. Gmina ma szansę stać się modelowym przykładem zielonej gminy metropolitalnej, która łączy dynamiczny rozwój z ochroną przyrody, odpowiedzialnym gospodarowaniem przestrzenią oraz troską o dobrostan mieszkańców. W perspektywie 2035 roku Stare Babice powinny być postrzegane jako gmina rozwijająca się w harmonii z naturą, odporna na zmiany klimatu i świadomie wykorzystująca swoje zasoby środowiskowe jako fundament trwałej przewagi rozwojowej.

Cel szczegółowy 4.1	**Ochrona środowiska i edukacja ekologiczna**
Kierunki działań	• Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu edukacji ekologicznej i kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców, m.in. poprzez

	promocję oszczędzania wody, informowanie o szkodliwości wykorzystania do ogrzewania wyrobów do tego niewłaściwych oraz angażowanie mieszkańców w akcje proekologiczne • Nawiązywanie i zacieśnianie współpracy z samorządami oraz instytucjami w zakresie działań promocyjnych i szkoleniowych dotyczących edukacji ekologicznej, zwłaszcza w obrębie obszarów cennych przyrodniczo • Monitorowanie jakości powietrza i stałe dążenie do jej poprawy, w tym poprzez egzekwowanie wykroczeń związanych z wykorzystywaniem niewłaściwych materiałów opałowych • Dalszy rozwój racjonalnego i efektywnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi, działania na rzecz doskonalenia gospodarki odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym • Dążenie do ochrony zieleni w procesach inwestycyjnych
Cel szczegółowy 4.2	**Adaptacja do zmiany klimatu**
Kierunki działań	• Tworzenie i wdrażanie zintegrowanego systemu retencji wodnej i odprowadzania wód deszczowych oraz promowanie retencjonowania wody oraz mających na celu zabezpieczenie przed gwałtownymi zjawiskami pogodowymi – powodzie i podtopienia • Podnoszenie potencjału organizacyjnego i technicznego służb ratunkowych • Wdrażanie i rozwijanie rozwiązań zmierzających do poprawy jakości stanu środowiska oraz zachowania i poprawy bioróżnorodności

2.5 Lokalne obszary strategicznej interwencji

Zgodnie z definicją określoną w art. 5 ust. 6b ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, obszar strategicznej interwencji oznacza wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych albo szczególnych uwarunkowaniach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, które decydują o występowaniu barier rozwojowych lub trwałych, możliwych do aktywowania potencjałów rozwojowych.

W przypadku Gminy Stare Babice takim potencjałem o znaczeniu strategicznym są ponadprzeciętne walory przyrodniczo-krajobrazowe, które stanowią nie tylko zasób wymagający ochrony, lecz także fundament przyszłego modelu rozwoju gminy. To właśnie one przesądzają o atrakcyjności osiedleńczej, rekreacyjnej, klimatycznej, turystycznej i wizerunkowej Starych Babic w strukturze metropolii warszawskiej. Z tego względu w Strategii wyznaczono lokalny obszar strategicznej interwencji o kluczowej randze dla przyszłości gminy: „Zielone Serce Starych Babic".

„Zielone Serce Starych Babic" należy traktować jako strategiczny obszar równoważenia rozwoju, przestrzeń, w której ochrona przyrody, adaptacja do zmian klimatu, rekreacja, edukacja, turystyka, zdrowie, lokalna przedsiębiorczość i jakość życia mieszkańców tworzą spójny system interwencji publicznej. Obszar ten nie jest wyłącznie zapleczem przyrodniczym gminy, lecz jednym z głównych narzędzi budowania jej długofalowej przewagi rozwojowej.

Lokalny obszar strategicznej interwencji obejmuje tereny o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych, w szczególności obszary związane z Kampinoskim Parkiem Narodowym wraz z otuliną oraz parkiem leśnym położonym na granicy z Bemowem, tj. Lasem Bemowskim. Ich położenie w bezpośrednim sąsiedztwie zwartej zabudowy Warszawy, a jednocześnie w strukturze Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego, nadaje im znaczenie ponadlokalne. Stanowią one zielone zaplecze metropolii warszawskiej oraz jeden z najważniejszych zasobów przestrzennych służących regeneracji, wypoczynkowi, aktywności fizycznej, edukacji ekologicznej i wzmacnianiu odporności klimatycznej.

Obszar ten powinien być postrzegany jako element infrastruktury przyrodniczej równie istotnej dla jakości życia jak infrastruktura techniczna, komunikacyjna czy społeczna. Rozległe kompleksy leśne, łąki, polany, tereny otwarte i powierzchnie biologicznie czynne pełnią funkcje ekologiczne, klimatyczne, hydrologiczne, społeczne i rekreacyjne. Wspierają naturalną retencję wód, oczyszczanie powietrza, regulację temperatury, redukcję hałasu, zachowanie bioróżnorodności oraz ciągłość korytarzy ekologicznych. Jednocześnie tworzą przestrzeń codziennego wypoczynku i integracji mieszkańców gminy, sąsiednich samorządów oraz Warszawy.

Strategiczne znaczenie „Zielonego Serca Starych Babic" polega na tym, że obszar ten pozwala połączyć dwa zasadnicze kierunki rozwoju: ochronę zasobów przyrodniczych oraz świadome wykorzystanie ich potencjału dla wzmacniania jakości życia, gospodarki czasu wolnego, turystyki zrównoważonej i lokalnej tożsamości. Odpowiednio zagospodarowane tereny zieleni mogą pełnić funkcję miejsc rekreacji, edukacji ekologicznej, spotkań międzypokoleniowych, wydarzeń lokalnych, aktywności sportowej i regeneracji. Mogą również stanowić naturalne laboratorium edukacji klimatycznej, obywatelskiej i środowiskowej dla dzieci, młodzieży, dorosłych oraz seniorów.

Potencjał obszaru powinien być wykorzystywany w sposób selektywny i odpowiedzialny, z wykluczeniem funkcji sprzecznych z jego przyrodniczym charakterem. Oznacza to preferowanie działalności niskoemisyjnych, nieuciążliwych, edukacyjnych, rekreacyjnych, turystycznych, zdrowotnych, społecznych i innowacyjnych, które wzmacniają lokalną gospodarkę bez degradacji zasobów środowiskowych. Szczególne znaczenie mogą mieć zielone technologie, ekoinnowacje, rozwiązania z zakresu retencji, odnawialnych źródeł energii, efektywności energetycznej, gospodarki obiegu zamkniętego, inteligentnego zarządzania zasobami oraz usług opartych na zdrowiu, rekreacji i kontakcie z naturą.

Jednym z możliwych kierunków rozwoju jest tworzenie przestrzeni współpracy między samorządem, sektorem nauki, biznesem, organizacjami społecznymi i mieszkańcami, ukierunkowanej na rozwój zielonych kompetencji, innowacji środowiskowych oraz przedsięwzięć wspierających adaptację do zmian klimatu. Nie chodzi jednak o klasyczną intensyfikację inwestycyjną, lecz o budowę nowoczesnego, przyrodniczo odpowiedzialnego ekosystemu rozwoju, który wzmacnia markę Starych Babic jako gminy łączącej innowacyjność, wysoką jakość życia i troskę o środowisko.

Szczególne uwarunkowania przestrzenne i społeczne obszaru „Zielone Serce Starych Babic" determinują jego trwały potencjał rozwojowy. Bliskość Warszawy, dobra dostępność komunikacyjna oraz rosnące potrzeby mieszkańców metropolii w zakresie wypoczynku, zdrowia, kontaktu z przyrodą i aktywności fizycznej sprzyjają rozwojowi funkcji rekreacyjnych, turystycznych, edukacyjnych, agroturystycznych i usługowych. Obszar ten może stać się jednym z rozpoznawalnych elementów marki gminy — symbolem zielonego, zdrowego i odpowiedzialnego stylu życia w bezpośrednim sąsiedztwie stolicy.

Jednocześnie rozwój tego obszaru musi odbywać się w granicach wyznaczonych przez konieczność ochrony środowiska, zachowania powierzchni biologicznie czynnych oraz respektowania ograniczeń planistycznych i przyrodniczych. Ograniczenia dotyczące zabudowy w otulinie Kampinoskiego Parku Narodowego, lokalizacji funkcji uciążliwych czy działalności przemysłowej nie powinny być traktowane jako bariera blokująca rozwój, lecz jako warunek utrzymania strategicznej wartości tego obszaru. To właśnie selektywność, jakość i odpowiedzialność powinny stanowić podstawę polityki rozwojowej w granicach „Zielonego Serca Starych Babic".

Najważniejszym wyzwaniem będzie przeciwdziałanie konfliktom między presją mieszkaniową a funkcjami przyrodniczymi, rekreacyjnymi i krajobrazowymi. Rozwój zabudowy, infrastruktury i usług nie może prowadzić do fragmentacji układów przyrodniczych, utraty ciągłości korytarzy ekologicznych,

nadmiernego uszczelniania powierzchni ani degradacji walorów, które stanowią podstawę atrakcyjności gminy. W tym sensie „Zielone Serce Starych Babic" powinno pełnić funkcję przestrzennego bezpiecznika rozwoju — obszaru, który wyznacza granice odpowiedzialnej urbanizacji i przypomina, że przewaga gminy wynika z jakości, a nie z intensywności zagospodarowania.

Obszar „Zielone Serce Starych Babic" jest zatem nie tylko przyrodniczym zasobem gminy, lecz strategicznym mechanizmem jej transformacji w nowoczesną, zieloną i odporną gminę metropolitalną. Jego zrównoważone wykorzystanie pozwoli zachować unikalny charakter Starych Babic, podnieść jakość życia mieszkańców, rozwinąć ofertę rekreacyjną i turystyczną, wzmocnić lokalną gospodarkę oraz zwiększyć odporność gminy na skutki zmian klimatu.

Dla lokalnego obszaru strategicznej interwencji „Zielone Serce Starych Babic" zaplanowano następujące kierunki działań:

- ochronę i wzmacnianie wysokich walorów środowiska przyrodniczego, krajobrazu oraz bioróżnorodności poprzez zachowanie cennych siedlisk, rozwój terenów zieleni, ochronę powierzchni biologicznie czynnych oraz ograniczanie presji inwestycyjnej na obszary o najwyższej wartości ekologicznej;
- utrzymanie i odbudowę ciągłości systemu przyrodniczego gminy oraz jej otoczenia, w tym wzmacnianie powiązań ekologicznych pomiędzy Kampinoskim Parkiem Narodowym, Lasem Bemowskim, terenami otwartymi i lokalnymi strukturami zieleni;
- racjonalne i selektywne zagospodarowanie terenów sąsiadujących z Kampinoskim Parkiem Narodowym, z pierwszeństwem dla funkcji nieuciążliwych, rekreacyjnych, edukacyjnych, zdrowotnych i przyrodniczych;
- ochronę zasobów przyrodniczych przed nadmierną zabudową, fragmentacją krajobrazu, degradacją siedlisk, utratą funkcji ekologicznych oraz niekontrolowaną presją turystyczną i rekreacyjną;
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury jako narzędzia adaptacji do zmian klimatu, w szczególności poprzez zwiększanie retencji, zagospodarowanie wód opadowych, ochronę zieleni wysokiej, tworzenie ogrodów deszczowych, stref infiltracji i rozwiązań opartych na naturze;
- wykorzystanie terenów zieleni jako strategicznych przestrzeni integracji społecznej, aktywności międzypokoleniowej, wydarzeń lokalnych, rekreacji codziennej i budowania wspólnoty mieszkańców;
- rozwój edukacji ekologicznej, klimatycznej i obywatelskiej poprzez wykorzystywanie zasobów przyrodniczych jako „żywych laboratoriów" oraz miejsc prowadzenia zajęć terenowych, warsztatów, obserwacji przyrodniczych i działań promujących zdrowy styl życia;
- aktywizację mieszkańców na rzecz ochrony środowiska poprzez ogrody społeczne, wspólne nasadzenia drzew i krzewów, akcje porządkowe, lokalne programy opieki nad zielenią oraz inicjatywy sąsiedzkie wzmacniające odpowiedzialność za wspólną przestrzeń;
- rozwój zrównoważonej turystyki i rekreacji poprzez tworzenie lokalnych tras pieszych i rowerowych, punktów widokowych, stref odpoczynku, miejsc aktywności plenerowej oraz infrastruktury kierującej ruch turystyczny w sposób bezpieczny dla przyrody;

- wspieranie działalności gospodarczych opartych na zasobach przyrodniczych, zdrowiu, rekreacji, edukacji i usługach czasu wolnego, przy jednoczesnym wykluczeniu funkcji uciążliwych i sprzecznych z charakterem obszaru;
- wspieranie rozwoju zielonych technologii, ekoinnowacji, usług środowiskowych, gospodarki obiegu zamkniętego oraz przedsięwzięć wspierających adaptację do zmian klimatu i racjonalne gospodarowanie zasobami;
- wzmacnianie ekologicznych form rolnictwa, agroturystyki i lokalnego przetwórstwa, w tym promocję produktów lokalnych, krótkich łańcuchów dostaw, targów plenerowych oraz inicjatyw wspierających zdrową żywność i lokalną przedsiębiorczość;
- budowanie rozpoznawalnej marki Gminy Stare Babice jako zielonego, zdrowego i odpowiedzialnego zaplecza metropolii warszawskiej — miejsca do życia, wypoczynku, regeneracji, edukacji przyrodniczej oraz rozwoju działalności zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju;
- współpracę z Warszawą, sąsiednimi gminami, instytucjami regionalnymi oraz zarządcami obszarów chronionych w zakresie ochrony systemów przyrodniczych, kanalizowania ruchu turystycznego, rozwoju funkcji rekreacyjnych oraz przeciwdziałania presji urbanizacyjnej;
- wspieranie wdrażania koncepcji Zielonego Pierścienia Warszawy jako ponadlokalnego systemu błękitno-zielonej infrastruktury, wzmacniającego odporność klimatyczną, przyrodniczą i społeczną całej metropolii warszawskiej.

W perspektywie 2035 roku obszar strategicznej interwencji „Zielone Serce Starych Babic” powinien stać się modelowym przykładem nowoczesnego zarządzania zielonym zasobem metropolitalnym. Jego funkcją będzie równoważenie rozwoju mieszkaniowego, rekreacyjnego, gospodarczego i infrastrukturalnego z ochroną przyrody, krajobrazu, retencji, bioróżnorodności i jakości życia.

Dzięki konsekwentnej realizacji zaplanowanych działań Gmina Stare Babice może zbudować trwałą przewagę jako gmina, która nie konkuruje z Warszawą skalą urbanizacji, lecz jakością środowiska, odpowiedzialnością przestrzenną, odpornością klimatyczną i wysokim standardem życia. „Zielone Serce Starych Babic” powinno stać się symbolem tej ambicji — obszarem, który pokazuje, że rozwój metropolitalny może być nowoczesny, odważny i innowacyjny, a jednocześnie zakorzeniony w ochronie przyrody i lokalnej tożsamości.

2.6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Stare Babice został opracowany jako jedno z kluczowych narzędzi prowadzenia polityki rozwojowej i przestrzennej w perspektywie 2035 roku. Jego przygotowanie wynikało z potrzeby przełożenia zidentyfikowanych uwarunkowań społecznych, gospodarczych, przestrzennych, demograficznych i środowiskowych na czytelną wizję organizacji przestrzeni gminy oraz kierunków jej dalszego przekształcania.

Punktem wyjścia do opracowania modelu była analiza wewnętrznych i zewnętrznych czynników wpływających na rozwój Gminy Stare Babice, w szczególności jej położenia w metropolii warszawskiej, presji suburbanizacyjnej, prognozowanych zmian demograficznych, układu osadniczego, dostępności komunikacyjnej, stanu infrastruktury technicznej i społecznej, zasobów środowiska przyrodniczego oraz obszarów wymagających ochrony. Szczególne znaczenie miała również identyfikacja napięć pomiędzy potrzebą dalszego rozwoju mieszkaniowego i infrastrukturalnego a koniecznością zachowania ładu przestrzennego, powierzchni biologicznie czynnych, walorów krajobrazowych i odporności klimatycznej gminy.

Na podstawie przeprowadzonych analiz określono kluczowe potrzeby, bariery oraz potencjały rozwojowe gminy, uwzględniając jej zróżnicowanie funkcjonalne, przestrzenne i przyrodnicze. Model wskazuje pożądaną logikę rozmieszczenia funkcji, hierarchię ośrodków osadniczych, główne powiązania komunikacyjne, kierunki rozwoju infrastruktury oraz obszary, w których szczególnego znaczenia nabiera ochrona zasobów przyrodniczo-krajobrazowych. W tym ujęciu stanowi on ramę dla prowadzenia uporządkowanej, odpowiedzialnej i wyprzedzającej polityki przestrzennej.

Długookresowy model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia strategiczną wizję rozwoju Gminy Stare Babice jako nowoczesnej, zielonej i funkcjonalnej gminy metropolitalnej, która rozwija się w sposób kontrolowany, z poszanowaniem swojej tożsamości przestrzennej i środowiskowej. Model wyznacza kierunek przejścia od rozwoju reaktywnego, odpowiadającego na bieżącą presję inwestycyjną, do rozwoju świadomie zarządzanego, w którym nowe funkcje, inwestycje i przekształcenia przestrzenne są powiązane z realną dostępnością infrastruktury, usług publicznych, transportu oraz terenów zieleni.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej pełni funkcję strategicznego narzędzia integrującego politykę przestrzenną z celami społecznymi, gospodarczymi i klimatyczno-środowiskowymi. Wskazuje, w jaki sposób gmina powinna równoważyć atrakcyjność osiedleńczą z ochroną zasobów przyrodniczych, rozwój infrastruktury z ograniczaniem kosztów chaotycznej urbanizacji, a wzmacnianie powiązań metropolitalnych z budową własnej samodzielności funkcjonalnej.

Model ma charakter poglądowy i schematyczny. Ilustruje rozmieszczenie głównych funkcji oraz relacje między nimi w ujęciu strategicznym, nie stanowiąc materiału delimitacyjnego ani aktu przesądzającego o szczegółowych granicach terenów i funkcji przestrzennych. Jego zadaniem jest określenie kierunków myślenia o przestrzeni gminy oraz wskazanie zasad, które powinny być rozwijane i uszczegóławiane w dokumentach planistycznych, inwestycyjnych i wykonawczych.

Nadrzędnym założeniem modelu jest kształtowanie Gminy Stare Babice jako miejsca wysokiej jakości życia, w którym rozwój przestrzenny pozostaje podporządkowany zasadom zrównoważonego rozwoju, ładu przestrzennego, racjonalnego gospodarowania zasobami oraz adaptacji do zmian klimatu. Oznacza to konieczność takiego prowadzenia polityki przestrzennej, aby nowe inwestycje wzmacniały funkcjonalność gminy, a nie pogłębiały przeciążenie infrastruktury, fragmentację przestrzeni, presję na tereny zieleni czy zależność od transportu indywidualnego.

W związku z tym w modelu wskazano wytyczne dotyczące kierunków zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, rozwoju systemów komunikacyjnych, infrastruktury technicznej i społecznej, ochrony zasobów przyrodniczych oraz wzmacniania powiązań funkcjonalnych w obrębie gminy i metropolii warszawskiej. Model stanowi tym samym podstawę do prowadzenia konsekwentnej polityki przestrzennej, której celem jest zachowanie równowagi między rozwojem a ochroną, intensyfikacją a jakością, potrzebami obecnych mieszkańców a odpowiedzialnością wobec przyszłych pokoleń.

W perspektywie 2035 roku model struktury funkcjonalno-przestrzennej powinien być traktowany jako kompas rozwoju Gminy Stare Babice — narzędzie wspierające decyzje planistyczne, inwestycyjne i organizacyjne, a jednocześnie wyrażające ambicję budowy gminy uporządkowanej, odpornej, dostępnej, zielonej i zdolnej do świadomego kształtowania swojej pozycji w metropolii warszawskiej.

2.6.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Gmina Stare Babice, stanowiąca część Obszaru Metropolitalnego Warszawy oraz Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego, zajmuje szczególne miejsce w strukturze przestrzennej zachodniego pasma metropolitalnego. Jej położenie na styku silnie zurbanizowanego obszaru stołecznego oraz terenów o ponadprzeciętnych walorach przyrodniczych, związanych z Puszczą Kampinoską, determinuje wyjątkowy charakter gminy jako obszaru wymagającego świadomego równoważenia presji urbanizacyjnej z ochroną zasobów krajobrazowych, przyrodniczych i żywicielskich.

W ostatnich dekadach Gmina Stare Babice podlegała intensywnym procesom suburbanizacyjnym, które zasadniczo zmieniły jej strukturę funkcjonalną. Obszar o historycznie rolniczym charakterze przekształcił się w atrakcyjną gminę podmiejską, silnie powiązaną z Warszawą w zakresie rynku pracy, usług, edukacji, transportu i codziennych przepływów mieszkańców. Proces ten wzmacnia funkcję mieszkaniową gminy, ale jednocześnie generuje rosnącą presję na infrastrukturę, przestrzeń, usługi publiczne oraz tereny otwarte.

Strategicznym wyzwaniem w perspektywie 2035 roku jest takie kształtowanie systemu osadniczego, aby Gmina Stare Babice nie rozwijała się jako rozproszona i infrastrukturalnie przeciążona strefa mieszkaniowa, lecz jako uporządkowana, policentryczna i samodzielna funkcjonalnie gmina metropolitalna. Oznacza to konieczność wzmacniania hierarchii ośrodków, koncentracji usług w miejscach najlepiej skomunikowanych, racjonalnego rozmieszczania funkcji publicznych oraz powiązania rozwoju zabudowy z realną dostępnością infrastruktury technicznej, społecznej i transportowej.

Jednocześnie obszar gminy pozostaje elementem sochaczewsko-grójeckiego obszaru predysponowanego do pełnienia funkcji żywicielskich o znaczeniu strategicznym w skali województwa. Ten aspekt wymaga szczególnej uwagi w polityce przestrzennej, ponieważ rozwój mieszkaniowy i inwestycyjny powinien być prowadzony w sposób, który nie prowadzi do nieodwracalnej utraty potencjału rolniczego, degradacji terenów otwartych ani osłabienia funkcji przyrodniczo-krajobrazowych.

Układ osadniczy Gminy Stare Babice tworzą 23 miejscowości o zróżnicowanym znaczeniu funkcjonalnym, poziomie wyposażenia w usługi, dostępności komunikacyjnej i intensywności zagospodarowania. Ich hierarchizacja stanowi podstawowe narzędzie porządkowania rozwoju przestrzennego gminy. Pozwala wskazać, które ośrodki powinny koncentrować funkcje publiczne,

społeczne, usługowe i komunikacyjne, a które powinny rozwijać się w sposób bardziej kameralny, z poszanowaniem lokalnej skali, krajobrazu i ograniczeń infrastrukturalnych.

Centralnym ośrodkiem administracyjnym, usługowym i społecznym pozostają Stare Babice. To tutaj powinna koncentrować się zasadnicza część funkcji publicznych o znaczeniu gminnym, w tym administracja, edukacja, kultura, usługi społeczne, oferta obywatelska i przestrzenie integracji mieszkańców. Wzmocnienie roli Starych Babic jako głównego węzła funkcjonalnego powinno sprzyjać budowaniu silnego centrum gminy, zdolnego do obsługi rosnącej populacji i wzmacniania lokalnej tożsamości.

Uzupełniającą rolę w strukturze osadniczej powinny pełnić Zielonki-Parcela oraz Borzęcin Duży jako ośrodki wspomagające. Ich znaczenie polega na przejmowaniu części funkcji obsługowych, rozwijaniu lokalnych centrów usługowych oraz poprawie dostępności usług dla mieszkańców zachodniej i centralnej części gminy. Wzmacnianie tych ośrodków pozwoli ograniczać nadmierną koncentrację funkcji w Starych Babicach, skracać codzienne dystanse do usług oraz budować bardziej zrównoważony, policentryczny model obsługi mieszkańców.

Pozostałe miejscowości powinny pełnić funkcję podstawowych jednostek osadniczych, w których dominująca funkcja mieszkaniowa jest uzupełniana przez usługi lokalne, drobną przedsiębiorczość, funkcje rekreacyjne oraz infrastrukturę społeczną odpowiadającą skali danej miejscowości. Ich rozwój powinien być prowadzony w sposób kontrolowany, z zachowaniem lokalnego charakteru, dostępności terenów zieleni, bezpieczeństwa komunikacyjnego oraz możliwości racjonalnej obsługi infrastrukturą techniczną.

W perspektywie strategicznej hierarchia osadnicza powinna stać się narzędziem przeciwdziałania rozpraszaniu zabudowy, ograniczania kosztów chaotycznej urbanizacji oraz wzmacniania jakości przestrzeni. Rozwój nowych funkcji mieszkaniowych, usługowych i społecznych powinien być kierowany przede wszystkim do obszarów posiadających odpowiednie powiązania komunikacyjne, dostęp do infrastruktury oraz potencjał do tworzenia lokalnych centrów aktywności.

Tak rozumiany system osadniczy będzie wspierał przejście Gminy Stare Babice od modelu gminy silnie zależnej od Warszawy do modelu gminy bardziej samodzielnej funkcjonalnie, zdolnej do zapewniania

mieszkańcom codziennych usług, miejsc integracji, przestrzeni publicznych i lokalnych możliwości aktywności bez konieczności każdorazowego korzystania z oferty stolicy.

Można przyjąć następujący układ hierarchiczny systemu osadniczego w gminie:

Tabela 7 Układ hierarchiczny systemu osadniczego Gminy Stare Babice na podstawie obwiązujących planów miejscowych

Miejscowość	Ranga miejscowości	Wiodące funkcje miejscowości
Stare Babice	ośrodek główny	mieszkaniowa, administracyjna, usługowa, oświatowa, rekreacyjna, produkcyjna
Borzęcin Duży	ośrodek wspomagający	mieszkaniowa, usługowa, oświatowa, kulturowa, rekreacyjna, rolnicza, leśna, obronna (jednostka wojskowa)
Zielonki - Parcela	ośrodek wspomagający	mieszkaniowa, usługowa, oświatowa, kulturowa, rekreacyjna, rolnicza
Klaudyn	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, usługowa, produkcyjna, rekreacyjna, rolnicza, leśna, przyrodnicza
Borzęcin Mały	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, usługowa, produkcyjna, rolnicza
Blizne Łaszczyńskiego	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, usługowa, produkcyjna
Babice Nowe	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, usługowa, rolnicza
Mariew	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, rolnicza, leśna
Lipków	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, rolnicza, rekreacyjna, leśna, przyrodnicza (korytarz ekologiczny)
Topolin	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, rolnicza
Stanisławów	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, rolnicza, leśna, przyrodnicza (korytarz ekologiczny)
Lubiczów	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, usługowa, rolnicza
Latchorzew	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, usługowa, rolnicza, leśna
Koczargi Stare	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, oświatowa, rolnicza
Blizne Jasińskiego	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, usługowa, oświatowa, rekreacyjna
Kwirynów	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, rekreacyjna
Zielonki - Wieś	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, rolnicza
Wojcieszyn	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, rolnicza
Koczargi Nowe	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, usługowa, produkcyjna, rolnicza
Wierzbin	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, rolnicza
Janów	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, rolnicza, leśna, przyrodnicza (korytarz ekologiczny)
Zalesie	ośrodek podstawowy	mieszkaniowa, rolnicza
Buda	ośrodek podstawowy	leśna (z istniejącą zabudową mieszkaniową)

Struktura funkcjonalno-przestrzenna

Docelowa struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy Stare Babice opiera się na układzie trzech równoległych pasm rozwojowych, które porządkują logikę zagospodarowania gminy, wyznaczają kierunki koncentracji funkcji oraz wskazują obszary wymagające szczególnej ochrony, kontroli lub przekształceń. Układ ten powinien stanowić podstawowe narzędzie prowadzenia polityki przestrzennej w perspektywie 2035 roku, umożliwiające równoważenie presji urbanizacyjnej, potrzeb mieszkaniowych, rozwoju infrastruktury oraz ochrony zasobów przyrodniczo-krajobrazowych.

Trójpasmowa struktura przestrzenna pozwala różnicować intensywność i charakter rozwoju w zależności od uwarunkowań lokalnych. Jej celem nie jest równomierne rozpraszanie funkcji na całym obszarze gminy, lecz świadome kierowanie rozwoju tam, gdzie istnieją ku temu najlepsze warunki komunikacyjne, infrastrukturalne i funkcjonalne, przy jednoczesnym ograniczaniu presji na obszary o najwyższej wartości przyrodniczej, krajobrazowej i retencyjnej.

Pasmo północne obejmuje tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie Kampinoskiego Parku Narodowego. Jest to obszar o szczególnej wrażliwości środowiskowej i krajobrazowej, w którym rozwój przestrzenny powinien być podporządkowany ochronie zasobów przyrodniczych, ograniczaniu antropopresji oraz zachowaniu funkcji buforowych wobec obszarów chronionych. Charakterystyczna dla tego pasma zabudowa mieszkaniowa o układzie liniowym, rozwijająca się wzdłuż istniejących ciągów komunikacyjnych, powinna być stabilizowana i porządkowana, bez dalszego niekontrolowanego rozpraszania.

Strategiczną funkcją pasma północnego jest ochrona przyrodniczo-krajobrazowej tożsamości gminy oraz wzmacnianie jej roli jako zielonego zaplecza metropolii warszawskiej. Tereny rolne, otwarte, leśne i półnaturalne powinny pełnić funkcje ekologiczne, retencyjne, krajobrazowe, rekreacyjne i edukacyjne. Dopuszczalne kierunki zagospodarowania powinny koncentrować się na funkcjach nieuciążliwych, o niskiej presji środowiskowej, takich jak rekreacja, edukacja przyrodnicza, turystyka piesza i rowerowa, agroturystyka czy ekologiczne formy użytkowania terenów.

Pasmo środkowe stanowi główny kręgosłup funkcjonalny gminy, koncentrujący podstawowe funkcje osadnicze, usługowe, administracyjne, społeczne i komunikacyjne. Ukształtowane wzdłuż drogi wojewódzkiej ul. Warszawskiej powinno pełnić rolę najważniejszej osi integrującej strukturę przestrzenną Gminy Stare Babice. W jego obrębie zlokalizowany jest główny ośrodek gminny Stare Babice oraz ośrodek wspomagający Borzęcin Duży, które powinny przejmować zasadniczą część funkcji publicznych i usługowych, wzmacniając policentryczny model obsługi mieszkańców.

W paśmie środkowym należy koncentrować rozwój usług publicznych, lokalnych centrów aktywności, przestrzeni integracji społecznej, infrastruktury technicznej i społecznej oraz powiązań komunikacyjnych. Szczególne znaczenie ma wzmacnianie jakości przestrzeni centralnych, w tym rynku w Starych Babicach oraz placu w Kwirynowie, jako miejsc budowania lokalnej tożsamości, codziennych kontaktów społecznych i aktywności wspólnotowej.

Obszary zurbanizowane w paśmie środkowym powinny być rozwijane w sposób uporządkowany, z dominacją zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, usług lokalnych, zieleni urządzonej, przestrzeni rekreacyjnych oraz infrastruktury obsługującej codzienne potrzeby mieszkańców. Tereny już zainwestowane i przewidziane do przekształceń powinny być zagospodarowywane w oparciu o zasadę efektywnego wykorzystania istniejącej infrastruktury, ograniczania chaosu przestrzennego oraz podnoszenia jakości przestrzeni publicznych.

Istniejące zespoły zabudowy wielorodzinnej w paśmie środkowym, m.in. w Borzęcinie Dużym i Zielonkach-Wsi, należy traktować jako element stanu istniejącego, bez zakładania dalszej ekspansji tej formy zabudowy w tej części gminy. Przyjęta polityka przestrzenna powinna jednoznacznie kierować nowe formy intensywniejszej zabudowy mieszkaniowej wyłącznie do obszarów położonych za trasą S8, w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy, gdzie występują silniejsze powiązania funkcjonalne ze stolicą oraz większa zdolność do obsługi intensywniejszego zagospodarowania.

Pasmo południowe jest obszarem przejściowym, w którym historyczna funkcja rolnicza stopniowo traci dominujące znaczenie, jednak nadal kształtuje krajobraz, strukturę własnościową i tożsamość przestrzenną tej części gminy. Z uwagi na fakt, że znaczna część właścicieli gruntów rolnych nie prowadzi już działalności rolniczej, pasmo to wymaga świadomego przeprofilowania funkcji, bez dopuszczania do chaotycznej i przypadkowej urbanizacji.

Strategicznym kierunkiem dla pasma południowego jest kontrolowane przekształcanie terenów w kierunku funkcji mieszkaniowej, usługowej, rekreacyjnej i nieuciążliwej działalności gospodarczej, przy zachowaniu otwartego charakteru krajobrazu, lokalnej skali zabudowy oraz potencjału retencyjnego i przyrodniczego. W zachodniej części pasma preferowany powinien być rozwój zabudowy jednorodzinnej o umiarkowanej intensywności, powiązany z dostępnością infrastruktury i usług, natomiast tam, gdzie rolnictwo nadal faktycznie funkcjonuje, należy wspierać jego restrukturyzację w kierunku form ekologicznych, lokalnych i komplementarnych wobec zielonej marki gminy.

Pasmo południowe powinno pełnić rolę przestrzeni kontrolowanej transformacji — obszaru, w którym gmina może odpowiadać na potrzeby rozwojowe bez powielania błędów niekontrolowanej suburbanizacji. Kluczowe będzie powiązanie nowych funkcji z układem komunikacyjnym, infrastrukturą

techniczną, retencją, zielenią oraz usługami podstawowymi, tak aby rozwój tego obszaru wzmacniał spójność gminy, a nie generował kolejne koszty infrastrukturalne i konflikty przestrzenne.

Wschodnia część gminy, ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo Warszawy oraz silne powiązania funkcjonalne ze stolicą, stanowi obszar największej presji urbanizacyjnej i inwestycyjnej. Rozwój zabudowy przyjmuje tu formę zespołów mieszkaniowych wypełniających przestrzenie pomiędzy istniejącymi ciągami komunikacyjnymi. Obszar ten posiada predyspozycje do bardziej intensywnego zagospodarowania, jednak wyłącznie pod warunkiem zapewnienia odpowiedniej obsługi komunikacyjnej, infrastrukturalnej, społecznej i środowiskowej.

Planuje się rozwój zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej w obrębie każdego z pasm struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy. Z kolei nowa zabudowa wielorodzinna powinna być lokalizowana wyłącznie na obszarach położonych za trasą S8, w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy. Takie rozwiązanie pozwala koncentrować intensywniejsze formy zabudowy tam, gdzie są one najbardziej uzasadnione funkcjonalnie, a jednocześnie chronić pozostałe części gminy przed utratą lokalnej skali, nadmiernym zagęszczeniem, przeciążeniem infrastruktury oraz degradacją walorów krajobrazowych.

W perspektywie 2035 roku trójpasmowa struktura funkcjonalno-przestrzenna powinna stać się podstawą konsekwentnego zarządzania rozwojem Gminy Stare Babice. Jej wdrażanie pozwoli ograniczać rozlewanie się zabudowy, racjonalizować koszty infrastrukturalne, wzmacniać lokalne centra usługowe, chronić zasoby przyrodnicze oraz kierować intensywniejszy rozwój do obszarów najlepiej do tego przygotowanych.

Tak ukształtowany model przestrzenny umożliwi Gminie Stare Babice przejście od presji urbanizacyjnej do świadomego sterowania rozwojem. Jego zasadniczym celem jest budowa gminy uporządkowanej, funkcjonalnej, zielonej i odpornej — zdolnej do wykorzystania potencjału metropolitalnego położenia bez utraty walorów przyrodniczych, krajobrazowych i społecznych, które stanowią o jej najważniejszej przewadze rozwojowej.

Zabudowa i kierunki rozwoju

Gmina Stare Babice pełni zróżnicowane funkcje przestrzenne, obejmujące funkcje mieszkaniowe, usługowe, produkcyjne, rekreacyjne i rolnicze. Dominującą formą zagospodarowania pozostaje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, która kształtuje podstawowy charakter osadniczy gminy i stanowi jeden z elementów jej atrakcyjności jako miejsca zamieszkania w strefie metropolitalnej Warszawy. Uzupełniają ją zabudowa mieszkaniowa o charakterze wiejskim oraz istniejące zespoły zabudowy wielorodzinnej, zlokalizowane m.in. w Zielonkach-Wsi, Borzęcinie Dużym, Latchorzewie i Bliznem Łaszczyńskiego.

Kierunki rozwoju przestrzennego gminy zakładają kontrolowany, harmonijny i selektywny rozwój funkcji mieszkaniowej, usługowej, rekreacyjnej oraz produkcyjnej. Rozwój ten powinien być powiązany z realną dostępnością infrastruktury technicznej, komunikacyjnej i społecznej, a jednocześnie podporządkowany ochronie ładu przestrzennego, lokalnej skali zabudowy, walorów krajobrazowych oraz powierzchni biologicznie czynnych. Celem polityki przestrzennej nie jest maksymalizacja intensywności zabudowy, lecz takie kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej, które wzmacnia jakość życia mieszkańców i ogranicza koszty niekontrolowanej suburbanizacji.

W zachodniej części gminy, charakteryzującej się zachowanym krajobrazem wiejskim i podmiejskim, niższą intensywnością zagospodarowania oraz wysokimi walorami przyrodniczo-krajobrazowymi, preferowanym kierunkiem pozostaje rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Powinien on następować z zachowaniem umiarkowanej intensywności, poszanowaniem lokalnego charakteru miejscowości oraz ograniczeniem presji inwestycyjnej na tereny cenne przyrodniczo, otwarte i pełniące funkcje retencyjne. Szczególne znaczenie ma ochrona terenów zieleni, korytarzy ekologicznych oraz krajobrazu, które stanowią o przewadze rozwojowej tej części gminy.

We wschodniej części gminy, obejmującej obszary położone za trasą S8, w bezpośrednim sąsiedztwie m.st. Warszawy oraz rozwijającej się struktury funkcjonalno-przestrzennej Dzielnicy Bemowo, dopuszcza się koncentrację bardziej intensywnych form zagospodarowania, w tym zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz usługowej. Kierunek ten wynika z silnych powiązań funkcjonalnych z Warszawą, większej dostępności komunikacyjnej, potencjału obsługi transportem publicznym oraz możliwości wykorzystania przyszłych powiązań z II linią metra i układem drogowym stolicy.

Koncentracja zabudowy wielorodzinnej w obszarach położonych za trasą S8 pozwala racjonalnie ukierunkować presję inwestycyjną, zachowując jednocześnie bardziej kameralny, jednorodzinny i przyrodniczy charakter pozostałych części gminy. Takie podejście sprzyja spójności architektonicznej i funkcjonalnej z terenami Warszawy, ogranicza rozpraszanie intensywnej zabudowy oraz umożliwia lepsze powiązanie rozwoju mieszkaniowego z infrastrukturą komunikacyjną i usługową.

Istotnym kierunkiem polityki przestrzennej jest również kształtowanie lokalnych centrów usługowych, które powinny pełnić funkcję miejsc codziennej obsługi mieszkańców, integracji społecznej i aktywności lokalnej. Centra te powinny rozwijać się w powiązaniu z głównymi ośrodkami osadniczymi, przystankami transportu publicznego, infrastrukturą pieszą i rowerową oraz przestrzeniami publicznymi. Ich rola polega na skracaniu dystansów do podstawowych usług, wzmacnianiu samodzielności funkcjonalnej gminy oraz budowaniu lokalnych punktów tożsamości i życia społecznego.

W perspektywie 2035 roku rozwój zabudowy w Gminie Stare Babice powinien być prowadzony w sposób zróżnicowany przestrzennie: bardziej intensywny w obszarach najlepiej powiązanych z Warszawą i przygotowanych infrastrukturalnie, a bardziej zachowawczy i ochronny w częściach o wysokiej wartości przyrodniczej, krajobrazowej i rolniczej. Taki model pozwoli pogodzić potrzeby rozwojowe z ochroną unikalnego charakteru gminy, wzmacniając jej pozycję jako nowoczesnej, zielonej i dobrze zarządzanej gminy metropolitalnej.

Funkcje gospodarcze

Funkcje gospodarcze Gminy Stare Babice koncentrują się przede wszystkim w układzie osadniczym i komunikacyjnym, który zapewnia najlepszą dostępność do usług, administracji, transportu oraz rynku warszawskiego. Głównym centrum usług publicznych i komercyjnych pozostają Stare Babice, gdzie zlokalizowane są kluczowe instytucje obsługi mieszkańców, w tym Urząd Gminy, komisariat policji, poczta, bank oraz ośrodek zdrowia. Koncentracja tych funkcji wzmacnia rolę Starych Babic jako podstawowego ośrodka administracyjno-usługowego i społecznego gminy.

Istotną rolę w strukturze obsługi lokalnej pełnią również Zielonki-Parcela oraz Borzęcin Duży jako ośrodki wspomagające. Ich funkcją jest uzupełnianie oferty ośrodka głównego oraz zapewnianie dostępu do usług podstawowych w skali lokalnej. Szczególne znaczenie ma Borzęcin Duży, obsługujący przede wszystkim zachodnią część gminy, co pozwala skracać codzienne dystanse do usług i wzmacniać bardziej policentryczny model funkcjonowania Gminy Stare Babice.

Obszary o charakterze usługowym, produkcyjnym i składowym rozwijają się głównie wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 580 oraz w miejscowościach Blizne, co wynika z bezpośredniego oddziaływania Warszawy, dostępności komunikacyjnej oraz powiązań z rynkiem metropolitalnym. Zespoły zabudowy usługowo-produkcyjnej występują również w Borzęcinie Małym, Borzęcinie Dużym, Klaudynie oraz w rejonie oczyszczalni ścieków w Starych Babicach. Dodatkowy potencjał dla rozwoju aktywności gospodarczej stanowią tereny zlokalizowane wzdłuż drogi ekspresowej S8.

W perspektywie 2035 roku rozwój funkcji gospodarczych powinien mieć charakter selektywny, uporządkowany i zgodny z mieszkaniowo-przyrodniczym profilem gminy. Oznacza to koncentrację działalności gospodarczej w obszarach najlepiej skomunikowanych i przygotowanych infrastrukturalnie, przy jednoczesnym ograniczaniu funkcji uciążliwych, konfliktogennych oraz negatywnie oddziałujących na jakość życia mieszkańców i środowisko.

Preferowanym kierunkiem powinien być rozwój usług lokalnych i ponadlokalnych, działalności profesjonalnych, sektora zdrowia, rehabilitacji, opieki, edukacji, usług czasu wolnego, działalności kreatywnych, turystycznych, rekreacyjnych oraz nieuciążliwych form produkcji i logistyki. Taki profil

gospodarczy pozwoli wzmacniać lokalny rynek pracy, zwiększać samodzielność funkcjonalną gminy oraz wykorzystywać potencjał położenia w metropolii warszawskiej bez naruszania ładu przestrzennego i walorów środowiskowych.

Kluczowym zadaniem polityki przestrzennej będzie dalsze porządkowanie stref aktywności gospodarczej, poprawa ich obsługi komunikacyjnej i infrastrukturalnej oraz zapewnienie właściwych relacji z terenami mieszkaniowymi, przyrodniczymi i rekreacyjnymi. Rozwój gospodarczy powinien być prowadzony w sposób, który wzmacnia konkurencyjność gminy, ale nie prowadzi do utraty jej podstawowych przewag: wysokiej jakości życia, dobrego środowiska, dostępności usług i kameralnego charakteru przestrzeni.

Dziedzictwo kulturowe i ochrona zabytków

Dziedzictwo kulturowe Gminy Stare Babice stanowi istotny element jej tożsamości lokalnej, atrakcyjności osiedleńczej oraz potencjału edukacyjnego, turystycznego i społecznego. Polityka przestrzenna gminy zakłada ochronę wartości historyczno-kulturowych, krajobrazowych i architektonicznych, traktując je nie tylko jako zasób wymagający zachowania, lecz także jako czynnik budujący rozpoznawalność i spójność lokalnej wspólnoty.

Szczególne znaczenie ma ochrona obiektów zabytkowych, historycznych układów przestrzennych, miejsc pamięci oraz tradycyjnych form krajobrazu kulturowego. Działania w tym zakresie powinny obejmować wspieranie prac konserwatorskich, restauratorskich i remontowych przy obiektach zabytkowych, ochronę historycznych dominant przestrzennych, zachowanie lokalnych form architektonicznych oraz przeciwdziałanie degradacji tradycyjnego krajobrazu wiejskiego i podmiejskiego.

Do najważniejszych zasobów dziedzictwa kulturowego gminy należą m.in. obiekty sakralne, zespoły dworsko-parkowe, cmentarze, kapliczki, miejsca pamięci oraz układy ruralistyczne zachowujące historyczną strukturę przestrzenną miejscowości. Szczególną rangę posiada Lipków, obszar o wyjątkowym znaczeniu historycznym i kulturowym, związany zarówno z dziedzictwem dworskim i sakralnym, jak i z tradycją sienkiewiczowską. Zachowany zespół dworsko-parkowy z dworem Paschalisa, kościół pw. św. Rocha, park krajobrazowy, cmentarz przykościelny, kapliczka oraz miejsca pamięci tworzą ważny zespół dziedzictwa, który może pełnić funkcję jednego z kluczowych punktów narracji historycznej i promocyjnej gminy.

W perspektywie strategicznej dziedzictwo kulturowe powinno być wykorzystywane jako narzędzie wzmacniania lokalnej tożsamości, edukacji historycznej, integracji mieszkańców oraz budowania oferty turystycznej i rekreacyjnej. Dotyczy to w szczególności miejsc o silnym potencjale symbolicznym, takich

jak Lipków, Stare Babice, układy wiejskie o zachowanych wartościach przestrzennych oraz obiekty związane z historią regionu. Odpowiednio prowadzona ochrona i ekspozycja tych zasobów może wspierać tworzenie spójnej opowieści o gminie jako miejscu zakorzenionym historycznie, a jednocześnie nowoczesnym i świadomie zarządzającym swoim dziedzictwem.

Ważnym kierunkiem polityki przestrzennej powinno być obejmowanie ochroną prawną najbardziej wartościowych układów ruralistycznych, czyli historycznych wiejskich układów przestrzennych, które zachowały czytelną strukturę osadniczą, relacje z krajobrazem oraz lokalny charakter zabudowy. Ochrona ta powinna obejmować nie tylko pojedyncze obiekty, lecz także ich otoczenie, ekspozycję widokową, powiązania przestrzenne oraz kontekst krajobrazowy.

Opieka nad zabytkami i krajobrazem kulturowym powinna być traktowana jako element polityki rozwoju, a nie wyłącznie jako obowiązek konserwatorski. Zachowanie, odnowa i odpowiednie wykorzystanie dziedzictwa mogą wzmacniać atrakcyjność gminy, rozwijać lokalną ofertę edukacyjną i turystyczną, budować dumę mieszkańców oraz przeciwdziałać utracie tożsamości w warunkach intensywnej suburbanizacji. Z tego względu inwestycje związane z ochroną zabytków, miejsc pamięci i krajobrazu kulturowego powinny być ujmowane jako działania celu publicznego o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym, komplementarne wobec polityki przestrzennej, społecznej, kulturalnej i promocyjnej Gminy Stare Babice.

Tereny zamknięte

Na obszarze Gminy Stare Babice znajdują się tereny zamknięte, przeznaczone na cele obronności i bezpieczeństwa państwa. Obejmują one m.in. kompleksy wojskowe zlokalizowane w Borzęcinie Dużym i Mariewie wraz z przylegającymi strefami ochronnymi. Ze względu na swoją funkcję tereny te podlegają szczególnym zasadom zagospodarowania oraz ograniczeniom wynikającym z przepisów odrębnych.

W polityce przestrzennej gminy obszary te powinny być traktowane jako element struktury funkcjonalno-przestrzennej o szczególnym znaczeniu, którego zagospodarowanie wymaga uwzględnienia wymogów bezpieczeństwa państwa, ograniczeń dostępności oraz potencjalnych oddziaływań na sąsiednie tereny. Istotne jest zapewnienie właściwych relacji przestrzennych pomiędzy terenami zamkniętymi a otaczającą zabudową mieszkaniową, terenami rolnymi, przyrodniczymi i układem komunikacyjnym.

Dalsze planowanie przestrzenne w sąsiedztwie tych obszarów powinno uwzględniać obowiązujące strefy ochronne, ograniczenia inwestycyjne oraz konieczność minimalizowania potencjalnych konfliktów funkcjonalnych. Szczególne znaczenie ma niedopuszczanie do lokalizacji funkcji wrażliwych lub kolizyjnych w sposób mogący ograniczać prawidłowe funkcjonowanie terenów przeznaczonych na

cele obronności i bezpieczeństwa państwa albo obniżać komfort i bezpieczeństwo użytkowników terenów sąsiednich.

W perspektywie strategicznej tereny zamknięte powinny być ujmowane jako trwałe uwarunkowanie polityki przestrzennej Gminy Stare Babice, wymagające koordynacji działań planistycznych z właściwymi organami oraz zachowania czytelnych zasad zagospodarowania w ich otoczeniu.

2.6.2. Główne korytarze i elementy sieci transportowych

System transportowy Gminy Stare Babice opiera się przede wszystkim na komunikacji drogowej, która zapewnia powiązania wewnętrzne pomiędzy miejscowościami gminy oraz połączenia z Warszawą, sąsiednimi gminami i układem transportowym metropolii warszawskiej. Ze względu na położenie gminy w bezpośrednim sąsiedztwie stolicy, system transportowy pełni funkcję nie tylko lokalną, lecz także ponadlokalną obsługując codzienne dojazdy mieszkańców, ruch tranzytowy, dostęp do usług metropolitalnych oraz powiązania gospodarcze.

W perspektywie 2035 roku kluczowym wyzwaniem pozostaje zwiększenie sprawności, bezpieczeństwa i odporności układu transportowego przy jednoczesnym ograniczaniu nadmiernej zależności od samochodu. Rozwój sieci drogowej powinien być powiązany z poprawą transportu zbiorowego, rozwojem infrastruktury pieszej i rowerowej, tworzeniem węzłów przesiadkowych oraz lepszą integracją z systemem komunikacyjnym Warszawy.

Transport drogowy

Układ drogowy Gminy Stare Babice jest silnie zintegrowany z siecią transportową metropolii warszawskiej. Jego podstawę tworzą korytarze transportowe o znaczeniu ponadlokalnym, które determinują dostępność komunikacyjną gminy, jej atrakcyjność osiedleńczą i inwestycyjną, a jednocześnie generują presję związaną z natężeniem ruchu, hałasem, emisjami oraz obciążeniem infrastruktury lokalnej.

Do najważniejszych korytarzy transportowych o znaczeniu ponadlokalnym należą:

- **droga ekspresowa S8**, przebiegająca przez południowo-wschodnią część gminy, stanowiąca jeden z kluczowych elementów powiązań z Warszawą, krajową siecią dróg oraz układem międzynarodowym. Dostęp do trasy zapewniają węzły „Warszawska” i „Lazurowa”, zlokalizowane w rejonie Bemowa;
- **droga wojewódzka nr 580**, przebiegająca jako ul. Warszawska, stanowiąca główną oś komunikacyjną i funkcjonalną gminy. Łączy Gminę Stare Babice z Warszawą, Lesznem,

Kampinosem i Sochaczewem, a jednocześnie obsługuje najważniejsze pasmo osadniczo-usługowe gminy;

- **droga wojewódzka nr 718**, przebiegająca jako ul. Sobieskiego, zapewniająca powiązania z Pruszkowem, Ożarowem Mazowieckim oraz południową częścią układu metropolitalnego;
- **droga wojewódzka nr 898**, przebiegająca jako ul. Sikorskiego, łącząca gminę z Izabelinem oraz warszawską dzielnicą Bielany.

Sieć dróg powiatowych i gminnych uzupełnia układ ponadlokalny, zapewniając obsługę poszczególnych miejscowości, powiązania wewnętrzne oraz dostęp do terenów mieszkaniowych, usługowych, rekreacyjnych i rolniczych. Jej dalszy rozwój powinien koncentrować się nie tylko na zwiększaniu przepustowości, lecz także na poprawie bezpieczeństwa, dostępności pieszej i rowerowej, jakości przestrzeni publicznych oraz ograniczaniu konfliktów między ruchem lokalnym i tranzytowym.

Wśród inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym istotne znaczenie mają przedsięwzięcia służące rozbudowie i usprawnieniu układu drogowego, w tym:

- budowa drogi regionalnej „Warszawska bis" w południowej części gminy, której celem jest odciążenie drogi wojewódzkiej nr 580 oraz poprawa płynności ruchu na głównej osi komunikacyjnej gminy;
- realizacja trasy „Paszkowianka", stanowiącej kontynuację drogi wojewódzkiej nr 721, wynikającej z ustaleń Planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego i mającej znaczenie dla powiązań południowej części obszaru metropolitalnego;
- rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 718 na odcinku od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 580 w Borzęcinie Dużym do węzła autostrady A2 „Pruszków".

Uzupełnieniem inwestycji ponadlokalnych powinna być rozbudowa lokalnego układu drogowego, w tym budowa ul. Lwowskiej, która może zapewnić alternatywne wobec drogi wojewódzkiej nr 580 połączenie zachodniej części gminy z Warszawą. Działanie to ma znaczenie strategiczne, ponieważ może przyczynić się do poprawy dostępności komunikacyjnej, rozproszenia ruchu oraz ograniczenia przeciążeń na głównych korytarzach transportowych.

Postulat budowy drogi „Warszawska BIS" (DW580 BIS), wraz z jej powiązaniem z obwodnicą Błonia, został uwzględniony w pracach nad Strategią rozwoju obszaru otoczenia CPK do roku 2044. W raporcie z opiniowania projektu tego dokumentu wskazano, że postulat ujęto w części opisowej i graficznej odpowiednio do stopnia zaawansowania prac, natomiast dalsze analizy dotyczące DW580 BIS powiązano z opracowaniem masterplanu rozwoju sieci drogowej dla całego obszaru otoczenia CPK.

Stanowi to przesłankę do uwzględniania tego połączenia w długofalowej polityce przestrzennej i transportowej Gminy Stare Babice oraz do współpracy z właściwymi samorządami i instytucjami przy doprecyzowaniu jego przebiegu, parametrów i powiązań z lokalnym układem komunikacyjnym.Rozwój infrastruktury drogowej powinien być prowadzony w sposób zintegrowany z polityką przestrzenną gminy. Nowe inwestycje komunikacyjne nie mogą wyłącznie zwiększać dostępności terenów pod zabudowę, lecz powinny przede wszystkim porządkować układ funkcjonalny, poprawiać bezpieczeństwo, wspierać transport zbiorowy i ograniczać uciążliwości dla mieszkańców.

Transport kolejowy i publiczny

Na terenie Gminy Stare Babice nie funkcjonuje linia kolejowa obsługująca regularny ruch pasażerski lub towarowy. Przez wschodnią część gminy przebiega jedynie jednotorowa bocznica kolejowa łącząca stację Warszawa Jelonki z hutą, która nie pełni obecnie roli w systemie obsługi komunikacyjnej gminy. Najbliższa czynna linia kolejowa przebiega na trasie Warszawa – Błonie – Sochaczew, zapewniając obsługę pasażerską poza granicami gminy.

Brak bezpośredniego dostępu do kolei powoduje, że podstawowym środkiem transportu zbiorowego pozostaje komunikacja autobusowa. Jej rola jest szczególnie istotna w kontekście codziennych dojazdów mieszkańców do Warszawy, szkół, miejsc pracy, usług publicznych oraz węzłów przesiadkowych. W perspektywie strategicznej rozwój transportu publicznego powinien koncentrować się na zwiększaniu częstotliwości kursów, skracaniu czasu przejazdu, poprawie komfortu podróży oraz lepszym powiązaniu linii lokalnych z systemem komunikacji warszawskiej.

Szczególną szansą rozwojową jest bliskość II linii warszawskiego metra oraz planowanych i funkcjonujących węzłów transportowych w dzielnicy Bemowo. Dostępność metra w sąsiedztwie granic gminy może znacząco poprawić powiązania Gminy Stare Babice z Warszawą, pod warunkiem stworzenia sprawnego systemu dowozowego, obejmującego komunikację autobusową, infrastrukturę rowerową, ciągi piesze oraz parkingi typu Park&Ride i Bike&Ride.

W dłuższej perspektywie strategicznym kierunkiem powinno być budowanie zintegrowanego systemu mobilności lokalnej, w którym transport autobusowy, infrastruktura rowerowa, dojścia piesze, układ parkingów i powiązania z metrem tworzą spójną alternatywę dla codziennego korzystania z samochodu. Tylko takie podejście pozwoli ograniczać przeciążenie dróg, poprawiać dostępność komunikacyjną, zmniejszać emisję i hałas oraz wzmacniać jakość życia mieszkańców.

System transportowy Gminy Stare Babice powinien być zatem rozwijany nie jako suma odrębnych inwestycji drogowych, lecz jako zintegrowany mechanizm obsługi gminy metropolitalnej, zapewniający

sprawne powiązania z Warszawą, bezpieczne przemieszczanie się wewnątrz gminy, dostępność usług oraz równoważenie potrzeb mobilności z ochroną jakości przestrzeni i środowiska.

2.6.3. Główne elementy infrastruktury społecznej

Infrastruktura społeczna Gminy Stare Babice stanowi jeden z kluczowych komponentów jakości życia mieszkańców oraz podstawowy warunek utrzymania atrakcyjności osiedleńczej gminy w perspektywie 2035 roku. Jej **rozwój powinien odpowiadać na dynamiczny wzrost liczby mieszkańców, zmieniającą się strukturę demograficzną, rosnące oczekiwania wobec standardu usług publicznych oraz stopniową transformację gminy z obszaru wiejskiego w nowoczesną gminę metropolitalną o silnych funkcjach mieszkaniowych, społecznych, edukacyjnych, zdrowotnych, kulturalnych i rekreacyjnych**.

W warunkach intensywnej suburbanizacji infrastruktura społeczna nie może być traktowana wyłącznie jako zaplecze obsługi mieszkańców, lecz jako narzędzie budowania spójności lokalnej, przeciwdziałania wykluczeniu, wzmacniania kapitału społecznego oraz tworzenia samodzielności funkcjonalnej gminy. Szczególnego znaczenia nabiera więc jej dostępność przestrzenna, elastyczność funkcjonalna oraz zdolność do adaptacji wobec przyszłych potrzeb mieszkańców.

Placówki edukacyjne i opiekuńcze

Sieć edukacyjna i opiekuńcza Gminy Stare Babice obejmuje placówki publiczne i niepubliczne, które tworzą podstawę lokalnego systemu wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży. Obecnie na terenie gminy, zgodnie z danymi Urzędu Gminy funkcjonują:

- cztery publiczne szkoły podstawowe: w Starych Babicach, Borzęcinie Dużym, Koczargach Starych i Zielonkach-Parceli,
- pięć niepublicznych szkół podstawowych.

System wychowania przedszkolnego tworzą cztery przedszkola publiczne oraz trzynaście przedszkoli niepublicznych.

W perspektywie 2035 roku kluczowym wyzwaniem będzie zapewnienie takiej dostępności edukacji i opieki, która odpowiadać będzie rzeczywistej, a nie wyłącznie formalnie ewidencjonowanej liczbie mieszkańców. Dynamiczny napływ nowych rodzin, zmienność prognoz demograficznych oraz przestrzenne zróżnicowanie rozwoju osadniczego wymagają stałego monitorowania potrzeb edukacyjnych, elastycznego planowania pojemności placówek oraz rozwoju infrastruktury w powiązaniu z kierunkami zabudowy mieszkaniowej.

Istotnym kierunkiem rozwoju jest również wzmacnianie jakości i nowoczesności oferty edukacyjnej. W planach rozwojowych gminy przewiduje się utworzenie przestrzeni dedykowanej edukacji dzieci

i młodzieży w zakresie nauk ścisłych i humanistycznych, z wykorzystaniem historycznego dziedzictwa Radiostacji Babice. Przedsięwzięcie to może stać się ważnym projektem łączącym edukację, naukę, historię, lokalną tożsamość i kompetencje przyszłości, wzmacniając pozycję gminy jako miejsca inwestującego w rozwój młodego pokolenia.

Kultura i działalność społeczna

Centralnym punktem administracyjnym gminy pozostaje Urząd Gminy zlokalizowany w Starych Babicach. W wymiarze funkcjonalno-przestrzennym pełni on rolę jednego z głównych elementów lokalnego centrum usług publicznych, skupiającego obsługę administracyjną mieszkańców oraz koordynację procesów rozwojowych gminy.

Działalność kulturalna koncentruje się wokół Domu Kultury Stare Babice, który pełni istotną funkcję w zakresie animacji społecznej, edukacji kulturalnej, integracji mieszkańców oraz wzmacniania lokalnej tożsamości. Ofertę czytelniczą i edukacyjną zapewnia Gminna Biblioteka Publiczna wraz z punktami bibliotecznymi, stanowiącymi ważny element dostępności kultury i wiedzy na poziomie lokalnym.

W perspektywie strategicznej infrastruktura kultury powinna pełnić funkcję nie tylko usługową, lecz także wspólnototwórczą. Jej zadaniem jest integrowanie mieszkańców różnych miejscowości, grup wiekowych i środowisk, w tym nowych rezydentów, którzy dopiero budują więź z gminą. Rozwój oferty kulturalnej, edukacyjnej i obywatelskiej powinien wspierać aktywność społeczną, partycypację, współpracę międzypokoleniową oraz dumę z lokalnego dziedzictwa.

W zakresie wsparcia społecznego kluczową rolę pełni Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, odpowiedzialny za realizację zadań z obszaru pomocy społecznej, wsparcia rodzin, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Ważnym elementem systemu jest również Centrum Dojrzałego Człowieka w Borzęcinie Dużym, pełniące funkcję miejsca integracji, aktywizacji i współpracy międzypokoleniowej.

Wobec zmian demograficznych, w tym stopniowego starzenia się społeczności lokalnej, infrastruktura społeczna powinna być rozwijana w kierunku usług środowiskowych, opiekuńczych, aktywizacyjnych i wytchnieniowych. Szczególne znaczenie będzie miało tworzenie rozwiązań wspierających samodzielność mieszkańców, przeciwdziałających samotności i wykluczeniu oraz umożliwiających jak najdłuższe pozostawanie w miejscu zamieszkania.

Sport i rekreacja

Infrastruktura sportowa i rekreacyjna stanowi ważny element polityki jakości życia, profilaktyki zdrowotnej, integracji społecznej oraz budowania atrakcyjności osiedleńczej gminy. Zarządzanie

tym obszarem realizuje Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji Stare Babice. Baza sportowa gminy obejmuje m.in. nowoczesną halę sportową w Zielonkach-Parceli, boiska piłkarskie i kompleksy sportowe, w tym stadion gminny w Starych Babicach, obiekty w Borzęcinie Dużym i Bliznem Jasińskiego, a także boiska wielofunkcyjne.

Obiekty te służą zarówno lokalnym klubom sportowym, jak i mieszkańcom korzystającym z nich w celach rekreacyjnych, edukacyjnych i integracyjnych. W perspektywie 2035 roku rozwój infrastruktury sportowej powinien odpowiadać na potrzeby różnych grup wiekowych: dzieci, młodzieży, rodzin, seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami i wspierać aktywny, zdrowy styl życia.

W dalszym rozwoju gminy przewiduje się wzmacnianie funkcji rekreacyjno-sportowych i turystycznych, w szczególności w miejscowości Wojcieszyn, z wykorzystaniem walorów przyrodniczo-krajobrazowych tego obszaru. Kierunek ten powinien być powiązany z rozwojem terenów zieleni, tras pieszych i rowerowych, miejsc odpoczynku, aktywności plenerowej oraz infrastruktury rekreacyjnej o niskiej presji środowiskowej.

Ochrona zdrowia i bezpieczeństwo publiczne

Podstawową opiekę medyczną na terenie gminy zapewnia przede wszystkim Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej z siedzibą w Starych Babicach. W warunkach dynamicznego wzrostu liczby mieszkańców oraz rosnącego zapotrzebowania na usługi zdrowotne konieczne będzie dalsze wzmacnianie dostępności lokalnej opieki medycznej, w szczególności podstawowej opieki zdrowotnej, profilaktyki, rehabilitacji oraz usług skierowanych do dzieci, seniorów i osób przewlekle chorych.

W perspektywie rozwoju gminy przewiduje się rozbudowę sieci ośrodków zdrowia, zwłaszcza w Borzęcinie Dużym i Klaudynie. Takie rozwiązanie pozwoli poprawić przestrzenną dostępność świadczeń medycznych, ograniczyć konieczność korzystania z usług poza gminą oraz lepiej dostosować system ochrony zdrowia do rosnącej i przestrzennie zróżnicowanej populacji.

Bezpieczeństwo publiczne, w szczególności przeciwpożarowe i ratownicze, opiera się na działalności jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej rozmieszczonych w kluczowych miejscowościach gminy, m.in. w Starych Babicach, Borzęcinie Dużym i Latchorzewie. Jednostki te pełnią istotną rolę nie tylko w systemie reagowania kryzysowego, lecz także w budowaniu lokalnej odpowiedzialności, aktywności społecznej i gotowości wspólnoty do działania w sytuacjach zagrożenia.

Wobec zmian klimatu, wzrostu liczby mieszkańców oraz rosnącego obciążenia infrastruktury, znaczenie systemu bezpieczeństwa będzie wzrastać. Konieczne będzie dalsze wzmacnianie potencjału organizacyjnego, sprzętowego i lokalizacyjnego służb ratowniczych, a także rozwijanie działań z zakresu profilaktyki, edukacji i odporności społecznej.

Cmentarze

Na terenie Gminy Stare Babice funkcjonują trzy cmentarze parafialne: w Starych Babicach, Borzęcinie Dużym oraz Lipkowie. Dodatkowo zlokalizowany jest cmentarz wojenny z okresu II wojny światowej w Starych Babicach, stanowiący ważny element dziedzictwa historycznego i pamięci lokalnej.

W perspektywie dalszego rozwoju gminy konieczne będzie zabezpieczenie odpowiednich rezerw terenowych pod rozbudowę istniejących cmentarzy lub realizację nowych stref pochówku. Działania te powinny być prowadzone z uwzględnieniem wymogów sanitarnych, środowiskowych, przestrzennych i komunikacyjnych, a także z poszanowaniem krajobrazu kulturowego oraz miejsc pamięci.

Rozwój infrastruktury społecznej w Gminie Stare Babice powinien być prowadzony w sposób zintegrowany z polityką przestrzenną, demograficzną i transportową. Oznacza to konieczność lokalizowania nowych obiektów i usług w miejscach dobrze skomunikowanych, dostępnych pieszo, rowerem i transportem publicznym, a także powiązanych z lokalnymi centrami aktywności. Tylko tak zaplanowana infrastruktura społeczna pozwoli budować gminę samodzielną funkcjonalnie, odporną na zmiany demograficzne i zdolną do zapewniania mieszkańcom wysokiego standardu życia w perspektywie 2035 roku.

2.6.4. Główne elementy infrastruktury technicznej

Gmina Stare Babice charakteryzuje się wysokim poziomem rozwoju podstawowej infrastruktury technicznej, w szczególności w zakresie zaopatrzenia w wodę, odprowadzania ścieków, gazyfikacji oraz dostępu do sieci elektroenergetycznej. Stanowi to istotny potencjał rozwojowy, warunkujący jakość życia mieszkańców, atrakcyjność osiedleńczą oraz możliwość dalszego, uporządkowanego rozwoju przestrzennego. Jednocześnie dynamiczny wzrost liczby mieszkańców, intensyfikacja zabudowy oraz rosnące zapotrzebowanie na usługi komunalne powodują konieczność stałej modernizacji, rozbudowy i zwiększania odporności infrastruktury technicznej.

W perspektywie 2035 roku infrastruktura techniczna powinna być traktowana jako jeden z kluczowych instrumentów zarządzania rozwojem gminy. Jej rozwój nie może ograniczać się do reagowania na już istniejące potrzeby, lecz powinien mieć charakter wyprzedzający, elastyczny i skoordynowany z polityką przestrzenną. Szczególne znaczenie ma zapewnienie, aby nowe tereny inwestycyjne i mieszkaniowe były rozwijane wyłącznie w powiązaniu z realną możliwością obsługi wodociągowej, kanalizacyjnej, energetycznej, gazowej, drogowej i odpadowej.

Zaopatrzenie w wodę

Sieć wodociągowa w Gminie Stare Babice jest bardzo dobrze rozwinięta. W 2023 roku korzystało z niej 98,1% mieszkańców, co potwierdza wysoki poziom wyposażenia gminy w podstawową infrastrukturę komunalną. System zaopatrzenia w wodę opiera się na dwóch stacjach uzdatniania wody: SUW w Borzęcinie Małym oraz SUW w Starych Babicach.

Rozbudowa sieci wodociągowej realizowana jest sukcesywnie, wraz z rozwojem nowych osiedli mieszkaniowych. W perspektywie strategicznej kluczowe będzie jednak nie tylko dalsze zwiększanie zasięgu sieci, lecz także zapewnienie jej wydolności, bezpieczeństwa dostaw oraz odporności na wzrost zapotrzebowania wynikający z rozwoju demograficznego i osiedleńczego. Szczególnego znaczenia nabiera również racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi w kontekście rosnącego zagrożenia suszą, zmian klimatu oraz konieczności ograniczania strat w systemie.

Sieć kanalizacyjna

System kanalizacyjny stanowi jeden z podstawowych elementów infrastruktury warunkującej dalszy rozwój przestrzenny gminy. W 2023 roku z sieci kanalizacyjnej korzystało 81,9% mieszkańców. Wszystkie ścieki z terenu gminy kierowane są do centralnej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków w Starych Babicach, która pełni kluczową rolę w systemie gospodarki ściekowej.

Planowany rozwój systemu kanalizacyjnego powinien koncentrować się na modernizacji i rozbudowie sieci doprowadzającej, zwiększaniu jej niezawodności oraz dostosowywaniu przepustowości do aktualnych i prognozowanych potrzeb. W kontekście rosnącej liczby mieszkańców szczególne znaczenie ma zapewnienie, aby rozwój zabudowy był skoordynowany z możliwościami technicznymi systemu kanalizacyjnego. Jako element ciągu technologicznego oczyszczalni przewiduje się funkcjonowanie biogazowni, co może wzmacniać efektywność energetyczną systemu oraz wpisywać gospodarkę ściekową w szerszy model gospodarki obiegu zamkniętego.

Zaopatrzenie w gaz

Gmina Stare Babice charakteryzuje się wysokim stopniem zgazyfikowania, co stanowi istotny element bezpieczeństwa energetycznego i komfortu życia mieszkańców. Przez wschodnią część gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia DN 500/400, będący fragmentem warszawskiego pierścienia gazowego relacji Rembelszczyzna – Mory – Wola Karczewska.

Gaz do odbiorców indywidualnych dostarczany jest siecią średniego ciśnienia, zasilaną z kilku stacji redukcyjno-pomiarowych zlokalizowanych poza granicami gminy, m.in. w Morach i Ożarowie Mazowieckim. W perspektywie kolejnych lat znaczenie sieci gazowej należy analizować w powiązaniu z transformacją energetyczną, poprawą jakości powietrza, ograniczaniem niskiej emisji oraz stopniowym zwiększaniem udziału odnawialnych źródeł energii w lokalnym miksie energetycznym.

Infrastruktura elektroenergetyczna

Zasilanie Gminy Stare Babice w energię elektryczną zapewnia przede wszystkim stacja elektroenergetyczna 110/15 kV „BABICE", zlokalizowana w Starych Babicach, a uzupełniająco także stacja 400/110 kV w Mościskach, położona poza granicami gminy. Przez obszar gminy przebiegają tranzytem linie elektroenergetyczne wysokich i najwyższych napięć, w tym linie 400 kV relacji Miłosna – Mościska – Ołtarzew, linie 220 kV relacji Miłosna – Mory oraz Pątnów – Płock/Podolszyce – Mory, a także linie 110 kV relacji Mościska – Babice/Mory – Huta.

Przez obszar gminy planowany jest również przebieg kablowej linii elektroenergetycznej 220 kV relacji Placówka/Wólka – Przyparkowa. Infrastruktura elektroenergetyczna ma znaczenie strategiczne dla bezpieczeństwa energetycznego, obsługi nowych inwestycji, rozwoju usług publicznych i gospodarczych oraz stopniowej elektryfikacji różnych obszarów funkcjonowania gminy. W perspektywie 2035 roku konieczne będzie zapewnienie odpowiedniej przepustowości i niezawodności systemu elektroenergetycznego, zwłaszcza wobec rosnącego zapotrzebowania na energię, rozwoju elektromobilności, OZE oraz nowoczesnych technologii w budynkach publicznych i prywatnych.

System paliw płynnych

Przez teren Gminy Stare Babice przebiegają magistralne rurociągi przesyłowe paliw płynnych o znaczeniu ponadlokalnym, w tym rurociąg naftowy „Przyjaźń" oraz rurociąg paliwowy DN 250 relacji Płock – Mościska – Emilianów. Infrastruktura ta stanowi element krajowego i ponadlokalnego systemu bezpieczeństwa energetycznego, a jej obecność wymaga uwzględniania odpowiednich stref, ograniczeń oraz zasad bezpieczeństwa w polityce przestrzennej gminy.

Planowanie zagospodarowania w sąsiedztwie tego typu infrastruktury powinno być prowadzone z zachowaniem szczególnej ostrożności, w oparciu o przepisy odrębne, wymogi bezpieczeństwa oraz konieczność minimalizowania potencjalnych konfliktów z funkcjami mieszkaniowymi, społecznymi i przyrodniczymi.

Odnawialne źródła energii

W perspektywie dalszego rozwoju Gminy Stare Babice istotnym kierunkiem będzie sukcesywne zwiększanie udziału odnawialnych źródeł energii oraz dywersyfikacja lokalnych źródeł zasilania. Rozwój infrastruktury opartej na OZE, w tym fotowoltaiki, geotermii, biogazu oraz innych technologii niskoemisyjnych, powinien wspierać ograniczanie emisyjności, poprawę jakości powietrza, bezpieczeństwo energetyczne oraz odporność gminy na wahania kosztów energii.

Szczególne znaczenie może mieć budowa biogazowni jako elementu ciągu technologicznego funkcjonującej oczyszczalni ścieków w Starych Babicach. Tego typu rozwiązanie pozwoliłoby na bardziej efektywne zagospodarowanie osadów ściekowych i innych frakcji organicznych, ograniczenie uciążliwości środowiskowych oraz wykorzystanie potencjału energetycznego powstających odpadów i produktów ubocznych procesów oczyszczania ścieków. Biogazownia mogłaby stanowić ważny element lokalnej transformacji energetycznej, wzmacniając samowystarczalność energetyczną infrastruktury komunalnej oraz wpisując gospodarkę ściekową w model gospodarki obiegu zamkniętego.

Rozwój OZE powinien być prowadzony w sposób uporządkowany przestrzennie, z poszanowaniem walorów krajobrazowych, przyrodniczych i mieszkaniowego charakteru gminy. Szczególne znaczenie będzie miało wspieranie rozwiązań rozproszonych, prosumenckich i lokalnych, w tym instalacji na budynkach publicznych, obiektach usługowych, zabudowie mieszkaniowej oraz infrastrukturze komunalnej.

Ważnym kierunkiem działań powinno być również przeprowadzenie analizy możliwości technicznych dalszego rozwoju ekologicznych metod zagospodarowania i przetwarzania odpadów, w tym rozwiązań pozwalających na odzysk surowców, energii i wartości użytkowej z wybranych strumieni odpadów. Analiza ta powinna uwzględniać zarówno aspekty technologiczne, środowiskowe i ekonomiczne, jak również zgodność proponowanych rozwiązań z charakterem gminy, zasadami gospodarki obiegu zamkniętego oraz wymogami ochrony jakości życia mieszkańców.

W tym zakresie gmina może pełnić rolę animatora lokalnej transformacji energetycznej i środowiskowej, promując efektywność energetyczną, edukację klimatyczną, rozwiązania prosumenckie oraz technologie przyjazne mieszkańcom. Rozwój odnawialnych źródeł energii powinien być powiązany z modernizacją infrastruktury komunalnej, ograniczaniem emisji, racjonalnym gospodarowaniem zasobami oraz budową bardziej odpornego, niskoemisyjnego i efektywnego modelu funkcjonowania gminy.

Gospodarka odpadami

Odbiór odpadów komunalnych z terenu Gminy Stare Babice realizuje Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne „EKO-BABICE” Sp. z o.o. Na terenie gminy funkcjonuje Gminny Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, stanowiący ważny element lokalnego systemu gospodarki odpadami.

W perspektywie dalszego rozwoju gminy oraz dążenia do podnoszenia efektywności systemu zbiórki, segregacji i zagospodarowania odpadów przewiduje się budowę drugiego punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz punktu przeładunkowego. Inwestycje te mają znaczenie strategiczne

w kontekście rosnącej liczby mieszkańców, zwiększającej się ilości odpadów oraz konieczności dostosowania systemu do standardów gospodarki obiegu zamkniętego.

Rozwój systemu gospodarki odpadami powinien obejmować nie tylko infrastrukturę, lecz także działania edukacyjne, organizacyjne i kontrolne, wspierające ograniczanie ilości odpadów, poprawę jakości selektywnej zbiórki, ponowne wykorzystanie surowców oraz odpowiedzialne postawy mieszkańców.

W perspektywie 2035 roku infrastruktura techniczna Gminy Stare Babice powinna rozwijać się jako spójny, odporny i elastyczny system wspierający zrównoważony rozwój przestrzenny, bezpieczeństwo komunalne, transformację energetyczną oraz wysoką jakość życia mieszkańców. Kluczowe będzie powiązanie decyzji inwestycyjnych z rzeczywistą dynamiką demograficzną, kierunkami urbanizacji oraz potrzebą ochrony zasobów środowiskowych. Tylko wyprzedzające i odpowiedzialne zarządzanie infrastrukturą pozwoli gminie utrzymać wysoki standard usług publicznych, ograniczyć ryzyka przeciążenia systemów komunalnych i rozwijać się jako nowoczesna, zielona i dobrze zarządzana gmina metropolitalna.

2.6.5. System powiązań przyrodniczych

System przyrodniczy Gminy Stare Babice jest w decydującym stopniu kształtowany przez obecność Kampinoskiego Parku Narodowego oraz powiązanych z nim obszarów chronionych, kompleksów leśnych, terenów otwartych i korytarzy ekologicznych. Gmina pełni istotną funkcję w układzie przyrodniczym metropolii warszawskiej, stanowiąc ogniwo łączące węzeł ekologiczny Puszczy Kampinoskiej o znaczeniu międzynarodowym z systemem przyrodniczym Warszawy, w tym Lasem Bemowskim oraz koncepcją Zielonego Pierścienia Warszawy.

Znaczenie tego systemu wykracza poza funkcje ekologiczne. Powiązania przyrodnicze Gminy Stare Babice pełnią również funkcje klimatyczne, hydrologiczne, krajobrazowe, rekreacyjne i społeczne. Wspierają naturalną retencję wód, przewietrzanie obszarów zurbanizowanych, ochronę bioróżnorodności, łagodzenie skutków zmian klimatu oraz zapewniają mieszkańcom dostęp do terenów zieleni i rekreacji. Z tego względu system przyrodniczy powinien być traktowany jako strategiczna infrastruktura gminy, warunkująca jej odporność klimatyczną, atrakcyjność osiedleńczą i jakość życia mieszkańców.

Formy ochrony przyrody

Na terenie Gminy Stare Babice występują liczne formy ochrony przyrody, których utrzymanie i właściwe zagospodarowanie stanowią jeden z ponadlokalnych celów publicznych. Do najważniejszych elementów systemu ochrony przyrody należą:

- **Kampinoski Park Narodowy wraz z otuliną** — północna część gminy znajduje się w granicach Parku oraz jego strefy ochronnej, natomiast otulina KPN obejmuje znaczną część obszaru gminy, w tym jej część zachodnią. Obecność Parku determinuje kierunki polityki przestrzennej i wymaga szczególnej ostrożności w zakresie rozwoju zabudowy, infrastruktury oraz funkcji rekreacyjnych;
- **Obszar Natura 2000 „Puszcza Kampinoska" PLC140001** — obejmujący obszary o szczególnym znaczeniu dla ochrony siedlisk i gatunków, stanowiący element europejskiej sieci ekologicznej;
- **rezerwaty przyrody** zlokalizowane w obrębie otuliny Kampinoskiego Parku Narodowego, wzmacniające ochronę najcenniejszych fragmentów środowiska przyrodniczego;
- **pomniki przyrody**, stanowiące element lokalnego dziedzictwa przyrodniczego i krajobrazowego;
- **Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu**, obejmujący znaczną część gminy, w tym tereny pełniące funkcje krajobrazowe, przyrodnicze i klimatyczne; w jego obrębie wyznaczono również strefę ochrony urbanistycznej;
- **lasy ochronne** położone poza granicami Kampinoskiego Parku Narodowego, zarządzane przez Nadleśnictwo Jabłonna, w tym m.in. Las Bemowski oraz lasy w rejonie Borzęcina Dużego.

Obecność tak rozbudowanego systemu ochrony przyrody stanowi jednocześnie **potencjał i zobowiązanie rozwojowe**. Wymaga prowadzenia polityki przestrzennej opartej na ochronie ciągłości układów przyrodniczych, ograniczaniu fragmentacji siedlisk, zachowaniu powierzchni biologicznie czynnych oraz przeciwdziałaniu presji urbanizacyjnej na obszary o najwyższej wartości środowiskowej.

Audyt krajobrazowy

Zgodnie z przyjętym w 2024 roku Audytem krajobrazowym województwa mazowieckiego, na terenie Gminy Stare Babice zidentyfikowano krajobrazy priorytetowe, wymagające szczególnej ochrony i odpowiedzialnego kształtowania. Ustalenia audytu potwierdzają wysoką rangę przyrodniczo-krajobrazową gminy oraz konieczność traktowania krajobrazu jako zasobu strategicznego, wpływającego na jakość życia, atrakcyjność osiedleńczą, turystyczną i rekreacyjną.

Szczególne znaczenie ma międzynarodowa ranga Puszczy Kampinoskiej. Kampinoski Park Narodowy wraz z otuliną, uznany przez UNESCO za Rezerwat Biosfery „Puszcza Kampinoska", stanowi jeden z najważniejszych elementów dziedzictwa przyrodniczego w otoczeniu Warszawy. Dla Gminy Stare Babice oznacza to konieczność prowadzenia rozwoju przestrzennego w sposób respektujący wartość

krajobrazu, funkcje ekologiczne obszarów otwartych oraz potrzebę zachowania powiązań przyrodniczych o znaczeniu ponadlokalnym.

Korytarze ekologiczne i tereny zieleni

Gmina Stare Babice stanowi istotny element Zielonego Pierścienia Warszawy, koncepcji systemu terenów przyrodniczych otaczających stolicę, odnowionej w 2021 roku w ramach inicjatywy obywatelskiej i uwzględnianej w dokumentach planistycznych szczebla wojewódzkiego oraz metropolitalnego. W tym układzie Gmina Stare Babice pełni funkcję obszaru łącznikowego pomiędzy Puszczą Kampinoską, Lasem Bemowskim i systemem terenów zieleni Warszawy.

Na terenie gminy zidentyfikowano kluczowe korytarze ekologiczne i powiązania przyrodnicze, których zachowanie
ma strategiczne znaczenie dla ciągłości systemu przyrodniczego oraz odporności klimatycznej obszaru metropolitalnego:

- **główny korytarz ekologiczny** łączący Kampinoski Park Narodowy z Lasem Bemowskim w rejonie wsi Janów, pełniący funkcję powiązania przyrodniczego oraz klina nawietrzającego z Puszczy Kampinoskiej w kierunku Warszawy, istotnego dla warunków klimatycznych stolicy i terenów sąsiednich;
- lokalny korytarz ekologiczny łączący Kampinoski Park Narodowy z lasami w rejonie wsi Stanisławów, wzmacniający lokalną ciągłość przyrodniczą i powiązania pomiędzy kompleksami leśnymi;
- ponadlokalny korytarz ekologiczny Puszczy Kampinoskiej, powiązany z obszarem Natura 2000 „Puszcza Kampinoska”;
- powiązanie przyrodnicze w północnej części gminy, w rejonie wsi Klaudyn, identyfikowane w badaniach prowadzonych przez Kampinoski Park Narodowy.

Korytarze ekologiczne oraz tereny zieleni powinny być chronione przed fragmentacją, nadmierną zabudową i utratą funkcji przyrodniczych. Ich znaczenie obejmuje nie tylko migrację gatunków i ochronę bioróżnorodności, lecz także retencję wód, przewietrzanie terenów zurbanizowanych, ograniczanie efektu miejskiej wyspy ciepła oraz poprawę komfortu życia mieszkańców.

Lokalny obszar strategicznej interwencji „Zielone Serce Starych Babic”

W ramach planowania strategicznego wyznaczono lokalny obszar strategicznej interwencji „Zielone Serce Starych Babic”. Obejmuje on kompleksy leśne i tereny o szczególnych walorach przyrodniczych oraz krajobrazowych, w tym obszary związane z Kampinoskim Parkiem Narodowym i Lasem

Bemowskim. Stanowią one kluczowy element systemu przyrodniczego gminy oraz naturalne powiązanie ekologiczne pomiędzy Puszczą Kampinoską a systemem zieleni Warszawy.

Znaczenie tego obszaru wykracza poza funkcję ochronną. „Zielone Serce Starych Babic" stanowi strategiczne zaplecze rekreacyjne, społeczne, edukacyjne i klimatyczne zarówno dla mieszkańców gminy, jak i dla użytkowników z obszaru metropolii warszawskiej. Jego rozwój powinien być prowadzony w sposób selektywny i odpowiedzialny, z pierwszeństwem dla ochrony przyrody, błękitno-zielonej infrastruktury, edukacji ekologicznej, turystyki pieszej i rowerowej oraz rekreacji o niskiej presji środowiskowej.

Lokalny OSI „Zielone Serce Starych Babic" został szczegółowo scharakteryzowany w rozdziale dotyczącym lokalnych obszarów strategicznej interwencji oraz przedstawiony graficznie w modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.

Wody powierzchniowe

Obszar Gminy Stare Babice położony jest w całości w dorzeczu Bzury. Układ hydrograficzny gminy obejmuje dwie główne zlewnie:

- zlewnię Kanału Zaborowskiego i rzeki Łasicy, obejmującą większą, północną część gminy;
- zlewnię rzeki Utraty, obejmującą mniejszą, południowo-zachodnią część gminy.

System wód powierzchniowych, rowów, terenów podmokłych i obszarów retencyjnych ma istotne znaczenie dla odporności klimatycznej gminy. W warunkach rosnącego zagrożenia suszą, deszczami nawalnymi i lokalnymi podtopieniami szczególnego znaczenia nabiera ochrona naturalnej retencji, ograniczanie uszczelniania powierzchni oraz rozwijanie rozwiązań opartych na zatrzymywaniu wody w miejscu opadu. Gospodarowanie wodą powinno być traktowane jako jeden z kluczowych elementów polityki przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej gminy.

Zagrożenia naturalne i zasoby geologiczne

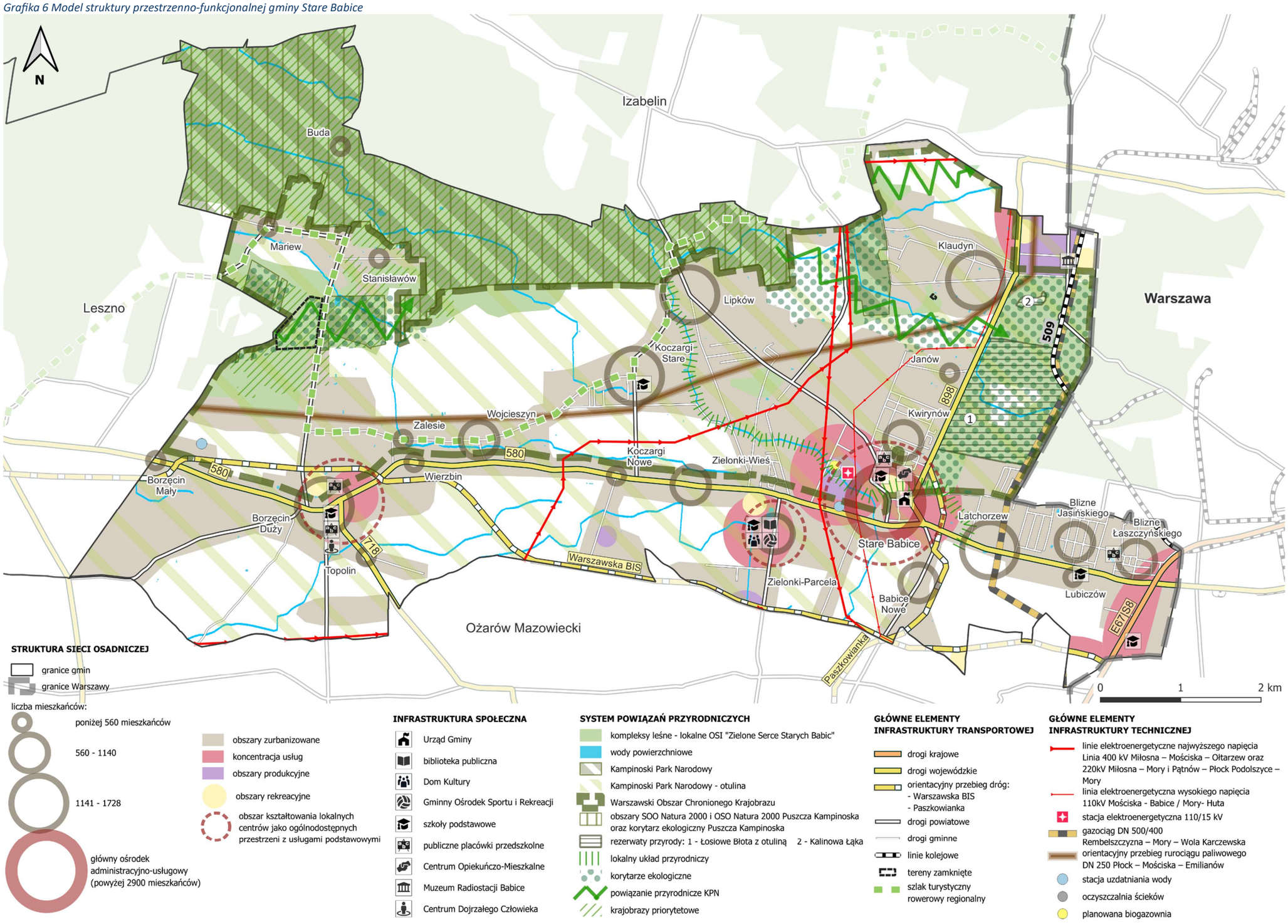
Gmina Stare Babice położona jest poza obszarami narażonymi na niebezpieczeństwo powodzi. Ze względu na nizinny charakter terenu nie występują tu również obszary zagrożone ruchami masowymi ziemi, w tym osuwiskami. Na terenie gminy nie udokumentowano złóż kopalin podlegających eksploatacji.

Brak istotnych zagrożeń powodziowych, osuwiskowych i eksploatacyjnych nie oznacza jednak braku wyzwań środowiskowych. W perspektywie 2035 roku zasadnicze znaczenie będą miały zagrożenia związane ze zmianami klimatu, w tym suszą, deficytem retencji, ekstremalnymi opadami, falami upałów oraz presją urbanizacyjną na tereny zieleni i obszary biologicznie czynne. Dlatego system powiązań

przyrodniczych powinien być chroniony i wzmacniany jako podstawowy mechanizm adaptacji gminy do przyszłych warunków klimatycznych.

W ujęciu strategicznym system przyrodniczy Gminy Stare Babice powinien stać się trwałą ramą rozwoju przestrzennego. Jego ochrona i wzmacnianie pozwolą zachować unikalny charakter gminy, ograniczać negatywne skutki urbanizacji, poprawiać odporność klimatyczną oraz utrzymywać wysoką jakość życia mieszkańców.

Grafika 6 Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej gminy Stare Babice

Źródło: opracowanie własne

2.7 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Poniżej określono kluczowe kierunki zmian, ustalenia oraz rekomendacje dotyczące kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej Gminy Stare Babice w perspektywie 2035 roku. Zostały one sformułowane w odniesieniu do przyjętej wizji rozwoju gminy, modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz zidentyfikowanych uwarunkowań społecznych, gospodarczych, środowiskowych i metropolitalnych.

Polityka przestrzenna Gminy Stare Babice w perspektywie 2035 roku stanowi jeden z kluczowych instrumentów realizacji Strategii. Jej zadaniem jest nie tylko określanie kierunków zagospodarowania terenów, lecz przede wszystkim świadome sterowanie rozwojem gminy w warunkach silnej presji metropolitalnej, dynamicznego wzrostu liczby mieszkańców, rosnących potrzeb infrastrukturalnych oraz konieczności ochrony zasobów przyrodniczo-krajobrazowych.

Przyjęte ustalenia i rekomendacje mają służyć przejściu od modelu rozwoju reaktywnego, odpowiadającego na bieżące potrzeby inwestycyjne, do modelu rozwoju wyprzedzającego, selektywnego i odpowiedzialnego. Oznacza to, że rozwój przestrzenny gminy powinien być prowadzony w sposób uporządkowany, zintegrowany z systemem transportowym, infrastrukturą techniczną i społeczną, a jednocześnie podporządkowany ochronie ładu przestrzennego, powierzchni biologicznie czynnych, krajobrazu oraz jakości życia mieszkańców.

W tym ujęciu przestrzeń gminy nie jest wyłącznie zasobem inwestycyjnym, lecz dobrem strategicznym. Sposób jej zagospodarowania będzie przesądzał o kosztach funkcjonowania gminy, dostępności usług publicznych, atrakcyjności osiedleńczej, odporności klimatycznej, bezpieczeństwie mieszkańców oraz zdolności Starych Babic do zachowania własnej tożsamości w strukturze metropolii warszawskiej.

W ramach niniejszego rozdziału przyjęto następujące rozumienie zapisów:

- **ustalenia** — kierunki i zasady, których realizacja stanowi zobowiązanie samorządu gminnego w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej;
- **rekomendacje** — kierunki i zasady zalecane do stosowania przez mieszkańców, inwestorów, właścicieli nieruchomości, przedsiębiorców, instytucje publiczne, organizacje społeczne oraz pozostałych interesariuszy uczestniczących w procesach zagospodarowania przestrzennego.

Ustalenia i rekomendacje określone w Strategii należy stosować łącznie z przepisami odrębnymi oraz dokumentami strategicznymi i planistycznymi poziomu ponadlokalnego, regionalnego i metropolitalnego, w szczególności ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze, Strategią rozwoju metropolii warszawskiej do 2040 roku, Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego oraz Audytem krajobrazowym województwa mazowieckiego.

I KIERUNKI ZMIAN

1. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Ustalenia

- Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy powinna być kształtowana w sposób zróżnicowany, zgodnie z predyspozycjami poszczególnych części gminy, ich dostępnością infrastrukturalną, rolą w systemie osadniczym oraz wrażliwością środowiskową. Podstawą polityki przestrzennej powinno być kierowanie rozwoju do obszarów najlepiej przygotowanych do obsługi nowych funkcji oraz ograniczanie presji inwestycyjnej na tereny cenne przyrodniczo, krajobrazowo i retencyjnie.
- Funkcja mieszkaniowa powinna być rozwijana w sposób kontrolowany i powiązany z realną dostępnością infrastruktury technicznej, społecznej i transportowej. W zachodniej części gminy preferuje się zabudowę jednorodzinną o umiarkowanej intensywności, respektującą lokalną skalę i charakter krajobrazu. Zabudowa wielorodzinna powinna być koncentrowana wyłącznie we wschodniej części gminy, za trasą S8, w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy, gdzie występują silniejsze powiązania metropolitalne oraz większe predyspozycje do intensywniejszych form zagospodarowania.
- Funkcja usługowa powinna wzmacniać samodzielność funkcjonalną gminy poprzez rozwój lokalnych centrów usługowych, przestrzeni publicznych oraz zabudowy wielofunkcyjnej. Priorytetem jest tworzenie miejsc codziennej obsługi mieszkańców, integracji społecznej, aktywności lokalnej i dostępu do podstawowych usług publicznych oraz komercyjnych.
- Funkcja rekreacyjna i turystyczna powinna być rozwijana w oparciu o walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy, z zachowaniem zasady niskiej presji środowiskowej. Obejmuje to rozwój terenów rekreacyjno-sportowych, tras pieszych i rowerowych, miejsc wypoczynku, infrastruktury edukacyjnej oraz rozwiązań wzmacniających rolę gminy jako zielonego zaplecza metropolii warszawskiej.
- Funkcja rolnicza powinna być utrzymywana i restrukturyzowana tam, gdzie działalność rolnicza jest faktycznie prowadzona. Szczególne znaczenie ma wspieranie rolnictwa ekologicznego,

lokalnego przetwórstwa, krótkich łańcuchów dostaw oraz form działalności komplementarnych wobec zielonego i mieszkaniowo-przyrodniczego charakteru gminy.

- Rozwój gospodarczy gminy powinien mieć charakter selektywny i jakościowy. Należy preferować działalności nieuciążliwe, niskoemisyjne, usługowe, profesjonalne, kreatywne, zdrowotne, rekreacyjne, technologiczne i środowiskowe, lokalizowane w obszarach dobrze skomunikowanych i przygotowanych infrastrukturalnie.
- **Nowe inwestycje mieszkaniowe**, usługowe i gospodarcze powinny w pierwszej kolejności **wykorzystywać rezerwy terenowe już wskazane w dokumentach planistycznych** oraz **tereny uzupełnienia istniejącej zabudowy**. Takie podejście ma ograniczać rozlewanie się zabudowy, racjonalizować koszty infrastrukturalne i przeciwdziałać chaosowi przestrzennemu.
- Należy chronić cenne krajobrazowo przestrzenie otwarte, tereny rolne i leśne oraz obszary biologicznie czynne przed nadmierną urbanizacją. Ich zachowanie jest warunkiem utrzymania odporności klimatycznej, atrakcyjności osiedleńczej i tożsamości krajobrazowej Gminy Stare Babice.

Rekomendacje

- Istniejące i nowe osiedla mieszkaniowe powinny być wzbogacane o wysokiej jakości zieleń publiczną, skwery, parki kieszonkowe, place zabaw, miejsca odpoczynku oraz przestrzenie sprzyjające integracji sąsiedzkiej.
- Nową zabudowę mieszkaniową rekomenduje się lokalizować przede wszystkim w obszarach już zurbanizowanych, dobrze skomunikowanych, wyposażonych w infrastrukturę techniczną i społeczną albo objętych wiarygodnymi planami jej rozwoju.
- W sąsiedztwie terenów mieszkaniowych, usługowych, produkcyjnych i przyrodniczych rekomenduje się tworzenie stref buforowych i przejściowych, ograniczających konflikty przestrzenne, hałas, uciążliwości i presję na środowisko.

2. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Założenia rozwojowe w obszarze systemu komunikacji.

- System komunikacyjny gminy powinien być rozwijany jako zintegrowany układ mobilności lokalnej i metropolitalnej, a nie wyłącznie jako sieć dróg obsługujących rosnący ruch samochodowy. Priorytetem jest poprawa dostępności, bezpieczeństwa i efektywności przemieszczania się przy jednoczesnym ograniczaniu uciążliwości transportu indywidualnego.
- Rozwój układu drogowego powinien uwzględniać inwestycje ponadlokalne i regionalne, w tym drogę „Warszawska BIS” wraz z powiązaniami z obwodnicą Błonia oraz trasę „Paszkowianka”, wynikającą z ustaleń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego.

Inwestycje te powinny służyć nie tylko poprawie przepustowości, lecz także odciążeniu terenów mieszkaniowych i centralnych części gminy od ruchu tranzytowego.

- Rozwój komunikacji powinien być prowadzony we współpracy z Warszawą, sąsiednimi gminami i partnerami metropolitalnymi, z uwzględnieniem Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla metropolii warszawskiej 2030+ oraz masterplanu rozwoju sieci drogowej dla obszaru otoczenia Centralnego Portu Komunikacyjnego.

Projektowane połączenie „Warszawska BIS" należy rozpatrywać również jako istotny czynnik rozwoju gospodarczego Gminy Stare Babice. Jego realizacja może zwiększyć dostępność komunikacyjną i atrakcyjność inwestycyjną południowej części gminy, tworząc warunki do rozwoju usług oraz nieuciążliwej działalności gospodarczej. Uwzględnienie postulatu DW580 BIS w pracach nad Strategią rozwoju obszaru otoczenia CPK do roku 2044 wzmacnia zasadność przygotowania gminy do wykorzystania tego potencjału.

W polityce przestrzennej gminy należy przewidzieć możliwość zwiększania powierzchni terenów przeznaczonych pod funkcje usługowe i nieuciążliwą działalność gospodarczą w obszarach, których dostępność może poprawić realizacja tego połączenia. Wyznaczanie i etapowe zagospodarowywanie tych terenów powinno być skoordynowane z doprecyzowaniem przebiegu drogi i możliwości jej powiązania z układem lokalnym, rozwojem infrastruktury technicznej oraz ochroną wartości przyrodniczych i jakości życia mieszkańców. Rozwój funkcji gospodarczych powinien służyć tworzeniu lokalnych miejsc pracy, poszerzaniu oferty usługowej oraz wzmacnianiu i dywersyfikacji bazy dochodowej gminy.

- Polityka transportowa gminy powinna konsekwentnie wzmacniać transport zbiorowy, ruch pieszy, rowerowy i mikromobilność. Celem jest ograniczenie zależności mieszkańców od samochodu, poprawa dostępności usług i węzłów przesiadkowych oraz zmniejszenie presji komunikacyjnej na przestrzeń mieszkaniową.
- Modernizacja dróg gminnych powinna łączyć poprawę parametrów technicznych z poprawą bezpieczeństwa, uspokojeniem ruchu, rozwojem infrastruktury pieszej i rowerowej oraz podnoszeniem jakości przestrzeni publicznych. Droga lokalna powinna być traktowana nie tylko jako element transportowy, lecz także jako część przestrzeni życia mieszkańców.
- Infrastruktura rowerowa powinna być rozwijana jako spójny, ciągły i czytelny system tras komunikacyjnych oraz rekreacyjnych, powiązany z Warszawą, sąsiednimi gminami, szkołami, lokalnymi centrami usługowymi, terenami rekreacyjnymi i węzłami transportu zbiorowego.

Założenia rozwojowe w obszarze infrastruktury technicznej.

- Infrastruktura techniczna powinna być rozwijana w sposób wyprzedzający, odporny i skoordynowany z kierunkami rozwoju przestrzennego. Nowe tereny inwestycyjne powinny być uruchamiane wyłącznie przy zapewnieniu realnej możliwości obsługi wodociągowej, kanalizacyjnej, energetycznej, gazowej, drogowej i odpadowej.
- System wodno-kanalizacyjny należy modernizować i rozbudowywać w sposób zapewniający bezpieczeństwo dostaw, ochronę jakości wód powierzchniowych i podziemnych, racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi oraz odporność na rosnące zapotrzebowanie wynikające z rozwoju demograficznego.
- System gospodarki odpadami powinien być rozwijany w kierunku gospodarki obiegu zamkniętego, obejmującej zwiększanie efektywności selektywnej zbiórki, przetwarzania, odzysku surowców oraz rozwój infrastruktury komunalnej, w tym punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

Założenia rozwojowe w obszarze infrastruktury społecznej.

- Infrastruktura społeczna powinna być lokalizowana i rozwijana w sposób zapewniający dobrą dostępność czasową i przestrzenną podstawowych usług publicznych. Szczególne znaczenie ma powiązanie obiektów edukacyjnych, opiekuńczych, zdrowotnych, kulturalnych, sportowych i administracyjnych z transportem publicznym, ruchem pieszym i rowerowym.
- Przestrzenie publiczne należy kształtować jako ogólnodostępne, bezpieczne i wielofunkcyjne miejsca codziennego życia, integracji mieszkańców, aktywności obywatelskiej, wypoczynku i budowania lokalnej tożsamości.
- Dostępność terenów i obiektów rekreacyjno-sportowych powinna być rozwijana w standardzie odpowiadającym potrzebom gminy rosnącej demograficznie, w tym z dążeniem do zapewnienia dogodnej dostępności w odległości do 5 minut jazdy samochodem lub do 15 minut pieszo.
- Rozwój stref pochówku powinien być zabezpieczany poprzez rozbudowę istniejących cmentarzy lub wyznaczanie nowych terenów, z uwzględnieniem wymogów sanitarnych, środowiskowych, przestrzennych, komunikacyjnych i krajobrazowych.
- Nowe obiekty użyteczności publicznej powinny być projektowane jako nowoczesne, dostępne, energooszczędne, wielofunkcyjne i możliwe do adaptacji. Ich forma i funkcja powinny umożliwiać reagowanie na zmieniające się potrzeby mieszkańców, w szczególności w zakresie usług edukacyjnych, medycznych, opiekuńczych, kulturalnych i społecznych.

Rekomendacje

- Rekomenduje się rozwój mikromobilności jako uzupełnienia transportu zbiorowego i alternatywy dla krótkich podróży samochodem.
- Na terenach nowych inwestycji rekomenduje się obowiązkowe uwzględnianie lokalnych systemów retencjonowania wód opadowych oraz rozwiązań służących zatrzymywaniu wody w miejscu opadu.
- Rekomenduje się wdrażanie błękitno-zielonej infrastruktury jako standardu zagospodarowania terenów zurbanizowanych, w tym wdrażanie rozwiązań takich jak ogrody deszczowe, rozwój zieleni wysokiej, powierzchni przepuszczalnych, niecek retencyjnych, rowów chłonnych i systemów infiltracyjnych.
- Osiedla mieszkaniowe powinny być rozwijane jako kompletne środowiska życia, wyposażone nie tylko w zabudowę, lecz także w zieleń, przestrzenie wspólne, place zabaw, miejsca odpoczynku i podstawowe usługi.

Systemy komunikacji oraz infrastruktura techniczna i społeczna powinny być rozwijane jako wzajemnie powiązane elementy jednego systemu funkcjonalnego gminy. Ich koordynacja jest warunkiem ograniczania kosztów suburbanizacji, wzmacniania dostępności usług, poprawy bezpieczeństwa i utrzymania wysokiej jakości życia mieszkańców

II ZASADY

1. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

Ustalenia

- Ochrona środowiska, krajobrazu i zasobów przyrodniczych stanowi podstawową zasadę polityki przestrzennej Gminy Stare Babice. Rozwój gminy powinien być prowadzony w sposób zapewniający trwałość procesów przyrodniczych, ciągłość systemów ekologicznych oraz ochronę obszarów o najwyższej wartości środowiskowej.
- Szczególnej ochrony wymagają Kampinoski Park Narodowy wraz z otuliną, Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000, lokalne i ponadlokalne korytarze ekologiczne, tereny zieleni, rowy melioracyjne, powierzchnie biologicznie czynne oraz krajobrazy priorytetowe wskazane w Audycie krajobrazowym województwa mazowieckiego.
- Należy chronić i wzmacniać korytarze ekologiczne oraz inne powiązania przyrodnicze i strefy wolne od zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie Kampinoskiego Parku Narodowego, przeciwdziałając fragmentacji siedlisk, powstawaniu barier migracyjnych oraz presji inwestycyjnej na tereny przyrodniczo wrażliwe.

- Gmina powinna konsekwentnie dywersyfikować źródła energii oraz rozwijać rozwiązania niskoemisyjne, proekologiczne i efektywne energetycznie, w szczególności w obiektach użyteczności publicznej oraz infrastrukturze komunalnej.
- Krajobraz gminy należy chronić przed dysharmonią przestrzenną, przypadkową intensyfikacją zabudowy, degradacją ekspozycji obiektów zabytkowych oraz utratą lokalnej skali i charakteru miejscowości.
- Wszystkie działania prowadzone w granicach form ochrony przyrody oraz w ich sąsiedztwie muszą być zgodne z przepisami odrębnymi i podporządkowane zasadzie pierwszeństwa ochrony wartości przyrodniczych.
- Istniejąca zieleń wzdłuż rowów melioracyjnych, szczególnie w rejonie Kampinoskiego Parku Narodowego, powinna być zachowana jako element ciągłości ekologicznej, retencji, przewietrzania i adaptacji do zmian klimatu.

Rekomendacje

- Tereny sąsiadujące z Kampinoskim Parkiem Narodowym powinny być zagospodarowywane w sposób szczególnie ostrożny, z pierwszeństwem dla funkcji ochronnych, krajobrazowych, rekreacyjnych i edukacyjnych o niskiej presji środowiskowej.
- Na terenach zurbanizowanych rekomenduje się utrzymywanie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej, rozwój zieleni wysokiej, ograniczanie uszczelniania gruntów oraz wdrażanie rozwiązań retencyjnych.
- Inwestycje liniowe i punktowe powinny uwzględniać ochronę zieleni, w szczególności zabezpieczenie drzew i krzewów przed uszkodzeniami podczas prac budowlanych i remontowych.
- Wycinka drzew powinna być ograniczana do niezbędnego minimum, a ubytki zieleni powinny być kompensowane nasadzeniami dostosowanymi do lokalnych warunków siedliskowych.
- Należy ograniczać zanieczyszczenie światłem, zwłaszcza w sąsiedztwie terenów przyrodniczych, korytarzy ekologicznych i obszarów krajobrazowo wrażliwych.
- Rekomenduje się inicjowanie działań zapobiegających erozji gleb, zanieczyszczaniu gleb i wód gruntowych oraz dalszemu pogarszaniu stanu wód powierzchniowych i podziemnych.

2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Ustalenia i rekomendacje

- Należy dążyć do zachowania i ochrony wartości historyczno-kulturowych i krajobrazowych obszarów i obiektów zabytkowych. Dziedzictwo kulturowe należy traktować jako element tożsamości lokalnej, zasób edukacyjny, potencjał turystyczny, ważny komponent jakości przestrzeni i budowania dumy mieszkańców z historii i tożsamości lokalnej.

- Należy chronić obiekty zabytkowe, miejsca pamięci, układy ruralistyczne, zespoły sakralne i dworsko-parkowe oraz historyczne formy krajobrazu kulturowego.
- Nowe inwestycje powinny respektować lokalny kontekst historyczny, skalę zabudowy, relacje widokowe oraz charakter otoczenia, przeciwdziałając dysharmonii i utracie czytelności dziedzictwa.
- Należy dążyć do ochrony i kształtowania tradycyjnego krajobrazu w celu zachowania historycznie wykształconej lokalnej formy architektonicznej zabudowy, w tym poprzez przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

3. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538)

Ustalenia

- Obiekty handlu wielkopowierzchniowego mogą być lokalizowane wyłącznie w miejscach posiadających odpowiednią dostępność transportową, możliwość obsługi komunikacyjnej oraz powiązanie z transportem publicznym.
- Zakazuje się lokalizacji tego typu obiektów na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, terenach cennych przyrodniczo oraz w obszarach, w których ich funkcjonowanie mogłoby prowadzić do przeciążenia infrastruktury drogowej, pogorszenia warunków zamieszkania lub degradacji krajobrazu.
- Lokalizacja obiektów handlu wielkopowierzchniowego nie może osłabiać lokalnych centrów usługowych ani generować dominacji funkcji samochodowej nad jakością przestrzeni publicznej.

4. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Ustalenia

- Inwestycje celu publicznego powinny być planowane jako przedsięwzięcia wielowymiarowe, łączące funkcje społeczne, środowiskowe, przestrzenne, technologiczne i ekonomiczne.
- Priorytet powinny otrzymywać inwestycje, które jednocześnie poprawiają jakość życia mieszkańców, wzmacniają dostępność usług, zwiększają odporność infrastrukturalną i klimatyczną oraz porządkują strukturę przestrzenną gminy.
- Lokalizacja inwestycji celu publicznego powinna wynikać z miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz być zgodna z przyjętym modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej.

- Przygotowanie inwestycji publicznych powinno uwzględniać trwałość, efektywność energetyczną, dostępność, możliwość adaptacji funkcjonalnej oraz minimalizację negatywnego oddziaływania na środowisko.

5. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Ustalenia i rekomendacje

- Urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW należy lokalizować wyłącznie na terenach i obiektach, dla których przewidziano taką możliwość w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- Lokalizacja urządzeń energetycznych powinna być podporządkowana ochronie krajobrazu, środowiska, terenów mieszkaniowych, powierzchni biologicznie czynnych oraz obszarów cennych przyrodniczo.
- Należy ograniczać wielkopowierzchniowe inwestycje energetyczne w obrębie otuliny Kampinoskiego Parku Narodowego oraz w rejonie występowania stanowisk roślin chronionych.
- Rozwój energetyki odnawialnej powinien być prowadzony w sposób zgodny z charakterem gminy, preferując rozwiązania rozproszone, prosumenckie, komunalne i zintegrowane z istniejącą zabudową oraz infrastrukturą publiczną.

6. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Ustalenia i rekomendacje

- Lokalizacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko powinna być ograniczana, szczególnie w sąsiedztwie terenów mieszkaniowych, rekreacyjnych, turystycznych, cennych przyrodniczo oraz pełniących funkcje ekologiczne i krajobrazowe.
- Każdorazowa ocena dopuszczalności tego typu przedsięwzięć powinna uwzględniać wpływ na zdrowie i komfort życia mieszkańców, środowisko, krajobraz, układ komunikacyjny oraz funkcje terenów sąsiednich.
- Należy stosować separację przestrzenną, strefy buforowe, zieleń izolacyjną i rozwiązania technologiczne ograniczające hałas, zanieczyszczenia, odory oraz inne uciążliwości.
- Przedsięwzięcia uciążliwe nie powinny osłabiać strategicznego profilu gminy jako miejsca wysokiej jakości życia, zieleni, rekreacji i odpowiedzialnego rozwoju metropolitalnego.

7. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Ustalenia

- Należy dążyć do ochrony gruntów leśnych poprzez ograniczanie przeznaczania ich na cele nieleśne.

- Należy zapobiegać fragmentacji istniejących kompleksów leśnych.
- Należy dążyć do ochrony stref przejściowych pomiędzy lasami a pozostałymi ekosystemami.
- Należy dążyć do ochrony przestrzeni rolniczej oraz ograniczania zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, w szczególności gleb klas I-III.

Rekomendacje

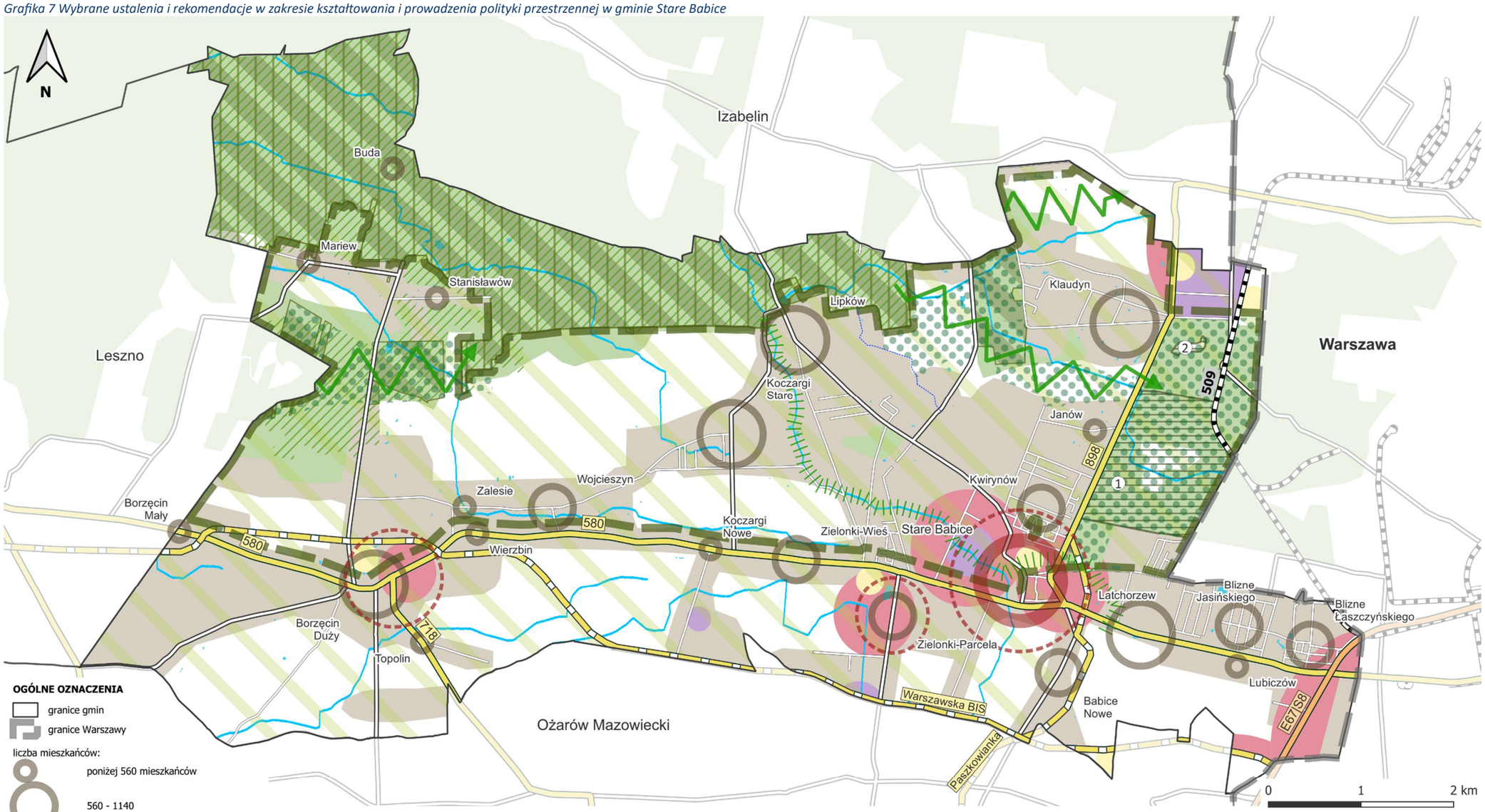
- Należy przestrzegać zasad Dobrej Praktyki Rolniczej oraz zasad prawidłowego użytkowania rolniczego gleb.
- Na dostępnych gruntach o niskiej przydatności dla rolnictwa dopuszcza się m.in. rozwój terenów zieleni urządzonej i funkcji rekreacyjnych lub umożliwianie sukcesji leśnej lub prowadzenie zalesień z wykorzystaniem rodzimych gatunków drzew, zgodnie z ich wymaganiami siedliskowymi.

8. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Ustalenia i rekomendacje

- Obszary zdegradowane, wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji powinny być traktowane jako rezerwa rozwoju jakościowego, pozwalająca ograniczać presję na nowe tereny niezainwestowane.
- Ich przekształcenia powinny prowadzić do poprawy funkcjonalności, bezpieczeństwa, estetyki, efektywności wykorzystania infrastruktury oraz ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko.
- Priorytetem powinno być przywracanie tym obszarom funkcji użytecznych społecznie, gospodarczo, środowiskowo lub rekreacyjnie, zgodnie z potrzebami mieszkańców i modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.
- Rewitalizacja, rekultywacja i remediacja powinny być traktowane jako element nowoczesnej polityki przestrzennej, która zamiast rozlewania zabudowy na nowe tereny, wykorzystuje potencjał już przekształconych obszarów do wzmacniania jakości przestrzeni i odporności gminy.

Grafika 7 Wybrane ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Stare Babice

Źródło: opracowanie własne

2.8 Oczekiwane rezultaty planowanych działań

Skuteczność Strategii Rozwoju Gminy Stare Babice na lata 2025–2035 będzie oceniana poprzez systematyczne monitorowanie rezultatów osiąganych w ramach realizacji celów strategicznych, celów szczegółowych, kierunków działań oraz przedsięwzięć wdrożeniowych. Monitoring stanowi jeden z kluczowych mechanizmów zarządzania strategicznego, pozwalający na bieżąco weryfikować, czy przyjęta interwencja publiczna realnie wzmacnia jakość życia mieszkańców, odporność gminy, ład przestrzenny, dostępność usług oraz konkurencyjność lokalną.

Ocena rezultatów nie powinna ograniczać się wyłącznie do formalnego sprawdzania stopnia wykonania działań. Jej celem jest przede wszystkim identyfikacja rzeczywistych efektów rozwojowych, jakie Strategia przynosi w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym oraz klimatyczno-środowiskowym. Oznacza to konieczność analizy nie tylko tego, czy dane działanie zostało zrealizowane, lecz także czy doprowadziło do oczekiwanej zmiany jakościowej — poprawy dostępności usług, zwiększenia bezpieczeństwa, wzmocnienia lokalnej przedsiębiorczości, poprawy funkcjonalności przestrzeni, rozwoju infrastruktury lub ograniczenia presji na środowisko.

Proces monitoringu będzie obejmował regularne gromadzenie danych, analizę wskaźników, ocenę postępów wdrażania Strategii, identyfikację barier i ryzyk realizacyjnych oraz formułowanie rekomendacji dotyczących ewentualnych korekt działań. Tak rozumiany monitoring ma zapewnić samorządowi możliwość podejmowania decyzji opartych na danych, reagowania na zmieniające się uwarunkowania oraz elastycznego dostosowywania polityki rozwojowej do realnych potrzeb mieszkańców i dynamiki procesów zachodzących w gminie.

Szczególne znaczenie będzie miało monitorowanie tych obszarów, które decydują o długofalowej pozycji Gminy Stare Babice w metropolii warszawskiej, w tym: dynamiki demograficznej, dostępności infrastruktury społecznej i technicznej, jakości usług publicznych, sprawności systemu transportowego, tempa urbanizacji, ochrony terenów zieleni, rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, jakości środowiska oraz aktywności gospodarczej. Pozwoli to ocenić, czy gmina skutecznie przechodzi od modelu reagowania na presję rozwojową do modelu świadomego, wyprzedzającego i odpowiedzialnego zarządzania rozwojem.

Oczekiwane rezultaty działań strategicznych będą analizowane w odniesieniu do czterech wzajemnie powiązanych sfer rozwoju: społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz klimatyczno-środowiskowej. Takie podejście pozwoli ocenić, czy realizacja Strategii przyczynia się do budowy gminy wysokiej jakości życia, bardziej samodzielnej funkcjonalnie, odpornej klimatycznie, atrakcyjnej gospodarczo oraz zachowującej swoje kluczowe zasoby przyrodnicze i krajobrazowe.

Poniżej przedstawiono katalog wskaźników, które będą podlegały monitoringowi w celu określenia poziomu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Stare Babice na lata 2025–2035. Wskaźniki te będą stanowiły podstawę oceny postępów, identyfikacji obszarów wymagających wzmocnienia, podejmowania decyzji zarządczych oraz ewentualnej aktualizacji działań. Proces monitoringu będzie prowadzony zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 3.1. „Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii".

Tabela 8 Oczekiwane rezultaty planowanych działań wraz ze wskaźnikami

Cele szczegółowe	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik
Cel strategiczny 1. Gwarantowanie wysokiej jakości życia w Gminie Stare Babice poprzez rozwijanie oferty gminnej oraz wspieranie jej kapitału ludzkiego i społecznego		
1.1. Wysokiej jakości oferta usług publicznych	Podniesienie jakości i rozwój oferty usług społecznych i komunalnych skierowanej do przedstawicieli wszystkich grup wiekowych i społecznych, a tym samym gwarantowanie wysokiej jakości życia w gminie.	• Liczba wybudowanych zmodernizowanych lub doposażonych jednostek użyteczności publicznej. • Liczba nowo utworzonych jednostek kultury lub poszerzenie oferty już istniejących. • Liczba nowo wdrożonych usług zdrowotnych i wspierających dla mieszkańców w tym dla seniorów i osób ze szczególnymi potrzebami (dotyczy usług pielęgnacyjnych, rehabilitacyjnych, opiekuńczych, asystencji osobistej i usług wytchnieniowych). • Liczba wdrożonych e-usług w Urzędzie Gminy i jednostkach podległych. • Liczba szkoleń pracowników. • Liczba miejsc w przedszkolach publicznych i niepublicznych. • Liczba wydarzeń kulturalnych organizowanych w gminie. • Liczba powstałych lub zmodernizowanych przestrzeni wielopokoleniowych. • Liczba programów zdrowotnych i wspierających realizowanych dla mieszkańców w tym także dedykowanych seniorom i osobom ze szczególnymi potrzebami.
1.2. Zintegrowana i zaangażowana społeczność lokalna	Wzrost poziomu integracji i zaangażowania mieszkańców w sprawy gminne i życie społeczne oraz budowanie silnej tożsamości lokalnej.	• Liczba zorganizowanych wydarzeń integrujących lokalną społeczność i promujących lokalną tożsamość (m.in.: imprezy plenerowe, koncerty, pikniki rodzinne, turnieje międzyszkolne o charakterze integrującym). • Liczba zorganizowanych akcji promocyjno-informacyjnych i/lub edukacyjnych z zakresu edukacji obywatelskiej. • Liczba udzielonych dotacji dla organizacji pozarządowych, stowarzyszeń, organizacji społecznych. • Liczba zrealizowanych inicjatyw lokalnych zgłoszonych przez mieszkańców w ramach funduszu sołeckiego/budżetu obywatelskiego. • Liczba spotkań konsultacyjnych, debat, paneli dyskusyjnych itp. z mieszkańcami. • Liczba projektów realizowanych z udziałem wolontariuszy. • Liczba programów wsparcia dla osób potrzebujących pomocy. • Liczba zorganizowanych sesji/spotkań organów doradczych reprezentujących różne grupy społeczne.

Cele szczegółowe	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik
1.3. Elastyczna i odpowiedzialna polityka społeczna	Zapewnienie dogodnych warunków do zakładania rodziny i rozwoju osobistego, co przyczyni się do wzrostu liczby urodzeń, a tym samym do ograniczenia zjawiska starzenia się społeczeństwa i budowania kapitału ludzkiego gminy.	• Liczba zorganizowanych akcji lub działań promocyjno-informacyjnych i/lub edukacyjnych z zakresu ograniczania negatywnych zjawisk społecznych (dotyczy akcji związanych m. in. z zapobieganiem zjawisku wykluczenia społecznego, przemocy w rodzinie, alkoholizmowi i narkomanii). • Liczba zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań w tym rozwijających kompetencje kluczowe. • Liczba utworzonych miejsc przeznaczonych między innymi do edukacji dzieci i młodzieży z obszaru nauk ścisłych i humanistycznych z wykorzystaniem historycznego dziedzictwa Radiostacji Babice. • Liczba działań zwiększających bezpieczeństwo na wypadek sytuacji kryzysowych. • Liczba inicjatyw promujących uczenie się przez całe życie. • Liczba akcji informacyjnych i edukacyjnych z zakresu profilaktyki zdrowotnej. • Liczba udostępnionych benefitów/profitów dla zameldowanych mieszkańców. • Liczba budynków publicznych przystosowanych do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami. • Liczba programów lub działań wspierających osoby ze specjalnymi potrzebami.
Cel strategiczny 2. Wzmacnianie lokalnej gospodarki Gminy Stare Babice poprzez rozwój przedsiębiorczości, wspieranie innowacji oraz tworzenie przyjaznych warunków dla biznesu i turystyki		
2.1. Konkurencyjność i innowacyjność lokalnych przedsiębiorstw	Zwiększenie liczby i potencjału lokalnych firm poprzez wsparcie innowacyjności, współpracy i promocji lokalnych produktów.	• Liczba nowo zarejestrowanych działalności gospodarczych. • Stopa bezrobocia lokalnego (wskaźnik podawany w procentach z danych Powiatowego Urzędu Pracy). • Liczba przedsiębiorstw korzystających ze wsparcia w zakresie innowacji i transferu technologii. • Liczba działań promocyjnych skierowanych do lokalnych przedsiębiorstw. • Liczba lokalnych przedsiębiorstw biorących udział w wydarzeniach gminnych. • Realizacja inwestycji w zakresie budowy targowiska (tak/nie).
2.2. Atrakcyjne warunki do lokowania inwestycji	Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz jej rozwój społeczno-gospodarczy dzięki stworzeniu dogodnych warunków do zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej w gminie.	• Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności (wskaźnik mierzony na podstawie danych BDL GUS). • Powierzchnia nowo przygotowanych terenów inwestycyjnych [ha]. • Długość nowo wybudowanych i zmodernizowanych dróg gminnych (km). • Długość nowo wybudowanych i zmodernizowanych sieci wodociągowych i kanalizacyjnych.

Cele szczegółowe	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik
2.3. Rozwinięte funkcje rekreacyjne i turystyczne	Wzmocnienie potencjału turystycznego i rekreacyjnego gminy jako miejsca wypoczynku weekendowego, a tym samym dywersyfikacja struktury gospodarczej.	• Długość nowoutworzonych ciągów komunikacyjnych sprzyjających rekreacji i turystyce [km]. • Liczba przedsięwzięć z zakresu rozwoju oferty turystycznej zrealizowanej we współpracy z innymi samorządami w ramach WOF. • Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych (np. boisk, siłowni plenerowych, placów zabaw, miejsc wypoczynku, parków). • Liczba wydarzeń kulturalnych/historycznych organizowanych w oparciu o dziedzictwo lokalne.
2.4. Silna, rozpoznawalna marka gminy Stare Babice	Zbudowanie pozytywnego wizerunku gminy jako nowoczesnego, zielonego i przyjaznego miejsca do życia, pracy i wypoczynku.	• Liczba zrealizowanych przedsięwzięć, kampanii, wydarzeń itp. związanych z promocją gminy. • Liczba nagród, wyróżnień przyznanych Gminie. • Liczba materiałów promocyjnych na temat gminy kształtujących jej pozytywny wizerunek i rozpoznawalność. • Liczba działań promocyjnych zrealizowanych we współpracy z przedsiębiorcami.
Cel strategiczny 3. Kształtowanie przyjaznej i nowoczesnej przestrzeni Gminy Stare Babice poprzez zintegrowane planowanie, wzmacnianie powiązań transportowych i zachowanie walorów krajobrazowych		
3.1. Zrównoważony rozwój przestrzenny	Efektywne wykorzystanie dostępnej przestrzeni, zachowanie ładu przestrzennego i wysokiej jakości przestrzeni publicznych z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców i zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.	• Powierzchnia przebudowanych i/lub nowo zagospodarowanych przestrzeni publicznych [m^2] (Dotyczy przestrzeni publicznych dostosowanych do pełnienia funkcji społecznych, integracyjnych, kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, turystycznych). • Udział powierzchni terenów zieleni w ogólnej powierzchni gminy [%] (wskaźnik mierzony na podstawie danych BDL GUS). • Liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie terenów zielonych i parkowych, pielęgnowanie zieleni, uzupełnianie przestrzeni o elementy małej architektury. • Łączna powierzchnia terenów zielonych dostępnych publicznie (ha). • Opracowanie i wdrożenie regulaminu/zasad sytuowania elementów zagospodarowania krajobrazu (tak/nie). • Liczba nowoczesnych realizacji obiektów użyteczności publicznej zgodnych ze standardami ekologicznymi i potrzebami społecznymi. • Liczba inwestycji publicznych realizowanych z wykorzystaniem rozwiązań proekologicznych (np. OZE, retencja, zielone dachy). • Liczba projektów inwestycyjnych poprawiających powiązania między miejscowościami w gminie.

Cele szczegółowe	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik
3.2. Efektywny transport i komunikacja	Połączenie funkcjonalne i komunikacyjne gminy z sąsiednimi gminami i regionem, wzmocnienie powiązań funkcjonalno-przestrzennych zwłaszcza w obrębie WOF oraz podniesienie poziomu mobilności mieszkańców.	• Długość nowo wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych dróg gminnych [km]. • Liczba działań i rozwiązań sprzyjających korzystaniu z transportu publicznego. • Liczba zrealizowanych inwestycji w infrastrukturę około drogową (np. chodniki, oświetlenie, odwodnienie, przystanki). • Liczba utworzonych lub zmodernizowanych połączeń komunikacji zbiorowej (linii autobusowych, przystanków). • Długość nowo wybudowanych lub zmodernizowanych dróg rowerowych (km). • Liczba miejsc postojowych dla rowerów. • Liczba przeprowadzonych inwestycji poprawiających bezpieczeństwo ruchu (np. przejścia dla pieszych, doświetlenia, progi zwalniające). • Liczba działań promocyjnych na rzecz korzystania z komunikacji zbiorowej i rowerów
3.3. Rozwinięta i nowoczesna infrastruktura techniczna	Zwiększenie niezawodności i dostępności podstawowej infrastruktury technicznej odpowiadającej na potrzeby rosnącej populacji, a tym samym tworzenie warunków do harmonijnego rozwoju zabudowy mieszkaniowej, z zachowaniem spójności z rozwojem infrastruktury podstawowej.	• Długość nowej, przebudowanej lub zmodernizowanej infrastruktury sieciowej [km] (Dotyczy sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, deszczowej). • Liczba wdrożonych rozwiązań OZE. • Liczba nowych lub zmodernizowanych punktów selektywnego zbierania odpadów (PSZOK). • Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych dotyczących segregacji i recyklingu odpadów. • Liczba przedsięwzięć/inwestycji zwiększających poziom bezpieczeństwa technicznego infrastruktury (np. monitoring, systemy awaryjne, systemy informatyczne, agregaty prądotwórcze). • Długość ulic objętych nowoczesnym oświetleniem (km).
3.4. Funkcjonalna infrastruktura społeczna	Rozwój nowoczesnych, wielofunkcyjnych obiektów i przestrzeni publicznych sprzyjających integracji i aktywności mieszkańców.	• Liczba nowo wybudowanych, przebudowanych i/lub zmodernizowanych obiektów sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych i użyteczności publicznej. • Liczba wydarzeń społecznych i rekreacyjnych organizowanych na nowo wybudowanych, przebudowanych i/lub zmodernizowanych obiektach sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych i użyteczności publicznej. • Liczba imprez, zawodów sportowych lub wydarzeń kulturalnych organizowanych w gminie. • Liczba przedsięwzięć ukierunkowanych na rozwój mieszkalnictwa, w tym mieszkalnictwa wspomaganego
Cel strategiczny 4. Tworzenie zdrowego i bezpiecznego środowiska życia w Gminie Stare Babice poprzez adaptację do zmiany klimatu i ochronę walorów przyrodniczo-krajobrazowych		

Cele szczegółowe	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik
4.1. Wysoka jakość środowiska	Poprawa stanu środowiska przyrodniczego i świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez edukację i działania proekologiczne.	• Liczba zorganizowanych akcji promocyjno-informacyjnych i/lub edukacyjnych z zakresu edukacji ekologicznej. • Monitoring przekroczeń dla PM10, PM2,5 i PM1 (tak/nie). • Liczba działań w zakresie ochrony przyrody w procesach inwestycyjnych (np. kompensacja areału zieleni). • Liczba zorganizowanych akcji społecznych z udziałem mieszkańców (np. sprzątanie terenów, sadzenie drzew, zbiórki odpadów). • Liczba nawiązanych i realizowanych partnerstw/szkoleń/działań dotyczących edukacji ekologicznej. • Liczba wspólnych projektów lub wydarzeń realizowanych z innymi samorządami lub instytucjami. • Liczba przeprowadzonych kontroli dotyczących wykorzystywania niewłaściwych materiałów opałowych. • Liczba wykrytych i zgłoszonych przypadków spalania odpadów/niewłaściwych materiałów opałowych. • Liczba punktów monitorujących jakość powietrza. • Poziom przygotowania odpadów do ponownego użycia i recyklingu (%). • Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych dotyczących segregacji i obiegu zamkniętego. • Liczba inwestycji, w których zastosowano prośrodowiskowe rozwiązania (np. zbiorniki retencyjne)
4.2. Gmina odporna na zmianę klimatu	Zwiększenie odporności gminy na skutki zmian klimatycznych oraz poprawa warunków bezpieczeństwa w gminie, w tym poprzez zapobieganie m.in. zagrożeniom powodziowym i pożarowym.	• Liczba zrealizowanych inwestycji z zakresu retencji wodnej i odprowadzania wód deszczowych (np. tworzenie zbiorników retencyjnych, zwiększanie powierzchni zadrzewień, rozwój systemu kanalizacji deszczowej). • Liczba działań wspierających służby ratunkowe. • Liczba inwestycji mających na celu minimalizowanie skutków powodzi i podtopień. • Liczba szkoleń w zakresie reagowania na sytuacje kryzysowe. • Liczba działań na rzecz zachowania lub zwiększenia bioróżnorodności (np. nasadzenia rodzimych gatunków drzew/krzewów, oczka wodne, łąki kwietne).

3. System wdrażania strategii

System zarządzania strategią obejmuje zestaw powiązanych procesów, których skuteczna realizacja wymaga współpracy wielu podmiotów dysponujących odpowiednimi kompetencjami. Aby zapewnić ciągłość działań oraz maksymalizować ich efektywność, niezbędne jest wyraźne określenie podziału odpowiedzialności za realizację zadań zapisanych w strategii. Podział ten wynika zarówno z różnic w zakresie kompetencji, jak i poziomu odpowiedzialności poszczególnych podmiotów. Kluczowym elementem systemu zarządzania jest nie tylko wyznaczenie struktury wdrażania strategii, ale również ujęcie trzech wzajemnie powiązanych i wpływających na siebie obszarów:

- formułowanie oraz okresowa aktualizacja strategii,
- skuteczne wdrażanie strategii,
- monitoring i ocena osiąganych rezultatów strategii.

3.1 Realizacja, monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii

Realizacja strategii

Realizacja założeń strategii powinna odbywać się zgodnie z zasadami takimi jak:

- Partnerstwo – podmioty realizujące strategię powinny kierować się zasadą równorzędnego traktowania reprezentantów poszczególnych środowisk. Istotne jest zachowanie niezależności poszczególnych podmiotów przy jednoczesnej współpracy na rzecz urzeczywistnienia zaplanowanej wizji gminy,
- Otwartość – w prace nad realizacją założeń strategii powinni zostać zaangażowani przedstawiciele różnych środowisk i podmiotów, co zagwarantuje interdyscyplinarność zespołów roboczych,
- Efektywność – działania, które zostaną podjęte, powinny być zaplanowane w taki sposób, aby umożliwić osiągnięcie wymiernych rezultatów przy oszczędnym wykorzystaniu zasobów,
- Transparentność – realizacja założeń strategicznych powinna być jawna, z założeniem udostępniania wszystkich informacji. Istotną częścią działań jest dialog pomiędzy poszczególnymi interesariuszami. Wszystkie podejmowane działania powinny być publicznie przedstawiane oraz konsultowane,
- Konsekwencja – wdrażane działania powinny odbywać się w odpowiedniej kolejności, mając na uwadze komplementarność podejmowanych działań. Istotna jest determinacja w osiąganiu założonych celów,
- Elastyczność – w przypadku zmieniających się uwarunkowań należy odpowiednio zmodyfikować założenia strategii.

W zakresie realizacji działań zdefiniowanych w strategii wiodącą rolę będzie pełnił Wójt Gminy Stare Babice, który będzie wspierany przez zastępców, Radę Gminy Stare Babice, skarbnika i merytoryczne komórki Urzędu Gminy Stare Babice.

Wójt Gminy Stare Babice	• Przygotowanie projektu strategii przy współpracy struktur Urzędu Gminy Stare Babice w uzgodnieniu z Radą Gminy Stare Babice i mieszkańcami (zmiana zapisów w dokumencie w oparciu o uzasadnione propozycje i wnioski mieszkańców), • Zatwierdzenie zadań do realizacji w ramach strategii, • Nawiązywanie współpracy z instytucjami, organizacjami i podmiotami (administracji wyższego i niższego szczebla, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi itp.), • Działania lobbingowe na rzecz realizacji założeń strategii.
Rada Gminy Stare Babice	• Analiza postępów wdrażania strategii, • Zatwierdzenie i zapewnienie finansowania dla rocznych oraz wieloletnich programów branżowych i inwestycyjnych, w ramach których będą realizowane cele strategiczne i kierunki działań, • Rozpatrywanie wniosków o aktualizację strategii i podejmowanie uchwał w tym zakresie.
Skarbnik Gminy Stare Babice	• Zabezpieczenie środków w budżecie na realizację zadań wynikających z kierunków działań poprzez umieszczenie konkretnych zadań w budżecie oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej.
Koordynator Strategii (Wydział Inwestycji i Gospodarki Komunalnej)	• Koordynacja prac na rzecz wdrażania strategii pomiędzy poszczególnymi podmiotami zaangażowanymi w realizację strategii, • Przygotowywanie analiz dotyczących gminy w zakresie projektów zrealizowanych z zewnętrznych środków krajowych i UE, • Przygotowanie sprawozdań okresowych z realizacji strategii, • Upowszechnianie założeń strategii wśród mieszkańców gminy, • Bieżący nadzór nad realizacją strategii i rekomendowanie ewentualnych zmian w strategii.
Poszczególne komórki Urzędu Gminy Stare Babice, jednostki organizacyjne gminy i inne podmioty zaangażowane w realizację strategii	• Opracowanie rocznych i wieloletnich programów branżowych oraz inwestycyjnych w ramach których realizowane będą założenia strategiczne, • Realizacja poszczególnych działań strategicznych, • Informowanie Koordynatora strategii o stopniu realizacji zadań oraz przekazywanie danych do monitoringu, • Zgłaszanie problemów w realizacji zadań oraz konieczności zmian zapisów strategii.

Monitoring strategii

Strategia będzie podlegać systematycznemu monitoringowi, polegającemu na cyklicznym ocenianiu stopnia realizacji zaplanowanych działań oraz osiągania celów strategicznych. Proces ten zostanie przeprowadzony w oparciu o zestaw wskaźników monitorujących, opisanych w rozdziale 2.7 Rezultaty planowanych działań. Celem prowadzenia bieżącego monitoringu jest zapewnienie pełnej i rzetelnej informacji o efektach wdrażania strategii, poziomie realizacji jej celów oraz zgodności podejmowanych działań z przyjętymi założeniami. Monitoring stanowi także podstawę do podejmowania decyzji o ewentualnej aktualizacji strategii.

Poszczególne komórki Urzędu Gminy Stare Babice, jednostki organizacyjne i inne podmioty zaangażowane w realizację konkretnych działań w ramach strategii	• Przekazywanie informacji na temat realizowanych działań, w tym wartości wskaźników przypisanych do prowadzonych działań do Koordynatora Strategii - w terminie do końca kwietnia roku następującego po roku sprawozdawczym.
Koordynator Strategii (Wydział Inwestycji i Gospodarki Komunalnej)	• Przygotowanie sprawozdania rocznego z realizacji strategii w terminie do końca maja. Sprawozdanie będzie stanowić część Raportu o stanie gminy, który przekładany jest Wójtowi Gminy Stare Babice i Radzie Gminy Stare Babice.

Wynikiem monitoringu będzie Raport monitoringowy zawierający zestawienie wskaźników dla poszczególnych kierunków działań, których realizacja została podjęta w ramach każdego z celów strategicznych. W Raporcie monitoringowym zostaną przedstawione kluczowe informacje o zrealizowanych zadaniach wraz z wartościami wskaźników w postaci kart monitoringowych.

Tabela 9 Wzór raportu monitoringowego

Raport monitoringowy za rok …			
Cel strategiczny:			
Zrealizowane zadania/przedsięwzięcia w ramach celu strategicznego			
Kierunek działania	**Zrealizowane zadania/przedsięwzięcia**		
Stan realizacji wskaźników			
Nazwa wskaźnika	**Wartość bazowa określona w strategii**	**Stan wskaźnika na koniec roku …..**	**Ocena osiągnięcia rezultatu (zmiana wartości w odniesieniu do wartości bazowej)**

Inne informacje			
Wydatki poniesione na realizację celu w ….. roku wraz z informacją o źródłach finansowania			
Uwagi			

Ewaluacja strategii

Podstawą do przeprowadzenia ewaluacji będzie monitoring bieżący realizacji strategii. Jej głównym celem jest ocena, w jakim stopniu podejmowane działania przyczyniają się do osiągania założonych celów strategicznych. W ramach ewaluacji analizie podlega m.in. skuteczność, efektywność, przydatność oraz trwałość osiągniętych rezultatów, a także adekwatność przyjętych celów względem zidentyfikowanych potrzeb i wyzwań rozwojowych. Proces ten służy określeniu, na ile założenia strategii są realizowane w praktyce oraz czy istnieje potrzeba ich korekty lub aktualizacji. Dzięki temu możliwe jest systematyczne podnoszenie jakości działań, udoskonalanie bieżących interwencji oraz podejmowanie świadomych decyzji dotyczących dalszego kierunku rozwoju dokumentu strategicznego.

Zaleca się przeprowadzenie dwóch przeglądów strategicznych w trakcie obowiązywania strategii – pierwszy w 2030 roku jako ewaluacja bieżąca (on-going), a drugi w 2035 roku jako ewaluacja końcowa (ex-post). Ocena będzie opracowywana w oparciu o dane pochodzące z regularnego monitoringu. Efektem każdego z przeglądów będzie szczegółowe sprawozdanie zawierające analizę stopnia realizacji celów strategicznych oraz wykonania zaplanowanych działań. Raporty ewaluacyjne będą przedstawiane Radzie Gminy Stare Babice przez Wójta, wraz z propozycjami ewentualnych korekt, aktualizacji lub rozszerzenia treści dokumentu strategicznego.

Ewaluacja ex-ante – zgodnie z zapisami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2025 r. poz. 198 z późn. zm.) w art. 10a. ust. 2 zawarto zapis, że podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przeprowadza uprzednią ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii rozwoju przed jej przyjęciem (ewaluacja ex-ante). Ma to na celu ocenę jakości i wartości procesu oraz potencjalnych efektów wdrażania strategii, zgodnie z wytycznymi zawartymi w opracowaniu pt. *Strategia Rozwoju Gminy. Poradnik praktyczny*, dostępnym na stronie Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej. Przeprowadzenie ewaluacji ma służyć poprawie jakości planowanej interwencji.

Aktualizacja strategii

Aktualizacja zapisów strategii będzie dokonywana w uzasadnionych przypadkach, wynikających ze zmian zachodzących w otoczeniu wewnętrznym lub zewnętrznym Gminy Stare Babice, które mogą wpływać na skuteczność, trafność i aktualność przyjętych kierunków działań. Korekty dokumentu mogą być konieczne w sytuacjach, gdy zmieniają się istotne uwarunkowania takie jak m.in.:

- społeczne – zmiany demograficzne, migracyjne czy nowe potrzeby i oczekiwania mieszkańców,
- gospodarcze – np. pojawienie się dużych inwestycji, zmiany w strukturze lokalnego rynku pracy, nowe źródła finansowania,
- prawne – wprowadzenie nowych regulacji na poziomie krajowym lub unijnym, które wpływają na politykę rozwoju,
- przestrzenne – np. zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym, rozwój infrastruktury czy nowe wyzwania urbanistyczne,
- polityczne – w tym zmiany priorytetów strategicznych na poziomie regionalnym lub krajowym, które mogą wymagać dostosowania działań lokalnych.

Celem procesu aktualizacji jest dostosowanie strategii do zmieniających się realiów społeczno-gospodarczych oraz obowiązujących regulacji prawnych i dokumentów strategicznych wyższego szczebla, co pozwala utrzymać jej aktualność, skuteczność i zdolność do efektywnej realizacji założonych celów.

Poszczególne komórki Urzędu Gminy Stare Babice jednostki organizacyjne gminy i inne podmioty zaangażowane w realizację strategii	• Zgłoszenie konieczności zmiany zapisów strategii
Wójt Gminy Stare Babice	• Przedstawienie Radzie Gminy Stare Babice wniosku o dokonanie zmian w strategii
Koordynator Strategii (Wydział Inwestycji i Gospodarki Komunalnej)	• Wydanie opinii o konieczności przeprowadzenia aktualizacji dokumentu
Wójt Gminy Stare Babice, Rada Gminy Stare Babice, poszczególne komórki Urzędu Gminy Stare Babice	• Decyzja o aktualizacji strategii
Rada Gminy Stare Babice	• Podjęcie uchwały w sprawie aktualizacji strategii • Uchwalenie zaktualizowanej strategii – po uprzednio przeprowadzonych konsultacjach społecznych aktualizacji strategii

3.2 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Gminy Stare Babice na lata 2025-2035 jest głównym dokumentem strategicznym wyznaczającym długookresowe kierunki rozwoju gminy w czterech kluczowych obszarach: społecznym, gospodarczym, przestrzennym oraz klimatyczno-środowiskowym. Ze względu na kompleksowość poruszanych zagadnień, konieczne jest jej uszczegółowienie w dokumentach wykonawczych. Dokumenty te obejmują zarówno obowiązujące, jak i planowane do opracowania programy i plany sektorowe – o charakterze obligatoryjnym lub fakultatywnym. Do najistotniejszych z nich zalicza się m.in.:

- dokumenty planistyczne — studium (od 1 lipca 2026 r. zastąpione planem ogólny gminy), miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego;
- programy ochrony środowiska;
- gminne programy wspierania polityki społecznej.

Przy tworzeniu i aktualizacji dokumentów wykonawczych rekomenduje się aby:

- Dokumenty wykonawcze były napisane możliwie prostym językiem, zrozumiałym dla osób niebędących specjalistami w danej dziedzinie,
- Przygotowanie dokumentu wykonawczego zakończyło się, o ile to możliwe, w ciągu 12 miesięcy od jego zainicjowania,
- O ile to możliwe i zasadne, poddać projekt dokumentu konsultacjom społecznym,
- W dokumencie wykonawczym znalazło się co najmniej odniesienie do konkretnego celu strategicznego i kierunku działań niniejszej strategii – zaleca się wykazanie spójności dokumentu z niniejszą strategią,
- Dokument wykonawczy zawierał informację o tym, jaka komórka organizacyjna odpowiada za jego realizację.

W poniższej tabeli zawarto dokumenty, które obowiązują na terenie Gminy Stare Babice wraz z określeniem ich zgodności z niniejszą strategią.

Tabela 10 Wykaz dokumentów obowiązujących w Gminie Stare Babice wraz z oceną aktualności wobec strategii

Nazwa dokumentu	Data przyjęcia/aktualizacji	Uwagi i wytyczne
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stare Babice	Data aktualizacji: Uchwała nr XLI/435/18 Rady Gminy Stare Babice z dnia 29 maja 2018 r.	Obowiązuje do 2026 r. (nie później niż do 30 czerwca 2026 r.) później zostanie zastąpione Planem Ogólnym – gmina jest w trakcie opracowywania planu (Uchwała Nr V/33/2024 z dnia 27 czerwca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Stare Babice)

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Stare Babice do roku 2025 z perspektywą do 2027 r.	Data przyjęcia: Uchwała nr XLII/461/2022 Rady Gminy Stare Babice z dnia 24 lutego 2022 r.	Aktualny, zgodny z zapisami strategii. W przypadku aktualizacji bądź konieczności opracowania nowego dokumentu należy uwzględnić w nim założenia Strategii dotyczące przede wszystkim uwarunkowań klimatyczno-środowiskowych określonych w częściach dot. modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy oraz ustaleń i rekomendacji z zakresu kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie. Należy również uwzględnić założenia i plany strategiczne na lata 2025-2035 określone w części strategicznej, przede wszystkim w ramach celu strategicznego 4. Tworzenie zdrowego i bezpiecznego środowiska życia w Gminie Stare Babice poprzez adaptację do zmiany klimatu i ochronę walorów przyrodniczo-krajobrazowych.
Program Ograniczania Niskiej Emisji dla Gminy Stare Babice	Data przyjęcia: Uchwała nr X/100/2019 Rady Gminy Stare Babice z dnia 27 czerwca 2019 r.	Aktualny, zgodny z zapisami strategii. W przypadku aktualizacji bądź konieczności opracowania nowego dokumentu należy uwzględnić w nim założenia i plany strategiczne na lata 2025-2035 określone w części strategicznej, przede wszystkim w ramach celów strategicznych: 3. Kształtowanie przyjaznej i nowoczesnej przestrzeni Gminy Stare Babice poprzez zintegrowane planowanie, wzmacnianie powiązań transportowych i zachowanie walorów krajobrazowych oraz 4. Tworzenie zdrowego i bezpiecznego środowiska życia w Gminie Stare Babice poprzez adaptację do zmiany klimatu i ochronę walorów przyrodniczo-krajobrazowych.
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Stare Babice na lata 2016- 2030	Data przyjęcia: Uchwała nr XXII/211/16 Rady Gminy Stare Babice z dnia 29 września 2016 r.	Aktualny, zgodny z zapisami strategii. W przypadku aktualizacji bądź konieczności opracowania nowego dokumentu należy uwzględnić w nim założenia i plany strategiczne na lata 2025-2035 określone w części strategicznej, przede wszystkim w ramach celów strategicznych: 3. Kształtowanie przyjaznej i nowoczesnej przestrzeni Gminy Stare Babice poprzez zintegrowane planowanie, wzmacnianie powiązań transportowych i zachowanie walorów krajobrazowych oraz 4. Tworzenie zdrowego i bezpiecznego środowiska życia w Gminie Stare Babice poprzez adaptację do zmiany klimatu i ochronę walorów przyrodniczo-krajobrazowych.
Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Stare Babice na lata 2021-2030	Data przyjęcia: Uchwała nr XXVII/284/2020 Rady Gminy Stare Babice	Aktualny, zgodny z zapisami strategii. W przypadku aktualizacji bądź konieczności opracowania nowego dokumentu należy uwzględnić w nim z założenia i plany strategiczne na lata 2026-2035 określone w części strategicznej, przede wszystkim w ramach celu strategicznego 1. Gwarantowanie wysokiej jakości życia w Gminie Stare Babice poprzez rozwijanie oferty gminnej oraz wspieranie jej kapitału ludzkiego i społecznego.
Gminny program opieki nad zabytkami gminy Stare Babice na lata 2025-2028	Data przyjęcia: Uchwała nr XIV/132/2025 Rady Gminy Stare Babice	Aktualny, zgodny z zapisami strategii. W przypadku aktualizacji bądź konieczności opracowania nowego dokumentu należy uwzględnić w nim założenia Strategii dotyczące przede wszystkim uwarunkowań kulturowych określonych w częściach dot. modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej

		gminy oraz ustaleń i rekomendacji z zakresu kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie. Należy również uwzględnić założenia i plany strategiczne na lata 2025-2035 określone w części strategicznej, przede wszystkim w ramach celów strategicznych: 2. Wzmacnianie lokalnej gospodarki Gminy Stare Babice poprzez rozwój przedsiębiorczości, wspieranie innowacji oraz tworzenie przyjaznych warunków dla biznesu i turystyki i 3. Kształtowanie przyjaznej i nowoczesnej przestrzeni Gminy Stare Babice poprzez zintegrowane planowanie, wzmacnianie powiązań transportowych i zachowanie walorów krajobrazowych.
Uchwała krajobrazowa	-	Rekomenduje się opracowanie i przyjęcia uchwały krajobrazowej dla Gminy Stare Babice.

Źródło: opracowanie własne.

3.3 Finansowanie strategii

Realizacja założeń *Strategii Rozwoju Gminy Stare Babice na lata 2025–2035* wymaga nie tylko jasno określonych celów i działań, ale także zapewnienia odpowiednich zasobów finansowych i operacyjnych. Skuteczne wdrożenie strategii będzie możliwe dzięki aktywnemu poszukiwaniu dostępnych źródeł wsparcia, a także wykorzystywaniu narzędzi i metod, które umożliwią sprawne zarządzanie procesami rozwojowymi. Kluczowe jest w tym kontekście elastyczne reagowanie na zmieniające się warunki finansowe i prawne oraz umiejętne sięganie po środki zewnętrzne i wewnętrzne. Potencjalne źródła finansowania to między innymi:

- Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego – regionalne, powiatowe oraz środki własne gminy;
- Środki budżetu państwa;
- Środki pochodzące z budżetu województwa mazowieckiego
- Środki funduszy celowych;
- Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027;
- Inne środki publiczne,
- Inne środki z budżetu Unii Europejskiej z programów:
  - *Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS*) – finansowanie projektów przyczyniających się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmiany klimatu.
  - *Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)* – odnoszą się do finansowania projektów związanych z poprawą sytuacji osób bezrobotnych na rynku pracy,

zwiększeniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnieniem opieki nad dziećmi, podnoszeniem jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracją społeczną, rozwojem usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

- *Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (FENG)* – fundusze te mogą zostać wykorzystane na realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które będą zwiększać konkurencyjność lokalnej gospodarki.
- *Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC)* – dedykowane dla projektów związanych z rozwojem cyfryzacji, w tym z rozwojem e-usług oraz wzmocnieniem cyber-bezpieczeństwa w przedsiębiorstwach i JST.
- *Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027 (PTFE*) – fundusze przeznaczone na szkolenia dla beneficjentów korzystających ze środków Funduszy Europejskich, działania informacyjno-promocyjne oraz rozwój systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych.

Ponadto, do współfinansowania projektów realizowanych w ramach programów operacyjnych lub w formule partnerstwa publiczno-prywatnego mogą zostać wykorzystane środki prywatne.

W latach 2019-2023 wydatki majątkowe inwestycyjne Gminy Stare Babice wyniosły łącznie blisko 160 mln zł – średnio 31,8 mln zł na rok. Biorąc te wyliczenia można oszacować, że w trakcie realizacji niniejszej strategii w okresie 2025-2035 Gmina Stare Babice poniesie wydatki inwestycyjne w wysokości około 318,4 mln zł. Szacunki będą precyzowane w oparciu o Wieloletnią Prognozę Finansową.

Tabela 11 Potencjalne źródła finansowania strategii

Cel strategiczny	Potencjalne źródła finansowania	Priorytety
1. Gwarantowanie wysokiej jakości życia w Gminie Stare Babice poprzez rozwijanie oferty gminnej oraz wspieranie jej kapitału ludzkiego i społecznego	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027	Priorytet FEMA.05 Fundusze Europejskie dla wyższej jakości życia na Mazowszu Priorytet FEMA.07 Fundusze Europejskie dla nowoczesnej i dostępnej edukacji na Mazowszu Priorytet FEMA.08 Fundusze Europejskie dla aktywnej integracji oraz rozwoju usług społecznych i zdrowotnych na Mazowszu Priorytet FEMA.09 Mazowsze bliższe obywatelom dzięki Funduszom Europejskim
	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027	Priorytet FERS.02 Opieka nad dziećmi i równowaga między życiem prywatnym i zawodowym Priorytet FERS.03 Dostępność i usługi dla osób z niepełnosprawnościami Priorytet FERS.04 Spójność społeczna i zdrowie
	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS)	Priorytet FENX.06 Zdrowie Priorytet FENX.07 Kultura

Cel strategiczny	Potencjalne źródła finansowania	Priorytety
	Sportowa Polska – Program rozwoju lokalnej infrastruktury sportowej (i inne Programy Ministerstwa Sportu i Turystyki)	
	Narodowy Fundusz Zdrowia	
	Fundusz Inicjatyw Obywatelskich	
	Programy Ministerstwa Zdrowia	
	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	
	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego – regionalne, powiatowe oraz środki własne gminy Środki budżetu państwa Środki pochodzące z budżetu województwa mazowieckiego Środki funduszy celowych; Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027; Inne środki publiczne	
2. Wzmacnianie lokalnej gospodarki Gminy Stare Babice poprzez rozwój przedsiębiorczości, wspieranie innowacji oraz tworzenie przyjaznych warunków dla biznesu i turystyki	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027	Priorytet FEMA.01 Fundusze Europejskie dla bardziej konkurencyjnego i inteligentnego Mazowsza Priorytet FEMA.06 Fundusze Europejskie dla aktywnego zawodowo Mazowsza
	Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)	Priorytet FENG.01 Wsparcie dla przedsiębiorców Priorytet FENG.02 Środowisko sprzyjające innowacjom
	Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027	Priorytet FERS.01 Umiejętności
	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	Komponent A „Odporność i konkurencyjność gospodarki”
	Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027	Priorytet 1. Innowacyjne społeczeństwa
	Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027	Priorytet 1. Współpraca na rzecz inteligentnej Europy Środkowej
	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego – regionalne, powiatowe oraz środki własne gminy Środki budżetu państwa Środki pochodzące z budżetu województwa mazowieckiego Środki funduszy celowych; Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027; Inne środki publiczne	
3. Kształtowanie przyjaznej i nowoczesnej przestrzeni Gminy Stare Babice poprzez zintegrowane planowanie, wzmacnianie powiązań transportowych i zachowanie walorów krajobrazowych	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027	Priorytet FEMA.04 Fundusze Europejskie dla lepiej połączonego i dostępnego Mazowsza
	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS)	Priorytet FENX.04 Wsparcie sektora transportu z Funduszu Spójności Priorytet FENX.05 Wsparcie sektora transportu z EFRR
	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	Komponent E „Zielona, inteligentna mobilność” Komponent C „Transformacja cyfrowa”
	Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027	Priorytet 3. Społeczeństwa neutralne dla klimatu
	Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027	Priorytet 3. Współpraca na rzecz lepiej połączonej Europy Środkowej
	Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych	
	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego – regionalne, powiatowe oraz środki własne gminy	

Cel strategiczny	Potencjalne źródła finansowania	Priorytety
	Środki budżetu państwa Środki pochodzące z budżetu województwa mazowieckiego Środki funduszy celowych; Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027; Inne środki publiczne	
4. Tworzenie zdrowego i bezpiecznego środowiska życia w Gminie Stare Babice poprzez adaptację do zmiany klimatu i ochronę walorów przyrodniczo-krajobrazowych	Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027	Priorytet FEMA.02 Fundusze Europejskie na zielony rozwój Mazowsza
	Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS)	Priorytet FENX.01 Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności Priorytet FENX.02 Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z EFRR
	Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	Komponent B „Zielona energia i zmniejszenie energochłonności”
	Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027	Priorytet 2. Społeczeństwa rozważnie korzystające z wody Priorytet 3. Społeczeństwa neutralne dla klimatu
	Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027	Priorytet 2. Współpraca na rzecz bardziej zielonej Europy Środkowej
	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	
	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie	
	Środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego – regionalne, powiatowe oraz środki własne gminy Środki budżetu państwa Środki pochodzące z budżetu województwa mazowieckiego Środki funduszy celowych; Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027; Inne środki publiczne	

Źródło: opracowanie własne.

Spis tabel i grafik

Tabela 1 Cele i kierunki rozwoju zawarte w strategii rozwoju województwa 12
Tabela 2 Komplementarność strategii rozwoju gminy ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze 13
Tabela 3 Komplementarność strategii rozwoju gminy z opracowywaną strategią rozwoju ponadlokalnego 13
Tabela 4 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Stare Babice 18
Tabela 5 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie Gminy Stare Babice. 18
Tabela 6 Działania podstawowe przypisane do poszczególnych JCWP i JCWPd w IIaPGW znajdujących się na terenie Gminy Stare Babice 19
Tabela 7 Układ hierarchiczny systemu osadniczego Gminy Stare Babice na podstawie obwiązujących planów miejscowych . 72
Tabela 8 Oczekiwane rezultaty planowanych działań wraz ze wskaźnikami 111
Tabela 9 Wzór raportu monitoringowego 118
Tabela 10 Wykaz dokumentów obowiązujących w Gminie Stare Babice wraz z oceną aktualności wobec strategii 121
Tabela 11 Potencjalne źródła finansowania strategii 124

Grafika 1 OSI bieguny wzrostu w województwie mazowieckim 16
Grafika 2 OSI problemowe w województwie mazowieckim 17
Grafika 3 JCWP i JCWPd na terenie gminy 19
Grafika 4 Łączne zagrożenie suszą na terenie Gminy Stare Babice 21
Grafika 5 Położenie Gminy Stare Babice na tle regionu 22
Grafika 6 Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej gminy Stare Babice 97
Grafika 7 Wybrane ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Stare Babice 108

Załącznik nr 1. Tabela monitoringowa

Cel strategiczny 1. Gwarantowanie wysokiej jakości życia w Gminie Stare Babice poprzez rozwijanie oferty gminnej oraz wspieranie jej kapitału ludzkiego i społecznego					
Cel szczegółowy 1.1. Wysokiej jakości oferta usług publicznych					
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki	Potencjalne źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działań	Horyzont czasowy wdrażania działań
• Zwiększanie dostępności usług publicznych oraz poprawa jakości obsługi mieszkańców między innymi w zakresie: ○ wdrażania rozwiązań cyfrowych (e-usług, elektronicznej obsługi interesanta itp.) ○ poprawy standardu infrastruktury Urzędu Gminy Stare Babice oraz jednostek organizacyjnych Gminy ○ stałego podnoszenia kompetencji pracowników Urzędu Gminy Stare Babice oraz jednostek organizacyjnych Gminy • Podnoszenie jakości i atrakcyjności oferty edukacyjnej, w tym poprzez: ○ podnoszenie standardu obiektów i infrastruktury oświaty ○ inwestycje w infrastrukturę zwiększającą komfort i bezpieczeństwo uczniów ○ doposażanie szkół w nowoczesne multimedialne pomoce dydaktyczne ○ rozwijanie włączającego systemu kształcenia i zapewnianie szerokiego dostępu do edukacji bez dyskryminacji, na zasadach równych szans, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności ○ działania ukierunkowane na zwiększenie dostępu do specjalistycznego wsparcia, poradnictwa oraz terapii dla dzieci i młodzieży ze szczególnymi potrzebami • Rozwijanie oferty przedszkolnej i współpraca w tym zakresie z innymi podmiotami • Rozwój oferty kulturalno-rozrywkowej w gminie poprzez wspieranie i tworzenie instytucji kultury • Tworzenie miejsc wielopokoleniowych spotkań z niezbędną infrastrukturą • Działania ukierunkowane na zwiększenie dostępu do podstawowych i specjalistycznych usług medycznych • Rozwijanie oferty usług zdrowotnych i wspierających dla mieszkańców, w tym także dedykowanych seniorom i osobom ze szczególnymi potrzebami	Podniesienie jakości i rozwój oferty usług społecznych i komunalnych skierowanej do przedstawicieli wszystkich grup wiekowych i społecznych, a tym samym gwarantowanie wysokiej jakości życia w gminie.	• Liczba wybudowanych zmodernizowanych lub doposażonych jednostek użyteczności publicznej. • Liczba nowo utworzonych jednostek kultury lub poszerzenie oferty już istniejących. • Liczba nowo wdrożonych usług zdrowotnych i wspierających dla mieszkańców w tym dla seniorów i osób ze szczególnymi potrzebami (dotyczy usług pielęgnacyjnych, rehabilitacyjnych, opiekuńczych, asystencji osobistej i usług wytchnieniowych). • Liczba wdrożonych e-usług w Urzędzie Gminy i jednostkach podległych. • Liczba szkoleń pracowników. • Liczba miejsc w przedszkolach publicznych i niepublicznych. • Liczba wydarzeń kulturalnych organizowanych w gminie. • Liczba powstałych lub zmodernizowanych przestrzeni wielopokoleniowych. • Liczba programów zdrowotnych i wspierających realizowanych dla mieszkańców w tym także dedykowanych seniorom i osobom ze szczególnymi potrzebami.	• Środki własne gminy • Środki budżetu państwa • Środki pochodzące z budżetu województwa mazowieckiego • Środki funduszy celowych • Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 • Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 • Narodowy Fundusz Zdrowia • Fundusz Inicjatyw Obywatelskich • Programy Ministerstwa Zdrowia • Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych • Inne środki publiczne i prywatne	• Urząd Gminy Stare Babice • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej • Dom Kultury Stare Babice • Biblioteka Publiczna Gminy Stare Babice • Jednostki oświatowe	2035
Cel szczegółowy 1.2. Zintegrowana i zaangażowana społeczność lokalna					
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki	Potencjalne źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działań	Horyzont czasowy wdrażania działań
• Wspieranie oddolnych inicjatyw społecznych oraz wspieranie lokalnych liderów w zakresie aktywizacji społeczności i wspierania uczestnictwa w życiu gminy • Organizacja wydarzeń integrujących lokalną społeczność, podejmowanie działań i wspieranie inicjatyw służących budowaniu tożsamości lokalnej, współodpowiedzialności, więzi, wspólnoty i patriotyzmu • Rozwój społeczeństwa obywatelskiego, wzmacnianie poczucia wspólnotowości mieszkańców poprzez wzmacnianie dialogu samorządu z mieszkańcami, podnoszenie kompetencji społecznych oraz wspólne z interesariuszami poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań problemów gminnych • Wspieranie i promocja wolontariatu i aktywności społecznej	Wzrost poziomu integracji i zaangażowania mieszkańców w sprawy gminne i życie społeczne oraz budowanie silnej tożsamości lokalnej.	• Liczba zorganizowanych wydarzeń integrujących lokalną społeczność i promujących lokalną tożsamość (m.in.: imprezy plenerowe, koncerty, pikniki rodzinne, turnieje międzyszkolne o charakterze integrującym). • Liczba zorganizowanych akcji promocyjno-informacyjnych	• Środki własne gminy • Środki budżetu państwa • Środki pochodzące z budżetu województwa mazowieckiego • Środki funduszy celowych • Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 • Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027	• Urząd Gminy Stare Babice • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej • Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji Stare Babice • Dom Kultury Stare Babice • Biblioteka Publiczna Gminy Stare Babice	2035

• Inicjowanie i wspieranie nawiązywania porozumień (sieci) partnerów społecznych i organizacji pozarządowych • Wsparcie działalności organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej • Prowadzenie działań z zakresu edukacji obywatelskiej, dotyczących zasad działania JST oraz praw i obowiązków obywatelskich mieszkańców • przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i zwiększenie poziomu integracji społecznej • Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie funkcjonowania i charakteru gminy oraz realizacja działań ukierunkowanych na zachowanie specyfiki gminy		i/lub edukacyjnych z zakresu edukacji obywatelskiej. • Liczba udzielonych dotacji dla organizacji pozarządowych, stowarzyszeń, organizacji społecznych. • Liczba zrealizowanych inicjatyw lokalnych zgłoszonych przez mieszkańców w ramach funduszu sołeckiego/budżetu obywatelskiego. • Liczba spotkań konsultacyjnych, debat, paneli dyskusyjnych itp. z mieszkańcami. • Liczba projektów realizowanych z udziałem wolontariuszy. • Liczba programów wsparcia dla osób potrzebujących pomocy. • Liczba zorganizowanych sesji/spotkań organów doradczych reprezentujących różne grupy społeczne.	• Narodowy Fundusz Zdrowia • Fundusz Inicjatyw Obywatelskich • Sportowa Polska – Program rozwoju lokalnej infrastruktury sportowej (i inne Programy Ministerstwa Sportu i Turystyki) • Inne środki publiczne i prywatne	• Jednostki oświatowe	
Cel szczegółowy 1.3. Elastyczna i odpowiedzialna polityka społeczna					
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki	Potencjalne źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działań	Horyzont czasowy wdrażania działań
• Rozwijanie oferty zajęć pozalekcyjnych oraz kół zainteresowań dla dzieci i młodzieży, między innymi: zajęć wyrównawczych, podnoszących poziom wiedzy, przygotowujących do egzaminów, rozwijających zainteresowania, stymulujących rozwój umiejętności, kompetencji kluczowych • Utworzenie miejsca przeznaczonego między innymi do edukacji dzieci i młodzieży z obszaru nauk ścisłych i humanistycznych z wykorzystaniem historycznego dziedzictwa Radiostacji Babice we współpracy z zainteresowanymi podmiotami • Wspieranie młodych osób w osiąganiu niezależności poprzez rozwój polityki mieszkaniowej oraz udzielanie pomocy przy wkraczaniu na rynek pracy • Zapewnianie bezpieczeństwa publicznego, tym poprzez rozwój infrastruktury miejsc strategicznych na wypadek sytuacji kryzysowych • Promocja i upowszechnianie idei uczenia się przez całe życie, nieograniczającego się wyłącznie do edukacji formalnej • Realizacja działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie profilaktyki zdrowia, pierwszej pomocy oraz promowanie zdrowego, aktywnego trybu życia • Systematyczny rozwój, doskonalenie systemu profitów dla zameldowanych mieszkańców • Ograniczanie negatywnych zjawisk społecznych, w tym zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego, przemocy w rodzinie, alkoholizmowi i narkomanii • Wspieranie osób w trudnej sytuacji życiowej, w tym przede wszystkim zapewnianie wsparcia pedagogicznego, psychologicznego i psychiatrycznego, a także szkoleniowego, transportowego i wytchnieniowego skierowanego do osób z niepełnosprawnościami • Zwiększanie dostępności usług i infrastruktury publicznej dla osób z niepełnosprawnościami, w tym przede wszystkim budynków, transportu, technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych	Zapewnienie dogodnych warunków do zakładania rodziny i rozwoju osobistego, co przyczyni się do wzrostu liczby urodzeń, a tym samym do ograniczenia zjawiska starzenia się społeczeństwa i budowania kapitału ludzkiego gminy.	• Liczba zorganizowanych akcji lub działań promocyjno-informacyjnych i/lub edukacyjnych z zakresu ograniczania negatywnych zjawisk społecznych (dotyczy akcji związanych m. in. z zapobieganiem zjawisku wykluczenia społecznego, przemocy w rodzinie, alkoholizmowi i narkomanii). • Liczba zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań w tym rozwijających kompetencje kluczowe. • Liczba utworzonych miejsc przeznaczonych między innymi do edukacji dzieci i młodzieży z obszaru nauk ścisłych i humanistycznych z wykorzystaniem historycznego dziedzictwa Radiostacji Babice. • Liczba działań zwiększających bezpieczeństwo na wypadek sytuacji kryzysowych. • Liczba inicjatyw promujących uczenie się przez całe życie.	• Środki własne gminy • Środki budżetu państwa • Środki pochodzące z budżetu województwa mazowieckiego • Środki funduszy celowych • Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 • Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 • Narodowy Fundusz Zdrowia • Fundusz Inicjatyw Obywatelskich • Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych • Inne środki publiczne i prywatne	• Urząd Gminy Stare Babice • Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej • Dom Kultury Stare Babice • Biblioteka Publiczna Gminy Stare Babice • Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji Stare Babice • Straż Gminna Gminy Stare Babice • Jednostki oświatowe • Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne	2035

		• Liczba akcji informacyjnych i edukacyjnych z zakresu profilaktyki zdrowotnej. • Liczba udostępnionych benefitów/profitów dla zameldowanych mieszkańców. • Liczba budynków publicznych przystosowanych do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami. • Liczba programów lub działań wspierających osoby ze specjalnymi potrzebami.			
Cel strategiczny 2. Wzmacnianie lokalnej gospodarki Gminy Stare Babice poprzez rozwój przedsiębiorczości, wspieranie innowacji oraz tworzenie przyjaznych warunków dla biznesu i turystyki					
Cel szczegółowy 2.1. Konkurencyjność i innowacyjność lokalnych przedsiębiorstw					
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki	Potencjalne źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działań	Horyzont czasowy wdrażania działań
• Promowanie i rozwijanie postaw przedsiębiorczości i samozatrudnienia wśród mieszkańców • Wspieranie aktywności zawodowej i rozwijanie lokalnego rynku pracy we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego • Wspieranie współpracy lokalnych przedsiębiorstw ze środowiskiem naukowym w zakresie badań i rozwoju technologii w celu podnoszenia ich innowacyjności i konkurencyjności na rynku • Wzmacnianie lokalnego patriotyzmu gospodarczego, między innymi poprzez: o promocję lokalnych przedsiębiorstw, produktów i usług o budowę targowiska produktów lokalnych • Wzmacnianie dialogu i współpracy samorządu z lokalnymi przedsiębiorcami • Dążenie do współpracy międzysektorowej, sieciowanie przedsiębiorców, wspieranie wymiany doświadczeń itp. • Wspieranie rolnictwa i rozwoju lokalnych producentów żywności i sektora przetwórstwa rolno-spożywczego • Współpraca i wspieranie w zakresie rozwoju inkubatorów przedsiębiorczości i centrów start-upowych, • Wspieranie współpracy lokalnych przedsiębiorstw z Instytucjami Otoczenia Biznesu w celu wzmocnienia ich konkurencyjności i zapewnienia warunków do rozwoju • Wspieranie działań w obszarze podmiotów ekonomii społecznej	Zwiększenie liczby i potencjału lokalnych firm poprzez wsparcie innowacyjności, współpracy i promocji lokalnych produktów.	• Liczba nowo zarejestrowanych działalności gospodarczych. • Stopa bezrobocia lokalnego (wskaźnik podawany w procentach z danych Powiatowego Urzędu Pracy). • Liczba przedsiębiorstw korzystających ze wsparcia w zakresie innowacji i transferu technologii. • Liczba działań promocyjnych skierowanych do lokalnych przedsiębiorstw. • Liczba lokalnych przedsiębiorstw biorących udział w wydarzeniach gminnych. • Realizacja inwestycji w zakresie budowy targowiska (tak/nie).	• Środki własne gminy • Środki budżetu państwa • Środki pochodzące z budżetu województwa mazowieckiego • Środki funduszy celowych • Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 • Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) • Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 • Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności • Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027 • Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027 • Inne środki publiczne i prywatne	• Urząd Gminy Stare Babice	2035
Cel szczegółowy 2.2. Atrakcyjne warunki do lokowania inwestycji					
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki	Potencjalne źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działań	Horyzont czasowy wdrażania działań
• Tworzenie dogodnych warunków do lokalizowania inwestycji w gminie poprzez rozwój niezbędnej infrastruktury – sieci uzbrojenia terenu, infrastruktury drogowej, obiektów i terenów inwestycyjnych • Dążenie do rozwoju systemu lokalnych ulg podatkowych i preferencyjnych warunków dla nowych firm lub inwestycji w gminie • Przygotowanie i promocja kompleksowej oferty inwestycyjnej gminy • Tworzenie przestrzeni dla działań innowacyjnych, inkubacyjnych • Zapewnienie wsparcia przedsiębiorcom, zapewnienie informacji o programach, dotacjach, formach dofinansowania, w tym poprzez utworzenie w gminie punktu obsługi inwestora/przedsiębiorcy	Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz jej rozwój społeczno-gospodarczy dzięki stworzeniu dogodnych warunków do zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej w gminie.	• Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności (wskaźnik mierzony na podstawie danych BDL GUS). • Powierzchnia nowo przygotowanych terenów inwestycyjnych [ha].	• Środki własne gminy • Środki budżetu państwa • Środki pochodzące z budżetu województwa mazowieckiego • Środki funduszy celowych • Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027	• Urząd Gminy Stare Babice	2035

		• Długość nowo wybudowanych i zmodernizowanych dróg gminnych (km). • Długość nowo wybudowanych i zmodernizowanych sieci wodociągowych i kanalizacyjnych.	• Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) • Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 • Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności • Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027 • Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027 • Inne środki publiczne i prywatne		
Cel szczegółowy 2.3. Rozwinięte funkcje rekreacyjne i turystyczne					
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki	Potencjalne źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działań	Horyzont czasowy wdrażania działań
• Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-sportowej i wypoczynkowej tworzącej warunki dla rozwoju turystyki jednodniowej i weekendowej, w tym rozbudowa sieci ścieżek, szlaków i tras pieszych i rowerowych • Budowa oferty turystycznej, komplementarnej wobec oferty pozostałych gmin WOF, z uwzględnieniem dziedzictwa kulturalnego i historycznego charakteru gminy • Wspieranie rozwoju zaplecza gastronomicznego i noclegowego odpowiedniego dla skali gminy, tj. gospodarstw agroturystycznych, małych i średnich obiektów noclegowych oraz pensjonatów • Pakietowanie regionalnych produktów i usług turystycznych we współpracy z sąsiednimi gminami, w ramach WOF • Inicjowanie i współpraca przy prowadzeniu badań marketingowych i monitorujących rozwój turystyki w gminie i regionie	Wzmocnienie potencjału turystycznego i rekreacyjnego gminy jako miejsca wypoczynku weekendowego, a tym samym dywersyfikacja struktury gospodarczej.	• Długość nowoutworzonych ciągów komunikacyjnych sprzyjających rekreacji i turystyce [km]. • Liczba przedsięwzięć z zakresu rozwoju oferty turystycznej zrealizowanej we współpracy z innymi samorządami w ramach WOF. • Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych (np. boisk, siłowni plenerowych, placów zabaw, miejsc wypoczynku, parków). • Liczba wydarzeń kulturalnych/historycznych organizowanych w oparciu o dziedzictwo lokalne.	• Środki własne gminy • Środki budżetu państwa • Środki pochodzące z budżetu województwa mazowieckiego • Środki funduszy celowych • Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 • Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) • Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 • Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności • Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027 • Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027 • Inne środki publiczne i prywatne	• Urząd Gminy Stare Babice • Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji Stare Babice	2035
Cel szczegółowy 2.4. Silna, rozpoznawalna marka gminy Stare Babice					
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki	Potencjalne źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działań	Horyzont czasowy wdrażania działań
• Kształtowanie pozytywnego wizerunki gminy Stare Babice oraz budowa jej marki jako zielonej, wypoczynkowej i rekreacyjnej gminy • Realizacja działań promocyjnych, w tym m.in. udostępnianie materiałów promocyjnych w formie tradycyjnej i elektronicznej (m.in. wydawnictwa promocyjne, foldery, mapy, przewodniki, aplikacja mobilna, działalność w mediach społecznościowych)	Zbudowanie pozytywnego wizerunku gminy jako nowoczesnego, zielonego i przyjaznego miejsca do życia, pracy i wypoczynku.	• Liczba zrealizowanych przedsięwzięć, kampanii, wydarzeń itp. związanych z promocją gminy. • Liczba nagród, wyróżnień przyznanych Gminie. • Liczba materiałów promocyjnych na temat gminy kształtujących	• Środki własne gminy • Środki budżetu państwa • Środki pochodzące z budżetu województwa mazowieckiego • Środki funduszy celowych • Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027	• Urząd Gminy Stare Babice • Dom Kultury Stare Babice • Biblioteka Publiczna Gminy Stare Babice	2035

• Wzmocnienie i uatrakcyjnienie wizerunku gminy na bazie jej potencjału gospodarczego, inwestycyjnego, przyrodniczego, turystycznego i kulturowego, w tym m.in. z wykorzystaniem dziedzictwa historii Radiostacji Babice • Prowadzenie gospodarczych działań promocyjnych związanych z pozyskiwaniem inwestorów • Bieżący monitoring potrzeb i oczekiwań lokalnej społeczności co do dalszych działań rozwojowych gminy • Utrzymywanie i pogłębianie zaufania mieszkańców do samorządu lokalnego • Współpraca z inwestorami i przedsiębiorcami w zakresie działań promocyjnych i wizerunkowych		jej pozytywny wizerunek i rozpoznawalność. • Liczba działań promocyjnych zrealizowanych we współpracy z przedsiębiorcami.	• Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) • Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 • Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności • Inne środki publiczne i prywatne		
Cel strategiczny 3. Kształtowanie przyjaznej i nowoczesnej przestrzeni Gminy Stare Babice poprzez zintegrowane planowanie, wzmacnianie powiązań transportowych i zachowanie walorów krajobrazowych					
Cel szczegółowy 3.1. Zrównoważony rozwój przestrzenny					
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki	Potencjalne źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działań	Horyzont czasowy wdrażania działań
• Zachowanie ładu przestrzennego oraz dostosowywanie infrastruktury do zmieniających się funkcji obiektów i terenów • Podnoszenie standardu przestrzeni publicznych i zwiększanie ich dostępności, w tym poprzez: ○ Podnoszenie jakości istniejących terenów zielonych i parkowych, pielęgnowanie zieleni, uzupełnianie przestrzeni o elementy małej architektury ○ Zagospodarowywanie nowych terenów zielonych, budowę parków oraz miejsc odpoczynku • Uzupełnianie przestrzeni publicznej o elementy małej architektury • Opracowanie i wdrożenie zasad i warunków sytuowania w przestrzeni publicznej elementów zagospodarowania krajobrazu • Dążenie do wdrożenia najlepszych standardów i nowoczesnych rozwiązań w zakresie realizacji obiektów użyteczności publicznej z uwzględnieniem dbałości o środowisko i potrzeb społecznych • Wdrażanie i wspieranie inicjatyw z zakresu edukacji i podnoszenia świadomości społecznej dotyczącej współodpowiedzialności za wspólną przestrzeń, infrastrukturę publiczną i środowisko • Wzmacnianie powiązań funkcjonalno-przestrzennych między wszystkimi miejscowościami gminy oraz terenami oddziałującymi pośrednio i bezpośrednio na obszar gminy • Ochrona terenów przyrodniczych przed nadmierną presją urbanizacyjną oraz niekontrolowana zabudową	Efektywne wykorzystanie dostępnej przestrzeni, zachowanie ładu przestrzennego i wysokiej jakości przestrzeni publicznych z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców i zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.	• Powierzchnia przebudowanych i/lub nowo zagospodarowanych przestrzeni publicznych [m^2] (Dotyczy przestrzeni publicznych dostosowanych do pełnienia funkcji społecznych, integracyjnych, kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, turystycznych). • Udział powierzchni terenów zieleni w ogólnej powierzchni gminy [%] (wskaźnik mierzony na podstawie danych BDL GUS). • Liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie terenów zielonych i parkowych, pielęgnowanie zieleni, uzupełnianie przestrzeni o elementy małej architektury. • Łączna powierzchnia terenów zielonych dostępnych publicznie (ha). • Opracowanie i wdrożenie regulaminu/zasad sytuowania elementów zagospodarowania krajobrazu (tak/nie). • Liczba nowoczesnych realizacji obiektów użyteczności publicznej zgodnych ze standardami ekologicznymi i potrzebami społecznymi. • Liczba inwestycji publicznych realizowanych z wykorzystaniem rozwiązań proekologicznych (np. OZE, retencja, zielone dachy). • Liczba projektów inwestycyjnych poprawiających powiązania między miejscowościami w gminie.	• Środki własne gminy • Środki budżetu państwa • Środki pochodzące z budżetu województwa mazowieckiego • Środki funduszy celowych • Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 • Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) • Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności • Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027 • Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027 • Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych • Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej • Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie • Inne środki publiczne i prywatne	• Urząd Gminy Stare Babice • Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji Stare Babice	2035
Cel szczegółowy 3.2. Efektywny transport i komunikacja					

Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki	Potencjalne źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działań	Horyzont czasowy wdrażania działań
• Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg gminnych wraz z infrastrukturą okołodrogową oraz poprawa ich standardu technicznego • Dążenie do realizacji lokalnych i ponadlokalnych połączeń uwzględniających poprawę komunikacji zbiorowej i potrzeby wszystkich uczestników ruchu drogowego • Dążenie do uporządkowania kluczowych sieci komunikacyjnych na poziomie lokalnym i ponadlokalnym • Współpraca w zakresie rozwoju połączeń transportu publicznego i dążenie do optymalizacji oferty • Wdrażanie rozwiązań sprzyjających korzystaniu z transportu publicznego, w tym Park&Ride, Park&Bike, centrów przesiadkowych • Rozwój sieci dróg dla rowerów wraz z niezbędną infrastrukturą do obsługi ruchu rowerowego, systemu wypożyczalni rowerów i innych pojazdów • Poprawa poziomu bezpieczeństwa wszystkich uczestników ruchu drogowego • Podejmowanie działań na rzecz zmniejszenia udziału samochodowego transportu indywidualnego w strukturze przejazdów poprzez aktywną promocję korzystania z alternatywnych środków lokomocji	Połączenie funkcjonalne i komunikacyjne gminy z sąsiednimi gminami i regionem, wzmocnienie powiązań funkcjonalno-przestrzennych zwłaszcza w obrębie WOF oraz podniesienie poziomu mobilności mieszkańców.	• Długość nowo wybudowanych, przebudowanych lub zmodernizowanych dróg gminnych [km]. • Liczba działań i rozwiązań sprzyjających korzystaniu z transportu publicznego. • Liczba zrealizowanych inwestycji w infrastrukturę około drogową (np. chodniki, oświetlenie, odwodnienie, przystanki). • Liczba utworzonych lub zmodernizowanych połączeń komunikacji zbiorowej (linii autobusowych, przystanków). • Długość nowo wybudowanych lub zmodernizowanych dróg rowerowych (km). • Liczba miejsc postojowych dla rowerów. • Liczba przeprowadzonych inwestycji poprawiających bezpieczeństwo ruchu (np. przejścia dla pieszych, doświetlenia, progi zwalniające). • Liczba działań promocyjnych na rzecz korzystania z komunikacji zbiorowej i rowerów	• Środki własne gminy • Środki budżetu państwa • Środki pochodzące z budżetu województwa mazowieckiego • Środki funduszy celowych • Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 • Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) • Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności • Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027 • Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027 • Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych • Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej • Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie • Inne środki publiczne i prywatne	• Urząd Gminy Stare Babice	2035
Cel szczegółowy 3.3. Rozwinięta i nowoczesna infrastruktura techniczna					
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki	Potencjalne źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działań	Horyzont czasowy wdrażania działań
• Budowa i modernizacja sieci oraz urządzeń wodno-kanalizacyjnych • Rozwój racjonalnego i efektywnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz wspieranie recyklingu odpadów poprzez rozbudowę zaplecza technicznego i infrastruktury dla gospodarki odpadami • Dążenie do zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa i samowystarczalności gminy • Wspieranie przedsięwzięć zapewniających jak największy dostęp do sieci teleinformatycznej na terenie gminy • Sukcesywny rozwój sieci oświetlenia gminnego oraz wymiana istniejącego oświetlenia na energooszczędne • Dążenie do dywersyfikacji źródeł energii w gminie, w tym poprzez rozwój OZE (fotowoltaika, geotermia itp.)	Zwiększenie niezawodności i dostępności podstawowej infrastruktury technicznej odpowiadającej na potrzeby rosnącej populacji, a tym samym tworzenie warunków do harmonijnego rozwoju zabudowy mieszkaniowej, z zachowaniem spójności z rozwojem infrastruktury podstawowej.	• Długość nowej, przebudowanej lub zmodernizowanej infrastruktury sieciowej [km] (Dotyczy sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, deszczowej). • Liczba wdrożonych rozwiązań OZE. • Liczba nowych lub zmodernizowanych punktów selektywnego zbierania odpadów (PSZOK). • Liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych dotyczących segregacji i recyklingu odpadów. • Liczba przedsięwzięć/inwestycji zwiększających poziom	• Środki własne gminy • Środki budżetu państwa • Środki pochodzące z budżetu województwa mazowieckiego • Środki funduszy celowych • Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 • Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) • Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności	• Urząd Gminy Stare Babice • Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Eko-Babice Sp. z o. o.	2035

		bezpieczeństwa technicznego infrastruktury (np. monitoring, systemy awaryjne, systemy informatyczne, agregaty prądotwórcze). • Długość ulic objętych nowoczesnym oświetleniem (km).	• Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027 • Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027 • Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych • Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej • Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie • Inne środki publiczne i prywatne		
Cel szczegółowy 3.4. Funkcjonalna infrastruktura społeczna					
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki	Potencjalne źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działań	Horyzont czasowy wdrażania działań
• Rozwój lokalnych centrów infrastruktury społecznej oraz terenów rekreacyjno-wypoczynkowych • Modernizacja i rozbudowa istniejących oraz budowa nowej bazy sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej oraz jej wykorzystanie do organizacji wydarzeń i udostępnianie zainteresowanym • Gospodarowanie gminnym zasobem mieszkaniowym i zwiększanie dostępności do mieszkań komunalnych i socjalnych oraz rozwój mieszkalnictwa wspomaganego, w tym mieszkań treningowych i wspomaganych • Rozwój infrastruktury i obiektów użyteczności publicznej • Wsparcie lokalowe organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej	Rozwój nowoczesnych, wielofunkcyjnych obiektów i przestrzeni publicznych sprzyjających integracji i aktywności mieszkańców.	• Liczba nowo wybudowanych, przebudowanych i/lub zmodernizowanych obiektów sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych i użyteczności publicznej. • Liczba wydarzeń społecznych i rekreacyjnych organizowanych na nowo wybudowanych, przebudowanych i/lub zmodernizowanych obiektach sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych i użyteczności publicznej. • Liczba imprez, zawodów sportowych lub wydarzeń kulturalnych organizowanych w gminie. • Liczba przedsięwzięć ukierunkowanych na rozwój mieszkalnictwa, w tym mieszkalnictwa wspomaganego.	• Środki własne gminy • Środki budżetu państwa • Środki pochodzące z budżetu województwa mazowieckiego • Środki funduszy celowych • Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 • Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) • Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności • Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027 • Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027 • Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych • Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej • Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie • Inne środki publiczne i prywatne	• Urząd Gminy Stare Babice • Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji Stare Babice • Jednostki oświatowe • Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne	2035
Cel strategiczny 4. Tworzenie zdrowego i bezpiecznego środowiska życia w Gminie Stare Babice poprzez adaptację do zmiany klimatu i ochronę walorów przyrodniczo-krajobrazowych					
Cel szczegółowy 4.1. Wysoka jakość środowiska					

Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki	Potencjalne źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działań	Horyzont czasowy wdrażania działań
• Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu edukacji ekologicznej i kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców, m.in. poprzez promocję oszczędzania wody, informowanie o szkodliwości wykorzystania do ogrzewania wyrobów do tego niewłaściwych oraz angażowanie mieszkańców w akcje proekologiczne • Nawiązywanie i zacieśnianie współpracy z samorządami oraz instytucjami w zakresie działań promocyjnych i szkoleniowych dotyczących edukacji ekologicznej, zwłaszcza w obrębie obszarów cennych przyrodniczo • Monitorowanie jakości powietrza i stałe dążenie do jej poprawy, w tym poprzez egzekwowanie wykroczeń związanych z wykorzystywaniem niewłaściwych materiałów opałowych • Dalszy rozwój racjonalnego i efektywnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi, działania na rzecz doskonalenia gospodarki odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym • Dążenie do ochrony zieleni w procesach inwestycyjnych	Poprawa stanu środowiska przyrodniczego i świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez edukację i działania proekologiczne.	• Liczba zorganizowanych akcji promocyjno-informacyjnych i/lub edukacyjnych z zakresu edukacji ekologicznej. • Monitoring przekroczeń dla PM10, PM2,5 i PM1 (tak/nie). • Liczba działań w zakresie ochrony przyrody w procesach inwestycyjnych (np. kompensacja areału zieleni). • Liczba zorganizowanych akcji społecznych z udziałem mieszkańców (np. sprzątanie terenów, sadzenie drzew, zbiórki odpadów). • Liczba nawiązanych i realizowanych partnerstw/szkoleń/działań dotyczących edukacji ekologicznej. • Liczba wspólnych projektów lub wydarzeń realizowanych z innymi samorządami lub instytucjami. • Liczba przeprowadzonych kontroli dotyczących wykorzystywania niewłaściwych materiałów opałowych. • Liczba wykrytych i zgłoszonych przypadków spalania odpadów/niewłaściwych materiałów opałowych. • Liczba punktów monitorujących jakość powietrza. • Poziom przygotowania odpadów do ponownego użycia i recyklingu (%). • Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjnych dotyczących segregacji i obiegu zamkniętego. • Liczba inwestycji, w których zastosowano prośrodowiskowe rozwiązania (np. zbiorniki retencyjne)	• Środki własne gminy • Środki budżetu państwa • Środki pochodzące z budżetu województwa mazowieckiego • Środki funduszy celowych • Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 • Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) • Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności • Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027 • Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027 • Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych • Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej • Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie • Inne środki publiczne i prywatne	• Urząd Gminy Stare Babice • Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Eko-Babice Sp. z o. o.	2035
Cel szczegółowy 4.2. Gmina odporna na zmianę klimatu					
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki	Potencjalne źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działań	Horyzont czasowy wdrażania działań

• Tworzenie i wdrażanie zintegrowanego systemu retencji wodnej i odprowadzania wód deszczowych oraz promowanie retencjonowania wody oraz mających na celu zabezpieczenie przed gwałtownymi zjawiskami pogodowymi – powodzie i podtopienia • Podnoszenie potencjału organizacyjnego i technicznego służb ratunkowych • Wdrażanie i rozwijanie rozwiązań zmierzających do poprawy jakości stanu środowiska oraz zachowania i poprawy bioróżnorodności	Zwiększenie odporności gminy na skutki zmian klimatycznych oraz poprawa warunków bezpieczeństwa w gminie, w tym poprzez zapobieganie m.in. zagrożeniom powodziowym i pożarowym.	• Liczba zrealizowanych inwestycji z zakresu retencji wodnej i odprowadzania wód deszczowych (np. tworzenie zbiorników retencyjnych, zwiększanie powierzchni zadrzewień, rozwój systemu kanalizacji deszczowej). • Liczba działań wspierających służby ratunkowe. • Liczba inwestycji mających na celu minimalizowanie skutków powodzi i podtopień. • Liczba szkoleń w zakresie reagowania na sytuacje kryzysowe. • Liczba działań na rzecz zachowania lub zwiększenia bioróżnorodności (np. nasadzenia rodzimych gatunków drzew/krzewów, oczka wodne, łąki kwietne).	• Środki własne gminy • Środki budżetu państwa • Środki pochodzące z budżetu województwa mazowieckiego • Środki funduszy celowych • Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 • Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) • Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności • Program Interreg Region Morza Bałtyckiego 2021-2027 • Program Interreg Europa Środkowa 2021-2027 • Rządowy Fundusz Polski Ład Program Inwestycji Strategicznych • Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej • Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie • Inne środki publiczne i prywatne	• Urząd Gminy Stare Babice • Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Eko-Babice Sp. z o. o.	2035